ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: *Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ*

ΕΤΟΣ Γ'.
ΤΕΥΧΟΣ 120

ΑΘΗΝΑΙ
ΟΔΟΣ ΧΑΓΙΛΑΟΥ ΤΡΙΚΟΥΠΗ 22α

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1911

"ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ,,

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΤΟΣ ΔΕΚΑΤΟΝ

Διευθυντὴς Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : Ὁδὸς Χαριλάου Τρικούπη 22α.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ἐτησία προπληρωτέα

Ἐν Ἑλλάδι δρ. . . . 12
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. . 12
Ἑξάμηνος φρ. . . . 6

Ἕκαστον τεῦχος *τιμᾶται δραχμῆς.*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Δέκα ἔτη, *ὑπὸ* τῆς Διευθύνσεως.
Ἓν χαριτωμένον μουσεῖον, *ὑπὸ* Τιμ. Ἀμπελᾶ.
Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης, *ὑπὸ* Δίκ.
Ἐπιστολαὶ ἐκ Βενετίας, *(τέλος) ὑπὸ* Ζόφου.
Τὸ ἐπιστημονικόν, φιλολογικόν καὶ καλλιτεχνικόν 1910, *ὑπὸ* Δίκ.
Ὁ Κυκλαδικὸς πολιτισμός.
Ἄλσος τῶν Ἡρώων, *ὑπὸ* Θ. Τζαβέλλα.
Στὴ Μοῖρα, *ὑπὸ* Ρόζας Ἰωάννου.
Φλώρα Σπίρλα.
Σκέψεις γιὰ τὴ τέχνη καὶ τὴ ζωή, *ὑπὸ* Μ. Μαγκάκη.
Γράμματα καὶ τέχναι.
Ἐπιστολὴ Παύλου Σουάν.
Ἐλπὶς Καλογεροπούλου.
Ἀπὸ τὴν ζωήν μου, *ὑπὸ* Ἐλπίδος Καλογεροπούλου.
Ἀρχαιολογικὰ ἀγγέλματα.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης.
Τὸ ὄνειρον τῆς Σταχτοπούτας, *ὑπὸ* Hortense Richard.
Ἡ Μητρότης, *ἄγαλμα* E. Guibourgé.
Ἀφροδίτη καὶ Ἔρως, *ὑπὸ* Πάλμα τοῦ νεωτέρου.
Φλώρα Σπίρλα
Σεβαστὴ Καλλισπέρη.
Παῦλος Σουάν.
Ἰωάννης Σαΐφερ.
Camille Chevillard.
Ἐλπὶς Καλογεροπούλου.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΠΑΛΛΗ & ΚΟΤΖΙΑ

Ἀθῆναι — Ὁδὸς Ἑρμοῦ

Πλοῦτος γραφικῆς ὕλης.— Ἔντυπα καὶ ἐπισκεπτήρια καλλιτεχνικά. — Ἐργοστάσιον φακέλλων τέλειον. — Χάρτης τυπογραφικὸς λευκὸς καὶ ἐξωφύλλων παντὸς εἴδους καὶ πάσης ποιότητος.

Εὐθηνία, ἀκρίβεια, ταχύτης.

Διὰ τοῦ παρόντος τεύχους *συμπληροῦται τὸ Δέκατον ἔτος, συνεπῶς λήγει ἡ συνδρομὴ αὐτοῦ. Παρακαλοῦνται οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ κ. κ. συνδρομηταὶ ὅπως μετὰ τὴν λῆψιν τοῦ παρόντος τεύχους εὐαρεστηθῶσι καὶ ἀποστείλωσιν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὴν ἐν Ἀθήναις διεύθυνσιν τοῦ περιοδικοῦ τὴν συνδρομὴν τοῦ ἀρχομένου ἑνδεκάτου ἔτους, ἵνα μὴ διακοπῇ ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου. Ὑπενθυμίζομεν εἰς πάντας ὅτι ἡ προπληρωμὴ εἶνε ὅρος ἀπαράβατος, καὶ ἡμᾶς μὲν ἀπαλάττει πολλῶν ἐνοχλήσεων, παρέχει δὲ συγχρόνως τοῖς συνδρομηταῖς δικαίωμα ἐκπτώσεων καὶ δώρων.*

Τὸ ἐξώφυλλον *τοῦ δεκάτου ἔτους μετὰ τοῦ πίνακος τῶν περιεχομένων θὰ διανεμηθῇ μετὰ τοῦ προσεχοῦς τεύχους.*

Η ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δηλοποιεῖ

ὅτι ἐκτὸς τῶν ἤδη ἐν κυκλοφορίᾳ ἑκατονταδράχμων τραπεζικῶν γραμματίων, τίθησι κατ' αὐτὰς εἰς κυκλοφορίαν καὶ ἕτερα τραπεζικὰ γραμμάτια τῶν 100 ἑκατὸν δραχμῶν, νέου τύπου πλάτους 87 χιλιοστῶν καὶ μήκους 178 χιλιοστῶν τοῦ μέτρου, διακρινόμενα ἐκ τῶν ἑξῆς κυριωτέρων γνωρισμάτων :

Πρόσοψις

Ἡ πρόσοψις φέρει πρὸς τὰ ἄνω τοξοειδῶς διὰ μελανῶν κεφαλαίων γραμμάτων τὰς λέξεις «Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος», κάτωθι δὲ αὐτῶν καὶ ἐν τῷ μέσῳ ἐν πλαισίῳ πεποικιλμένῳ διὰ δαντελλοειδοῦς ποικίλματος τὸν ἀριθμὸν 100 διὰ μεγάλων ἀραβικῶν στοιχείων. Ὑπὸ τοῦτον ἐν μελανῷ πλαισίῳ σχήματος ταινίας τὰς λέξεις «δραχμαὶ ἑκατὸν» διὰ κεφαλαίων λευκῶν γραμμάτων.

Κατωτέρω φέρονται ἀριστερᾷ ἡ ὑπογραφὴ τοῦ Ταμίου τῆς Τραπέζης, ἐν τῷ μέσῳ ἡ τοῦ Διοικητοῦ καὶ δεξιᾷ ἡ τοῦ Βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου, τεθειμέναι αἱ μὲν δύο πρῶται διὰ σφραγιστῆρος, ἡ δὲ τελευταία ἰδιοχείρως.

Ἀριστερᾷ τοῦ γραμματίου εὕρηται ἐν πλαισίῳ σχήματος κυκλοτεροῦς ἡ εἰκὼν τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Τραπέζης Γ. Σταύρου, δεξιὰ δὲ τὸ Βασιλικὸν στέμμα.

Ἡ πρόσοψις χρώματος ἰώδους πλαισιοῦται ὑπὸ δαντελλοειδῶν ἡμικυκλικῶν ποικιλμάτων χρώματος πρασίνου.

Ὀπισθία ὄψις

Ἡ ὀπισθία ὄψις, πλαισιουμένη διὰ πρασίνου δαντελλοειδοῦς ποικίλματος, φέρει ἐν τῷ μέσῳ εἰκόνα τοῦ σωζομένου ἀρχαίου ἀγάλματος τῆς Εἰρήνης φερούσης τὸν Πλοῦτον, ὡς ἀναγινώσκεται καὶ ἐπὶ τοῦ βάθρου αὐτοῦ διὰ κεφαλαίων μελανῶν γραμμάνων.

Ἑκατέρωθεν τοῦ ἀγάλματος τῆς Εἰρήνης φέρεται ἐν θυρεοῖς διὰ μεγάλων λευκῶν στοιχείων ὁ ἀριθμὸς 100, ὑπ' αὐτὸ δὲ σημειοῦται ἡ ἔκδοσις διὰ τῶν λέξεων ἔκδοσις ἑνάτη.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Δεκεμβρίου 1910.

Ὁ Ὑποδιοικητὴς
Ι. Α. ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

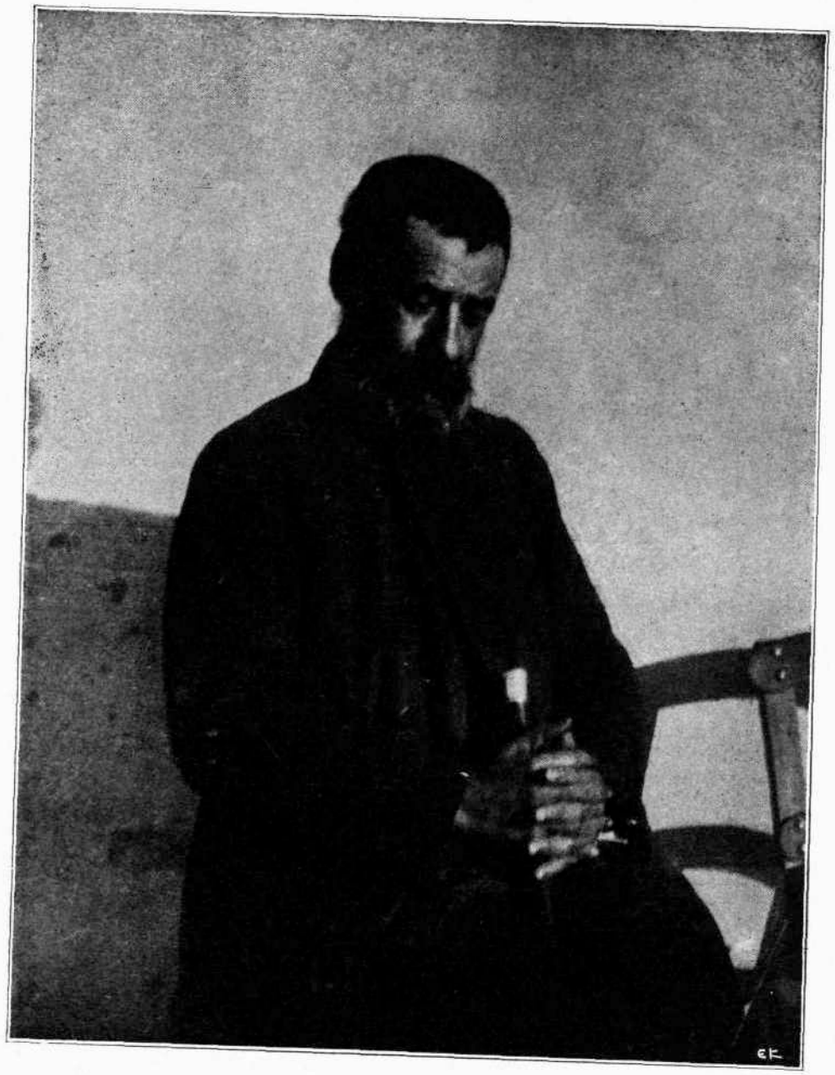

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

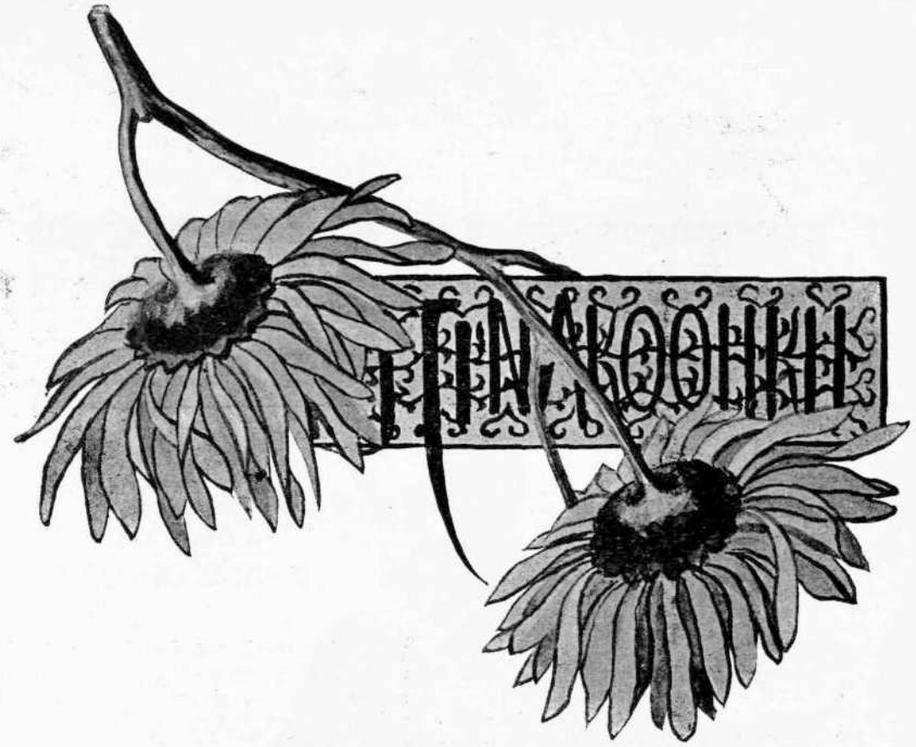

ΔΕΚΑ ΕΤΗ

ΥΜΠΛΗΡΟΥΝΓΑΙ δέκα ἔτη διὰ τοῦ παρόντος τεύχους ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς «Πινακοθήκης». Ἡ ἀνελλιπὴς ἔκδοσις αὐτῆς καὶ ἡ ἐν τοῖς δέκα τόμοις συγκεντρωθεῖσα φιλολογικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ ἐργασία ἀποτελοῦσι γεγονὸς διὰ τὸν ἐν Ἑλλάδι περιοδικὸν τύπον, ὅστις πολλὰς μὲν ἐκδόσεις ἀριθμεῖ, ἀλλ' ὀλίγιστα ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ μακρόβια φύλλα.

Ἡ «Πινακοθήκη» κατὰ τὴν διαρρεύσασαν δεκαετίαν προσεπάθησε νὰ καταστήσῃ τὰς στήλας αὐτῆς ἐντευκτήριον κομψῶν καλάμων καὶ ἐμπνευσμένων καλλιτεχνῶν. Ὡς πρὸς τὰ φιλολογικὰ ἔργα, καὶ τῶν παλαιοτέρων ἐπεδίωξε τὴν συμβολὴν καὶ τῶν νεωτέρων ἐφιλοξένησε τὰς πρώτας πτήσεις. Ἐκ δὲ τῶν καλλιτεχνημάτων, οὔτε ἐκ τῶν ἀριστουργημάτων τῆς παλαιᾶς τέχνης ἠμέλησε νὰ παραθέσῃ τὰ ἐκλεκτότερα, ἀλλὰ καὶ δὲν ὤκνησε καὶ τῶν νεωτέρων ἐργατῶν τοῦ χρωστῆρος καὶ τῆς σμίλης τὰ πρωτότυπα νὰ παρουσιάσῃ. Οὕτω, ὁ διεξερχόμενος τὰς 2,500 σελίδας τῆς «Πινακοθήκης» δύναται ἐν γενικωτάταις γραμμαῖς νὰ ἔχῃ πιστὴν τὴν ἐξέλιξιν τῆς πνευματικῆς κινήσεως τῶν κυριωτέρων ἐποχῶν καὶ ἐθνικοτήτων.

Ἰδιαίτατα ἡ ἀναβιοῦσα Ἑλλὰς ἀπησχόλησεν ἡμᾶς. Προσεπαθήσαμεν νὰ ἐμφανίσωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν τὰ ἀκμαιότερα, ἀλλὰ καὶ τὰ πλέον ἐλπιδοφόρα τάλαντα, ἀπορρίψαντες πᾶσαν παραχώρησιν εἰς φιλοδόξους ἢ κενολόγους ἢ πρωτοπείρους συρραφεῖς, ἔστω καὶ ἐπὶ μειώσει ὑλικῶν συμφερόντων. Ὀνειροπολήσαμεν ἀπὸ τοῦ πρώτου τεύχους τὴν «Πινακοθήκην» ὡς σημαιοφόρον τῆς Ἀναγεννήσεως τοῦ Ἔθνους, ὄργανον τέχνης κατὰ πρώτιστον λόγον καὶ γραμμάτων κατὰ δεύτερον, προθυμοποιηθέντες ἐν συνδυασμῷ νὰ ἐξυπηρετήσωμεν τὰ εὐγενῆ Ἰδεώδη, πρὸς ἃ προσβλέπει ἡ Ἑλληνικὴ φυλή. Ἀναλόγως τῶν μέσων, ἅτινα παρεσχέθησαν ἡμῖν, ἐπετελέσαμεν—ὅση δύναμις—τὰς ὑποχρεώσεις ἡμῶν καὶ ὑπὲρ αὐτὰς τὰς ἐπαγγελίας ἔτι, ἀποφυγόντες πᾶσαν αὐτοφήμησιν καὶ ψευδεπίδειξιν.

Ἡ «Πινακοθήκη», ἥτις ἐπὶ δέκα ἔτη εὐσυνειδήτως ἐσφυγμομέτρησεν ὅλας τὰς πνευματικὰς δυνάμεις τῆς Ἑλλάδος, δικαιοῦται νὰ ὑπερηφανεύηται ὅτι εὐστόχως ἐδολιχοδρόμησεν, ἀλλὰ συγχρόνως αἰσθάνεται καὶ τὸ καθῆκον νὰ ἀπονέμῃ θερμὰς εὐχαριστίας πρὸς ἐκείνους, οἵτινες εἴτε ὡς συνεργάται εἰσφέροντες πολύτιμον καὶ ἀφιλοκερδῆ τὴν συνεργασίαν των, εἴτε ὡς συνδρομηταὶ ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως, ἐξησφάλισαν τὴν ἀπρόσκοπτον ἔκδοσιν καὶ παρεσκεύασαν εἰς αὐτὴν ἐξαιρετικὴν θέσιν ἐν τῷ παρ' ἡμῖν, περιοδικῷ τύπῳ.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

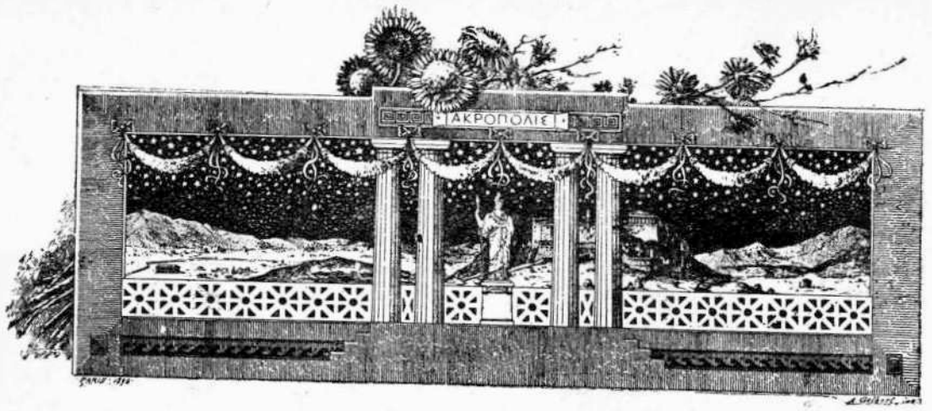

ΕΝ ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

ΤΟ ΑΘΑΝΑΣΑΚΕΙΟΝ

ΑΡΑ τὴν γραφικὴν παραλίαν τοῦ Βόλου, ἥτις εἶνε διὰ τὴν ὡραίαν ταύτην πόλιν ὅ,τι εἶνε διὰ τοὺς Ἀθηναίους καὶ Πειραιεῖς τὰ δύο Φάληρα, πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ λιμένος καὶ εἰς τὸ ἄκρον τῆς πόλεως, ἐκεῖ ὅπου οἱ κάτοικοί της μεταβαίνουσι σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ν' ἀναπνεύσουν τὴν θαλασσίαν αὖραν, καὶ ὅπου ὁ ἐκ τῶν ὑπωρειῶν τοῦ Πηλίου κατερχόμενος ποταμός, ὁ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν αὖραν τῆς παραλίας ἐκείνης καλούμενος Ἄναυρος, χύνει τὰ ὀλίγα ἢ πολλὰ κατὰ τὰς περιστάσεις νερά του, ὡς ὁ ἡμέτερος Ἰλισσός, ὑψοῦται πάλλευκον νεόδμητον οἰκοδόμημα, καλούμενον Ἀθανασάκειον. Εἶνε τὸ μικρότερον καὶ νεώτερον, ἀλλὰ καὶ τὸ μᾶλλον χαριτωμένον ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον οὐ μόνον τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος ἀλλὰ καὶ τοῦ ἄλλου κόσμου, διαφέρον τῶν ἄλλων οὐ μόνον κατὰ τὴν σμικρότητα καὶ τὴν κοκεταρίαν, ἀλλὰ κατὰ τοῦτο ἰδίως, ὅτι περικλείει πρῶτον αὐτὸ καὶ μοναδικὸν μέχρι τοῦδε τὰ εὑρήματα τῶν Παγασῶν, τὰς ἐγχρώμους πλάκας ἢ τὰς ἐπὶ μαρμάρου ἀναγλύφους χρωματιστὰς εἰκόνας, διατηρούσας ἐπὶ δισχίλια καὶ πλέον ἔτη ὅλους τοὺς χρωματισμοὺς τῶν εἰκονιζομένων προσώπων καὶ πραγμάτων. Εἶνε ἐπιτύμβιοι πλάκες ἐνεπίγραφοι καὶ εἰκονογραφημέναι δίδουσαι ἡμῖν ἰδέαν τῶν ἀρχαίων ἐν Θεσσαλίᾳ συρμῶν, τῶν κομμώσεων, ἀμφιέσεων, ἐπιπλώσεων, ὑποδήσεων καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν χρωματιστῶν ἀλεξηλίων, ἅτινα μετεχειρίζονται αἱ δέσποιναι τῶν χρόνων ἐκείνων.

Τὰ εὑρήματα ταῦτα, ἀνακαλυφθέντα πρὸ μηνῶν εἰς τὸν χῶρον, ὃν κατεῖχον αἱ ἀρχαῖαι Παγασαί, κόποις καὶ δαπάναις ξένων ἀρχαιολόγων καὶ ἐποπτείᾳ τοῦ ἡμετέρου κ. Ἀρβανιτοπούλου, ἀποξεσθέντα πρὸς ἀφαίρεσιν τῶν ἐπ' αὐτῶν χωμάτων, εἰσὶ τὸ μοναδικὸν, ἀλλὰ καὶ πολυτιμώτατον ἀπόκτημα τοῦ νεοδμήτου Μουσείου, ὅπερ ὀφείλεται εἰς τὸν δαπανήσαντα πρὸς ἵδρυσίν του κ. Ἀθανασάκην καὶ εἰς τὸν ἐποπτεύσαντα εἰς τὸν στολισμόν του κ. Ἀρβανιτόπουλον, ὃν δικαίως ἐτίμησαν οἱ ἐνεργήσαντες τὰς ἀνασκαφὰς ἀρχαιολόγοι ἀναγράψαντες ἐπὶ πλακὸς τιμητικώτατον δι' αὐτὸν ἐπίγραμμα. Λυποῦμαι ὅτι ἐπισκεφθεὶς δὶς τὸ χαριτωμένον αὐτὸ Μουσεῖον δὲν εἶχον τὴν μικρὰν φωτογραφικὴν μηχανὴν ἵνα φωτογραφήσω τινας τῶν εἰκόνων καὶ τὰς στείλω εἰς τὴν «Πινακοθήκην». Ἴσως τὸ πράξω εἰς τὸ μέλλον ἐὰν δὲν μὲ προλάβῃ ἕτερος καὶ δὴ αὐτὴ ἡ Κυβέρνησις, ἥτις διὰ τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργείου ἐμεριμνησε ν' ἀποστείλῃ ἐπίτηδες τὸν ψίλον καλλιτέχνην κ. Ξενόπουλον ὅπως ἀντιγράψῃ τὰς πολυτίμους αὐτὰς ἐπὶ μαρμάρων εἰκόνας καὶ τὰς ἐκδώσῃ εἰς ἴδιον τεῦχος. Ἐξόχως ἐπαινετὴ ἡ πρόνοια· διότι ὑπάρχει ὑπόνοια ὅτι τὸ ὑπὲ τὴν γῆν ἐπὶ τόσους αἰῶνας διατηρηθὲν χρῶμα τῶν εἰκόνων θὰ ὑποστῇ ἤδη βαθμιαίαν ἀλλοίωσιν ἐκ λόγων γνωστῶν εἰς τοὺς ἀρχαιολογοῦντας.

Τὴν ἀξίαν τῶν εὑρημάτων τούτων δὲν ἀντιλαμβάνονται ἀμέσως μόνον οἱ ἀρχαιολογοῦντες ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς οἱ μὴ τοιοῦτοι, οἱ πολυάριθμοι ἐπισκέπται τοῦ μικροῦ μουσείου τερπόμενοι ἐκ τῆς θέας εἰκόνων, αἵτινες ἀποκαλύπτουσιν ἡμῖν τὸ ἐσωτερικὸν ἀρχαίων ἐν Θεσσαλίᾳ οἴκων, ὅπου βλέπομεν τὰς δεσποίνας μὲ τὰ ὡραῖα χρωματιστὰ ἐνδύματά των, τὰ χρώματα τοῦ προσώπου των καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ περίκομψα ἀλεξήλιά των. Μεγαλειτέραν ἐντύπωσιν προξενεῖ ἡ ὑπ' ἀριθ. 1 ἔγχρωμος πλάξ, ἐφ' ἧς ἡ πολυπλοκωτέρα τῶν ἐγχρώμων συνθέσεων, ἡ μόνη δὲ σχεδόν, ἧς δὲν διεσώθη ἡ ἄνωθεν ἐπιγραφή. Ἐν αὐτῇ ἐκτυλίσσεται ὁλόκληρος οἰκογενειακὴ σκηνή, καίτοι πολὺ μέρος τῆς πλακὸς ἀποκοπέν, κρύπτει ἱκανὸν μέρος τῆς εἰκόνος. Παριστᾷ οἰκογενειακὸν, οὕτως εἰπεῖν, δράμα· γυναῖκα μόλις ἀποθανοῦσαν μετὰ τοκετόν. Ἡ λεχώ, ὡραία γυνή, ἐπὶ κλίνης ἐξηπλωμένη, ἐφ' ἧς πρὸ μικροῦ ἔτεκεν, φαίνεται ὡς θανοῦσα πρὸ στιγμῆς. Παρ' αὐτῇ ἡ μαῖα, περιτυλίξασα προχείρως δι' ὑφάσματος τὸ τεχθὲν βρέφος, ἵσταται ἔκπληκτος πρὸ τῆς ἐκπνεούσης ἢ ἐκπνευσάσης, ἐν ᾧ ὁ σύζυγος παρ' αὐτῇ καὶ ἡ θεραπαινὶς παρὰ τοὺς πόδας της ἵστανται κατάπληκτοι πρὸ τοῦ θεάματος τῆς νεκρᾶς λεχοῦς, ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς ὁποίας δὲν διεχύθη ἔτι τὸ χρῶμα τοῦ νεκροῦ. Τὴν εἰκόνα ταύτην πρώτην ἀντέγραψαν μὲ ὅλους τοὺς ζωηροὺς χρωματισμούς της καὶ οἱ ξένοι ἀρχαιολόγοι καὶ ὁ ἡμέτερος κ. Ξενόπουλος. Αἱ ἄλλαι ἐπὶ μαρμάρου ἔγχρωμοι εἰκόνες δὲν ἔχουσι τὴν αὐτὴν πολύπλοκον σύνθεσιν. Παριστῶσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀποχαιρετισμοὺς πρὸς θνήσκοντας· μία δὲ τούτων, εἰκονίζει γυναῖκα πλουσίως καὶ ψιλοκάλως ἐνδεδυμένην, φέρουσαν ἐπιχαρίτως τὸ κομψὸν ἐρυθροῦ χρώματος ἀλεξήλιόν της, ὁμοιάζον πως πρὸς τὰ σημερινὰ ἰαπωνικὰ ἀλεξήλια.

Ἀλλὰ καὶ ἡ ὀνοματολογία τῶν εἰκονιζομένων προσώπων ἀποκαλύπτει θησαυρὸν ἑλληνικωτάτων καὶ χαριτωμένων ὀνομάτων, γυναικείων καὶ ἀνδρικῶν. Ἡ πρώτη ἐπὶ παραδείγματι ἔγχρωμος παρὰ τὴν εἴσοδον τῆς αἰθούσης πλὰξ ἀναγράφει τὸ ὄνομα τῆς εἰκονιζομένης γυναικός: ΗΔΥΛΗ, Χαιρογένους γυνή, Κασσανδριῶτις. Ἄλλη πλὰξ φέρει τὸ ὄνομα ΦΙΛΑ. Καὶ ἄλλαι δὲ τὰ ὀνόματα Σωσικράτεια, Εἰρήνη Ἰσιδώρου, Διοδώρα Διοδώρου, Ἀφροδισία, Ἀρτεμισία, Καλλιστράτη, Ἀριστοβούλη, Δημητρία, κλπ. Τὸ πρῶτον μάλιστα τῶν ὀνομάτων τούτων, ἡ Ἡδύλη, ἐφάνη τοσοῦτον γλυκὺ καὶ ποιητικὸν ἢ καλλιτεχνικόν, εἰς γνωστὴν Ἀθηνσίαν καλλιτέχνιδα, διπλωματοῦχον τοῦ Ὠδείου τῆς Βιέννης, ἐπισκεφθεῖσαν μετ' ἐμοῦ τὸ μικρὸν τοῦτο Μουσεῖον, ὥστε τὸ ἐσημείωσεν ἵνα ὀνομάσῃ δι' αὐτοῦ τὸ ἀδάπτιστον ἔτι τέκνον της. Ἐντύπωσιν ἔτι μοὶ ἔκαμε τὸ ὄνομα τῆς Ἀρτεμισίας ὅπερ ἔφερον δύο ἢ τρεῖς ἐκ τῶν εἰκονιζομένων εἰς τὰς ἐπιτυμβίους πλάκας καὶ συνεπέρανα ὅτι τὸ ὄνομα τῆς περιδόξου Σαλαμινομάχου βασιλίσσης ἦτο ἐκ τῶν κοινοτέρων ἐν Παγασοῖς, ἀφοῦ μεταξὺ τῶν ὀκτὼ ἢ δέκα γυναικείων ὀνομάτων δύο ἢ τρεῖς ἔφερον αὐτό.

Ἀλλὰ καὶ τῶν ἀνδρῶν τὰ ὀνόματα τὰ περισωθέντα εἰς τὰς πολυτίμους αὐτὰς ἐπιτυμβίους πλάκας ἐνέχουν ἱκανὴν ὀνοματολογικὴν καλαισθησίαν καὶ οὕτως εἰπεῖν ἑλληνικότητα, ἵνα μεταχειρισθῶ ἰδίαν λέξιν. Ἀντέγραψα προχείρως τινα: Θεσαγόρας ὁ Κρής, Εὐθρίας ὁ Κλεονίκου, Στρατόνικος ὁ Στράτωνος, Λέων ὁ Τιμοθέου, Ἀντίμαχος Ἀντιμαχίδου, Ἀράχθης, Διονίτας ὁ Σάθωνος κλπ. Φαίνεται δ' ἐν μιᾷ τούτων ὡς ὑποκοριστικόν, οὕτως εἰπεῖν, τὸ ὄνομα Παρμενῖσκος, ἴσως παιδὸς χαϊδεμένου, καλουμένου Παρμενίων, ἀλλὰ περὶ τούτου ἂς ἀποφανθοῦν οἱ ἐντριβεῖς περὶ ταῦτα. Παρῳδίαν δὲ ἀποτελεῖ μεταξὺ τῶν ἑλληνικωτάτων τούτων ὀνομάτων τὸ ξενίζον ἢ λατινοφανὲς ὄνομα ἑνὸς ἱερέως τῆς Ἴσιδος, ὅστις καλεῖται Οὐάρρης!

Πλὴν δὲ τῶν ἐγχρώμων πλακῶν ἀπετέθησαν εἰς τὸ Ἀθανασάκειον Μουσεῖον καὶ ἄλλα περίεργα εὑρήματα τῶν Παγασῶν, ἤτοι καὶ πίθοι ἀρχαιότατοι καὶ ἐργαλεῖα λίθινα ἐλαιοτριβείου καὶ σῦκα ἀπολιθωμένα καὶ σῖτος καὶ κριθὴ καὶ φακῆ, πάντα στερεοποιημένα ἕνεκα τῆς ἐπὶ αἰῶνας ὑπὸ τὴν γῆν παραμονῆς των.

ΤΙΜ. ΑΜΠΕΛΑΣ

Υ. Γ. Δυστυχῶς ἡ ὑπόνοια τῆς βαθμιαίας ἐξαλείψεως ἢ ἐξασθενήσεως τῶν χρωματισμῶν τῶν πλακῶν τούτων, θὰ ἐπαληθεύσῃ. Ἴσως ἀπατῶμαι· ἀλλὰ κατὰ τὴν δευτέραν μου ἐπίσκεψιν—μετὰ δύο μῆνας ἀπὸ τῆς πρώτης,—μοὶ ἐφάνη ὅτι οἱ χρωματισμοὶ αὐτῶν δὲν ἦσαν τοσοῦτον ζωηροὶ ὅσον κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τῆς ἀνακαλύψεώς των. Πιθανὸν νὰ προληφθῇ ἡ ἐξασθένησις αὐτῶν, ἀφοῦ ἐτέθησαν ἤδη εἰς ὑελίνους θήκας. Ἄλλως τε, scripta manent... *ἐλήφθησαν ἤδη ἀντίγραφα αὐτῶν ἔχοντα τοὺς αὐτοὺς χρωματισμοὺς οὓς εἶχον μόλις ἀνεκαλύφθησαν.*

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

ΑΖΙ μὲ τὸ 1910 ἔσβυσε—εἶνε ἡ καταληλοτέρα λέξις—καὶ ὁ Ἑλληνικώτερος, ἂν μὴ ὁ πλέον ὑπέροχος τῶν Ἑλλήνων διηγηματογράφων. Εἰς τὴν ἐρημικὴν, ἀλλὰ τόσον προσφιλῆ του Σκίαθον πένης, ταπεινὸς καὶ—ἂς λεχθῇ ὄχι βέβαια πρὸς τιμὴν τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας—λησμονημένος ἐψυχορράγει ὁ Παπαδιαμάντης, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Πολιτεία ἀφυπνιζομένη ἐνεθυμεῖτο μαζὶ μὲ 22 ἄλλους λογίους καὶ τὸν ἐρημίτην αὐτόν, ἵνα κοσμήσῃ—τὸ ἐφαντάσθη καὶ αὐτὸ ἡ Πολιτεία—τὰ στήθη του, τὰ ὁποῖα ἐπίεζε καὶ συνέθλιβεν ἤδη ὁ θάνατος, μὲ τὸ ἀργυροῦν παράσημον. Εὐτυχὴς ὁ ἀφελὴς διηγηματογράφος ποῦ δὲν ἔμαθε κἂν τὸ παράκαιρον καὶ ἀπροσδόκητον αὐτὸ δῶρον τοῦ Κράτους, τὸ ὁποῖον ἀφοῦ τὸν ἀφῆκε ἐπὶ δεκαετηρίδας τρεῖς νὰ βιοπαλαίῃ, ἠθέλησε νὰ τοῦ δώσῃ εἰς τὰ χείλη τοῦ τάφου ἓν τόσον ἄχρηστον δι' αὐτὸν στολίδι.

Ὁ Παπαδιαμάντης—ὅστις μὲ τὰ χέρια συνήθως κρεμάμενα κάτω καὶ τὴν κεφαλὴν κλίνουσαν ἐλαφρῶς, ἐφαίνετο ὡς νὰ ἀπεοτάσθη ἀπὸ παλαιὰν τοιχογραφίαν Βυζαντινοῦ ναοῦ - ἀποτελεῖ ὅλως ἐξαιρετικὴν φυσιογνωμίαν εἰς τὸν κόσμον τῶν νεοελληνικῶν γραμ-

Mme Horteuse Richard — Τὸ ὄνειρον τῆς Σταχτοπούτας

μάτων. Καὶ ὡς ἄνθρωπος καὶ ὡς συγγραφεύς. Ἀπὸ χαρακτῆρος ταπεινόφρων, ἀνεπιτήδευτος, Στωϊκός, μισάνθρωπος, πλουσμένος διὰ τὸν ἀσκητικὸν βίον· ὡς συγγραφεύς, παρατηρητικός, ἤρεμος καὶ πρὸ παντὸς Ἕλλην μέχρι μυχιαιτάτων. Τὰ διηγήματά του εἶνε αἱ πιστότεραι ἀπεικονίσεις τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς, τῆς Ἑλληνικῆς φύσεως. Εἶνε ἀντανακλαστικὰ κάτοπτρα, ἐν οἷς ἀποτυποῦνται αἱ ὡραιότεραι ἀπόψεις καὶ αἱ ἁγνότεραι συγκινήσεις. Μαζὶ μὲ τὸν Βιζυηνὸν καὶ τὸν συμπατριώτην του καὶ φίλτατόν του Μωραϊτίδην — μὲ τὸν ὁποῖον τόσον πολὺ ὁμοιάζουν καὶ εἰς τὸν χαρακτῆρα καὶ εἰς τὸ ὕφος — συμπληροῖ τὴν τριάδα τῶν Ἐθνικῶν διηγηματογράφων μας.

Αἱ χριστιανικαὶ ἀρεταὶ ἡνωμέναι μὲ τὸν κατὰ φύσιν βίον ἀπετέλουν τὴν ζωὴν τοῦ Παπαδιαμάντη, τὴν φιλολογικὴν καὶ φυσιολογικήν. Μία φιλοσοφικὴ ἀντίληψις, μία γαλήνη καὶ ἐγκαρτέρησις, μελαγχολία τις μυστική, ἔδιδον εἰς τὰ ἔργα του κάτι τὸ ἐπιβλητικόν, μολονότι λεπτομέρειαι μηδαμηναὶ ἐνίοτε τὸν ἀπησχόλουν τόσον, ὥστε τὰ πρόσωπά του, μ' ὅλην τὴν ζωὴν ἣν προσελάμβανον, δὲν ἔθελγον.

Ὁ κριτικὸς τοῦ μέλλοντος — διότι οἱ σύγχρονοι πάσχουν συνήθως μυωπίαν — θὰ ἀποφανθῇ ἂν ὁ Παπαδιαμάντης ἦτο ὁ κορυφαῖος τῶν Ἑλλήνων διηγηματογράφων, ὡς τινὲς τὸν ἀπεκάλεσαν. Πάντως ὅμως εἶνε ἐκ τῶν πρώτων. Συνήρμοσεν εἰς τὰ ἔργα του τὸν ρεαλισμὸν καὶ τὴν ποίησιν, τὴν παρατήρησιν καὶ τὴν ἔμπνευσιν, τὰ εἴδωλα καὶ τὴν πίστιν. Παρουσιάζει τὴν ζωὴν μὲ τόσην ἀκρίβειαν, ὥστε νὰ καταντᾷ ἐνίοτε κουραστική, ἀλλ' ἐμφυσᾷ συγχρόνως καὶ τὴν πνοὴν τῆς ποιήσεως. Ἐπιμένει εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν προσώπων, εἰς τὴν γενεαλογίαν των, διαγράφει λαϊκοὺς τύπους περιεργοτάτους, διασώζει ἔθιμα καὶ ἤθη σχεδὸν ἄγνωστα εἰς τοὺς ἐν τῇ πρωτευούσῃ βιοῦντας καὶ ἀδιαφορῶν διὰ τὸ σύμπαν, ζῇ εἰς μίαν ἀτμόσφαιραν ἐντελῶς ἰδικήν του, ἀτμόσφαιραν οτῦ νησιοῦ του, ἀτμόσφαιραν θρησκευτικῆς μυστικοπαθείας. Εἰς τὰς γραμμὲς, τὰς τόσον γραφικὰς, τῶν διηγημάτων του ὑπολανθάνει ὁ ἴδιος αὐτοῦ χαρακτὴρ· καὶ δι' αὐτὸ φαίνονται πρὸ παντὸς ἀληθινά. Οἱ ἥρωες του, πτωχοὶ, ταπεινοὶ, ὡς αὐτὸς, καὶ κακοντυμένοι ἐν τῇ πραγματικότητι, ἀλλ' ἐξιδανικευμένοι εἰς τὸν ψυχικὸν κόσμον.

Εἰς τὴν ἱκανῶς γοργὴν καὶ προοδευτικὴν ἐξέλιξιν ἣν ἔσχε τὸ διήγημα ἐν Ἑλλάδι, ὁ Παπαδιαμάντης, πρωτότυπος, ἰδιόρρυθμος, μὴ παρασυρόμενος οὔτε ἀπὸ ξένα ὀναγνώσματα, οὔτε ἀπὸ τὰς γλωσσολογικὰς διαμάχας, ἔμεινεν οἷος ἦτο, καὶ ἐν τούτῳ ἔγκειται ἡ μεγάλη αὐτοῦ ἐπιτυχία. Ἀπεμονώθη καὶ εἰργάσθη χωρὶς νὰ συζητῇ καὶ νὰ ἐπικρίνῃ ἢ νὰ μιμῆται. Καὶ οὐδενὸς ἐπέσυρε τὴν κατάκρισιν· ἀτλῶς δειλαὶ ἐπιφυλάξεις διετυπώθησαν ἀόριστοι εἴτε ὡς πρὸς τὸ μορφολογικὸν εἶδος, εἴτε ὡς πρὸς τὴν τεχνικὴν σύνθεσιν τῶν διηγημάτων του.

Τὸ διήγημα δὲν εἶνέ τι ὁμοιογενές. Αἱ μορφαὶ αὐτοῦ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ προσαρμόζωνται εἰς κάθε ἰδιοφυΐαν. Τὸ ἠθογραφικὸν διήγημα, τὸ πατριωτικὸν

τὸ ψυχολογικὸν, τὸ καλλιτεχνικὸν, τὸ ρωμαντικὸν, ἔχει ἕκαστον τὰ χαρίσματά του, τὴν τέχνην του, τοὺς θαυμαστάς του, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπικριτάς του. Τὰ διηγήματα τοῦ Παπαδιαμάντη δὲν ἔχουν κοσμοπολιτικὸν χαρακτῆρα· εἶνε ἁπλῶς Ἑλληνικά, ἔχουν κάτι τι ἀπὸ κάθε εἶδος καὶ εὐτυχῶς δὲν ἔχουν τὸ μᾶλλον ἐπουσιῶδες. Πρὸ παντὸς κυριαρχεῖ ἐν αὐτοῖς ἡ ἁπλότης, ἡ ζωὴ, ἡ ἀλήθεια. Ἀφελεῖς καὶ ἁπλοϊκοὶ νησιῶται, τύποι γυναικῶν βασανισμένων, θεοφοβουμένων γραιῶν, ἁγνῶν κορασίδων, ἀντιπαρέρχονται ἀφίνοντες μίαν ξεχωριστὴν ἐντύπωσιν εἰς τὴν ψυχήν μας. Ἐκ τῶν διηγημάτων του τὰ ὡραιότερα εἶνε ἡ «Φόνισσα», ὁ «Ἔρωτας στὰ χιόνια», ἡ «Νοσταλγὸς», τὰ «Ροδιν' ἀκρογιάλια», τὸ «Ὄνειρο στὸ κῦμα», ἡ «Φαρμακολύτρια», «Φτωχὸς ἅγιος», «Ὀλόγυρα στὴ λίμνη.»

Σκορπισμένα τὰ ἔργα του, δυσεύρετα, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ δώσουν σήμερον ὁλοκληρωτικὴν τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ ἐκλιπόντος διηγηματογράφου. Ἡ «Νέα Ζωὴ» τῆς Ἀλεξανδρείας, ἥτις καὶ τὰ περισσότερα διηγήματά του ἐδημοσίευσεν, εἶχε προαναγγείλῃ τὴν ἔκδοσιν ὅλων τῶν διηγημάτων του, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ ἐσκόπει ὁ συγγραφεὺς ἐσχάτως νὰ τὰ ἀναθεωρήσῃ. Τώρα ποῦ ἀνεπαύθη εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Αἰωνίου, καὶ ἀφυπνίσθη τὸ ἐνδιαφέρον, χάρις εἰς τὴν κ. Μπενάκη θὰ ἔχωμεν πλῆρες τὸ ἔργον του, τὸ ὁποῖον οὗτος ἐπανειλημμένως παρακινηθεὶς, δὲν ἔστεργεν ὁ ἴδιος νὰ δώσῃ πρὸς ἔκδοσιν.

Ὁ Παπαδιαμάντης εἶνε ἀπὸ τοὺς ὀλιγώτερον ἀναγνωσθέντας λογίους μας, εἴτε διότι δὲν ἦτο συσσωματωμένον τὸ ἔργον του, εἴτε διότι ἦσαν διεξοδικὰ τὰ διηγήματά του, δημοσιευόμενα ἐν συνεχείᾳ, εἴτε διότι δὲν ἦτο προσωπικῶς γνωστός, εἴτε διότι τὰ δρῶντα πρόσωπα ἦσαν λαϊκοὶ τύποι. Καὶ ἐκ τοῦ κύκλου ἀκόμη τῶν λογίων δὲν ἀνεγινώσκετο!

Ὡς πρὸς τὸ λεκτικὸν, ὁ Παπαδιαμάντης διετήρησε πλήρη τὴν ἀνεξαρτησίαν του. Μετεχειρίζετο τὴν καθαρεύουσαν μὲ ὀλίγας δημοτικὰς λέξεις, οὐχὶ αὐθαιρέτως κατασκευαζομένας, ἀλλὰ γνησίας, εἴτε ἐξ αἰσθητικῆς ἀνάγκης, εἴτε πρὸς πλειοτέραν ἔμφασιν. Οὕτω ἀπέδειξε πόσον πρόσφορος εἶνε ἡ καθομιλουμένη, μέ τινας παραχωρήσεις εἰς τὴν δημοτικὴν, διὰ τὸ διήγημα, ἀρκεῖ νὰ ἠξεύρῃ τις νὰ τὴν μεταχειρισθῇ.

Ὁ θάνατος τοῦ Παπαδιαμάντη ὠθεῖ εἰς σκέψεις ἀποθαρρυντικὰς διὰ τὴν πατρ' ἡμῖν μόρφωσιν. Ἀμφιβάλλω ἂν ἦτο κἂν γνωστὸς καὶ ἐξ ἀκοῆς εἰς τὰς... «ἀνεπτυγμένας» τάξεις ὁ ἀποθανὼν λογογράφος, δὲν θὰ τολμήσω δὲ νὰ ἀναβιβάσω εἰς ἑκατοντάδα τοὺς παρακολουθήσαντας τὸ φιλολογικὸν του ἔργον. Ὅτε πρὸ διετίας ἑορτάσθη ἡ εἰκοσιπενταετηρίς του, ἐκλεκτὸς κόσμος παρευρέθη εἰς τὸν «Παρνασσὸν», διὰ νὰ συμμετάσχῃ τοῦ ἑορτασμοῦ ἀνθρώπου, ὃν τελείως ἠγνόει. Καὶ ὅταν ἔφευγαν οἱ πλεῖστοι ἠρώτων περιέργως: «Μὰ ἔχει τόσην ἀξίαν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος;»

Αὐτὸς λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος ἀφοῦ ἔζησεν ἀφανὴς, συχνάζων εἰς ἀπόκεντρόν τι καφενεῖον ἢ μαγειρεῖον καὶ εἰς τὰ ψαλτικὰ στασίδια τοῦ Ἁγίου Ἐλισσαίου, ἀπεσύρθη μετὰ τὸν ἑορτασμὸν ἐκεῖνον εἰς τὸ νησί του, χωρὶς νὰ δώσῃ σημεῖα κἂν ζωῆς. Τώρα ποῦ ἀπέθανε καὶ ἐδημοσιεύθησαν ἐκτενεῖς νεκρολογίαι του, εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἐτανελήφθη ἡ ἐπωδὸς τῶν ἑορταστῶν τῆς εἰκοσιπενταετηρίδος του: «Μὰ ἔχει τόσην ἀξίαν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος;»

ΔΙΚ.

Emm. Guibourgé. — Ἡ μητρότης

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΚ ΒΕΝΕΤΙΑΣ*

III

Ἐπεσκέφθην τὸν ὡραῖον ναὸν τῆς Santa Maria Formosa, Σαξωβενετικοῦ ρυθμοῦ, πλούσιον καὶ μεγάλον, κτισθέντα κατὰ τὸ 864. Οἱ Βενετοὶ ἀγατῶσι πολὺ τοὺς ναούς των. Τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ Ἁγίου Μάρκου, τὸ ὁποῖον ἐν εἴδει πύργου ἦτο ἐσημένον εἰς τὴν ὁμώνυμον πλατεῖαν καὶ ἔπεσε τὸ 1902 ἐκτίσθη καὶ πάλιν εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν καὶ ὑπὸ τὸ ἴδιον σχῆμα, διότι οἱ Βενετοὶ, «non possano fare senza il loro campanile». Καὶ ἐξωδεύθησαν πολλὰ χρήματα διὰ τὴν ἀνέγερσιν. Ἀδιάφορον. Ἀρκεῖ ὅτι ὁ γέρων γονδολιέρης, ὁ ὁποῖος διέρχεται τὴν πλατεῖαν δὲν θὰ δακρύζει πλέον διότι δὲν τοῦ εἶνε δυνατὸν νὰ συνηθίσῃ τὴν ἀπώλειαν τοῦ πύργου τὸν ὁποῖον ἠγάπησε ἀπὸ παιδίον Ἐκ τῶν εἰκόνων τῆς Santa Maria Formosa ἡ Παναγία τοῦ Sarroferrato μοῦ ἔκαμε τὴν μεγαλειτέραν ἐντύπωσιν. Ἐπίσης ὡραιοτάτη ἡ Ἁγία Βαρβάρα Palma τοῦ πρεσβυτέρου. Ὁ ἐρυθροῦς τῆς ἁγίας μανδύας, ἡ γλυκεῖα καὶ σοβαρὰ φυσιογνωμία της, ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ ὅλου ἔργου ἔχει ἐπιβάλλον ἀνάλογον τοῦ μεγάλου ὀνόματος τοῦ Palma.

Μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἔκαμα τὸν περίπατόν μου εἰς τὸ Gran canale, ἐξηπλωμένη εἰς τὸ βάθος ὡραίας γόνδολας. Ἡ πόλις τὴν ὥραν ἐκείνην λαμβάνουσα ὡραιοτάτας ἀποχρώσεις ἐκ τῶν τελευταίων ἀκτίνων τοῦ Ἡλίου ἦτο περικαλλεστάτη, θεία· τὰ μεγαλοπρεπῆ ἐκατέρωθεν παλάτια ἔρριπτον ἐπὶ τῶν ὑδάτων γλυκυτάτας σκιάς. Τὸ Palazzo Manin μεγαλοπρεπέστατον, τὸ Caso d'oro τὸ ὡραιότερον ὅλων. Αἴφνης μοῦ ἐκίνησε τὴν προσοχὴν μικρὸν μέγαρον κεκλεισμένον, μὲ μίαν μελαγχολικὴν ὄψιν. Φαντάζεσαι ποῖον ἦτο; Ἡ ὡραία κατοικία τῆς Δυσδαιμόνας, τῆς συμπαθοῦς ἡρωΐδος τοῦ Σαιξπήρου. Φαίνεται ἡ μικρὰ θύρα, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἡ θελκτικὴ Ἐνετὴ ἐδραπέτευσε μετὰ τοῦ λατρευτοῦ Μαύρου της. Ὁ οὐρανὸς μᾶλλον σκοτεινὸς νὴν στιγμὴν ἐκείνην καὶ ἰώδης ἔρριπτεν ἐπὶ τοῦ μικροῦ μεγάρου θλιβερὰν χροιὰν καὶ ἤκουα, ἤκουα, τὴν Ἱστορίαν καὶ τὴν Ποίησιν νὰ ψάλλωσι μετὰ τῆς κώπης τῆς γόνδολας ἀθάνατα ᾄσματα, πότε γελῶσα μὲ τὴν ἐπίσης γελῶσαν φύσιν, καὶ πότε φρίττουσα μὲ τὰς κατάρας καὶ τοὺς στεναγμοὺς, τοὺς ὁποίους ἡ φαντασία μου ἀπὸ τὰ βάθη τῆς θαλάσσης ἔφερε μέχρι τῆς ἀκοῆς μου..... Ὑπάρχει ἐπίσης ἐκεῖ Μεσαιωνικὸν ἀνάκτορον, εἰς τὸ ὁποῖον κατῴκησεν ἐπὶ πολὺ ὁ Βύρων. Τὸ palazzo τοῦ βαρώνου Tranchetti ὡραιότατον. Ἐκεῖ φαίνεται ὁ μουσουργὸς ἐμπνέεται τὰς θαυμασίας του συνθέσεις. Καὶ πολλὰ ἄλλα ἀνάκτορα μεγάλα, ἐπιβλητικὰ καὶ ταυτοχρόνως πλήρη ἁρμονίας καὶ τέχνης. Τὰ πλεῖστα χρησιμεύουσι σήμερον ὡς δημόσια καταστήματα, τράπεζαι, μουσεῖα κτλ:

Κατόπιν διῆλθον διὰ τῶν χαριτωμένων στενῶν διωρύγων τῆς παλαιᾶς Βενετίας. La vecchia Venezia! Ἐκεῖ εὐθυμία. Αἱ κόραι ἔψαλλον εἰς τὰς γόνδολας των, μὲ κόκκινα ρόδα ἔχουσαι ἐστολισμένας τὰς πλουσίας μαύρας κόμας των. Ἐπέστρεψα εἰς τὴν πλατεῖαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Lido—νησάκι ὁλοπράσινον ἔξωθεν τῆς πόλεως εἰς τὸ ὁποῖον κάμνουσι τὸ θέρος τὰ λουτρὰ των οἱ κάτοικοι τῆς Βενετίας καὶ οἱ ξένοι, καὶ ὅπου ὑπάρχουσι πλεῖστα μεγάλα ξενοδοχεῖα. Ἐδείπνησα εἰς τὴν προκυμαίαν μόνη, ἔχουσα τὰ συννεφάκια τοῦ οὐρανοῦ συντροφιάν. Ἐπαιζον μετὰ τῆς Σελήνης, ἡ ὁποία μεγαλοπρεπῶς εἶχεν ἀναιείλῃ..... πότε ἔκρυπτον αὐτὴν καὶ πότε ἔκαμνον ἕνα κύκλον γύρω της καὶ ἐχόρευον γελῶντα.....

Ἡ Ἀκαδημία τῶν Ὡραίων Τεχνῶν ἱδρυθεῖσα κατὰ τὸ 1707 ἐχρησίμευεν πρῶτον ὡς μοναστήριον καὶ κατόπιν ὡς Πινακοθήκη, τὴν ὁποίαν πλουτίζει τὸ ὄνομα τοῦ Tiziano, τοῦ Bellini, τοῦ Veronese, τοῦ Palma καὶ τοῦ Tintoretto Ὅλα κλεινὰ τέκνα τῆς Βενετίας. Ἡ Ἀνάληψις τῆς Θεοτόκου τοῦ Tiziano εἶνε ἀνωτέρα πάσης περιγραφῆς. Μοῦ φαίνεται ἀνωτέρα καὶ αὐτῆς τῆς Παναγίας τοῦ Ραφαήλου τοῦ Βατικανοῦ, ὡς πρὸς τὸ σχέδιον καὶ τὴν ἁρμονίαν τοῦ χρώματος. Καὶ ὅσον περισσότερον βλέπεις αὐτὴν, τόσον περισσότερον σὲ κατακτᾷ καὶ σὲ μεταφέρει εἰς ἰδεώδη ὕψη. Ἐν τούτοις καὶ ἐκεῖ μοῦ ἐτάραξαν τὴν ἡσυχίαν δέκα περίπου Ἄγγλοι καὶ Ἀμερικανοὶ μὲ τὰς ἀγρίας φωνάς των καὶ τὰ χονδροειδῆ βήματά των. Τάγμα στρατοῦ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ κάμῃ περισσοτέραν ταραχήν. Ἡ Παναγία τοῦ Bellini ἐπίσης μοῦ ἔκαμε μεγάλην ἐντύπωσιν, καθὼς καὶ τὸ Συμπόσιον τοῦ Veronese καὶ ἡ Παναγία τοῦ Palma. Λοιπόν, φίλη μου, πανταχοῦ, εἰς ὅλας τὰς αἰθούσας κλεινὰ ὀνόματα καλλιτεχνῶν καὶ ἁρμονία, ἀπόλυτος ἁρμονία. Ἐν ᾧ βλέπεις καὶ μένεις ἐκστατικὴ, νομίζεις ὅτι ἀκούεις ἓν preludio τοῦ Bach ἀπὸ μαγικὸν τετράχορδον. Ὅλαι αἱ μεγάλαι ψυχαὶ τῶν καλλιτεχνῶν ἔχουν ἀφήσει ἐντὸς τῶν τοίχων ἐκείνων ἕνα ἀθάνατον παλμὸν, ἓν ἀθάνατον ἴχνος! Ἀγαπημένη μου Venezia!... Θὰ ἐπεθύμουν ν' ἀποθάνω μόνη καὶ ἀπαρατήρητος εἰς ἓν μικρὸν δωμάτιον τῶν πενιχρῶν καὶ μελαγχολικῶν οἰκιῶν τοῦ canale Albrizzi, τὸ ἑσπέρας,— ἐν ᾧ θ' ἀκούω τὸ ᾆσμα τῆς κώπης τῆς γόνδολας νὰ τρίζῃ, καθ' ἣν ὥραν θὰ περνῶ τὰ ἥσυχα νερά, καὶ νὰ ψάλλῃ τὴν μεγάλην Ἱστορίαν τῆς πόλεως, μὲ λύπην νὰ ἐνθυμῆται τὰς μαύρας ἡμέρας, ἔπειτα νὰ σιωπᾷ... καὶ νὰ τρίζῃ εὐθυμοτέρα ἐνθυμουμένη τοὺς ναοὺς, τὴν ζωὴν, τὴν ἀρετὴν καὶ ψάλλουσα τὸ ᾆσμα τοῦ Ἔρωτος καὶ τῆς Τέχνης, ν' ἀπομακρύνεται σιγὰ – σιγά. Ναί, Ἄννα, ἤθελα ν' ἄφινα τὴν τελευταίαν μου πνοὴν εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν, ἐν ᾧ τοιοῦτον ἐπικήδειον θὰ μετέφερε τὴν ψυχήν μου εἰς τὴν ἄλλην ζωήν....

Δύο λέξεις καὶ διὰ τὴν Santa Maria della Salute. Ἐκτίσθη τῷ 1630 ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ ἀφιερώθη εἰς τὴν σώσασαν τὴν πόλιν ἐκ τῆς πανώλους Θεοτόκον. Ὡραιοτάτη καὶ πλουσιωτάτη ἐκκλησία. Μόλις εἰσέλθῃς εἰς τὸν λιμένα σὲ χαιρετᾷ ἱσταμένη μεγαλοπρεπῶς πρὸς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τοῦ κόλπου.

Ἤθελον νὰ σοῦ γράψω μερικὰ ἀφορῶντα τὴν διεθνῆ κατ' ἔτος καλλιτεχνικὴν ἔκθεσιν εἰς τὸν περίφημον Δημόσιον κῆπον· ἀλλὰ εἶνε τόσον πτωχὴ ἡ σημερινὴ Τέχνη ἀπέναντι ἐκείνης τὴν ὁποίαν φιλοξενοῦσι τὰ Μουσεῖα, ποῦ δὲν τολμῶ νὰ σοῦ εἴπω τίποτε... Πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ παραβάλῃς τὰ ἔργα τοῦ Tiziano καὶ Bellini μὲ τὰ σημερινά, καὶ πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ σοῦ ὁμιλήσω διὰ τὰς κομψὰς κυρίας, τὰς ὁποίας συνήντησα εἰς τὴν ἔκθεσιν, περιεργαζομένας τὰς διαφόρους αἰθούσας, ἐν ᾧ ὀνειρεύομαι μίαν ὡραιοτάτην Δόγησσαν περιβεβλημένην τὸν μέλανόν της πέπλον μὲ ἀπαστράπτοντας μαύρους ὀφθαλμοὺς εἰς τὸ βάθος τῆς γόνδολας της διερχομένην διὰ τοῦ Gran Canale, τὸ ὁποῖον τρέμει ἀπὸ φόβον καὶ θαυμασμόν!.. Οὔτε Δογήσσας ἔχει πλέον ἡ Βενετία, οὔτε Θήσβας θυσιαζομένας μετὰ τόσης αὐταπαρνήσεως. Καὶ ἂν ἐπαναζήσῃ ὁ Victor Hugo δὲν θὰ εὕρῃ πλέον ἐκεῖ φοβερὰς ἡρωΐδας. Θὰ ἴδῃ μόνον εἰς τὸ σκότος μικρᾶς διώρυγος μίαν γόνδολαν πλέουσαν σιγὰ καὶ ἤρεμα, θ' ἀκούσῃ τὸν ψίθυρον τῶν φιλημάτων δύο ψυχῶν καὶ τὰ αἰώνια λόγια τῆς Ἀγάπης....Διῆλθον μετὰ τῆς μεγάλης Ἱστορίας τῆς Ἐνετικῆς Δημοκρατίας καὶ ἀπέθανον τὰ μεγάλα πάθη καὶ τὰ ἀθάνατα αἰσθήματα..

Δέξου, φίλη μου, ἕνα γλυκὺν ἀσπασμὸν ἀπὸ τὴν καρδιὰν τῆς φίλης σου, ἡ ὁποία ἠγάπησε πολὺ τὴν Βενετίαν, τὴν μοναδικὴν εἰς τὸν κόσμον πόλιν.

ΣΟΦΟΣ

* *Τέλος.*

ΤΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ 1910

Ο 1910 δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἔτος ἐξελίξεως ἠρέμου καὶ προοδευτικῆς. Κανὲν ἐξαιρετικὸν γεγονὸς δὲν συνετάραξε τὸν πνευματικὸν κόσμον, ἀλλ' ἡ τελεσθεῖσα ἐργασία εξύπῆρν ἀνοικοδομητικὴ, σκόπιμος καὶ γόνιμος.

Διὰ τὴν Ἑλλάδα τὸ 1910 πλουσιάζει τὴν αὐτὴν, ὡς ἀπό τινων ἐτῶν, στασιμότητα εἰς τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας, κάποιαν πρόωρον κούρασιν τῶν παλαιοτέρων λογίων, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου αἱ νέαι ἐμφανίσεις δὲν ὑπῆρξαν πολὺ ἐνθαρρυντικαί. Εἰς τὴν ταχεῖαν ταύτην ἀνασκόπησιν τῶν σπουδαιοτέρων ἐπιστημονικῶν, φιλολογικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν συμβάντων τοῦ ἐκπνέοντος ἔτους θὰ θίξωμεν ἁπλῶς τὰ κυριώτερα γεγονότα, ἅτινα εἶνε ἱκανὰ νὰ μᾶς δώσουν τὴν ἀληθῆ φυσιογνωμίαν τοῦ 1910.

Ἡ Ἀρχαιολογία ἐξηκολούθησε ἀνασκάπτουσα καὶ ἀνευρίσκουσα. Αἱ ἐν Αἰγύπτῳ ὑπὸ τοῦ Μασπερὸ διενεργηθεῖσαι ἀνασκαφαὶ νέα ἤγαγον εἰς φῶς εὑρήματα. Ἐν Ἑλλάδι διενεργήθησαν ἀνασκαφαί; Ἐν Ἀθήναις— εἰς τὸν Κεραμεικὸν, Ρωμαϊκὴν Ἀγορὰν, Πνύκα. Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις: εἰς Θεσσαλίαν, Τίρυνθα, Ἐρέτρειαν, Τεγέαν, Λευκάδα, Δῆλον, Θήβας, Σικυῶνα, Ἤλιδα, Μῆλον, Σπάρτην, Ὠρωπὸν, Κέρκυραν. Ἐπίσης ἐν Κρήτῃ, Ραντίδι Κύπρου καὶ Ἐφέσῳ. Ἡ ἀνεύρεσις τοῦ ἀρχαιοτάτου ἱεροῦ τῆς Παφίας Ἀφροδίτης ὑπῆρξε τὸ σημαντικώτερον γεγονός. Ἐξηκολούθησεν ἡ ἀναστήλωσις τῶν Προπυλαίων, ἐνεκαινιάσθη νέα Ἀρχ. Σχολὴ ἐν Ἀθήναις, ἡ Ἰταλικὴ, ἱδρύθη τὸ Ἀρχαιολογικὸν Συμβούλιον, διωρίσθησαν τρεῖς νέοι ἔφοροι Ἀρχαιοτήτων, ἐγένοντο ἱκανοῦ ἐνδιαφέροντος ἀνακοινώσεις εἰς τὰς ξένας Ἀρχαιολ. Σχολὰς ὡς καὶ εἰς τὴν Ἀρχαιολ. Ἑταιρίαν. Εἰς τὸ ἐνεργητικὸν αὐτὸ ἀντιτίθεται ἡ παρατηρηθεῖσα βαθμιαία ἀποχρωμάτισις τῶν ζωγραφιῶν τῶν Παγασῶν. Ὡς νίκη τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πνεύματος δέον νὰ θεωρηθῇ ἡ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Ὀξφόρδης ἀναγνώρισις ὡς ὑποχρεωτικοῦ μαθήματος τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

Ἡ Ἐπιστήμη κατήγαγε ἐπιτυχίαν θριαμβευτικὴν μὲ τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ Ἔρλιχ, τὴν καταπολεμοῦσαν τὴν εἰδεχθεστέραν τῶν νόσων.

Ἡ ἀεροπλοΐα ἠρίθμησε τὰ περισσότερα θύματα ἐν τῇ ἐπιτεύξει τοῦ ρεκὸρ, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἀνῆλθεν εἰς δυσθεώρητον ὕψος. Ἡ ἀπόπειρα τῆς ἐναερίου διαβάσεως τοῦ Ὠκεανοῦ ἀποτελεῖ τὴν τολμηροτέραν ἀπόπειραν τῆς κατακτήσεως τοῦ ἀέρος ἀπὸ Δημιουργίας.

Ἐν Ἑλλάδι τὸ ἐπιστημονικότερον γεγονὸς εἶνε ἡ ἐκκαθάρισις τῶν 17 καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ ὁ διορισμὸς 7, ἐν οἷς οἱ φιλόλογοι Παπαγεωργίου καὶ Σκιᾶς.

Ὁ κόσμος τῶν γραμμάτων καὶ τεχνῶν ἑόρτασε τὰ ἑξῆς Ἰωβιλαῖα. Τὴν 100τηρίδα τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βερολίνου, τὴν 50τηρίδα τῆς Πάττη ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεώς της ἐπὶ σκηνῆς, τὴν 100τηρίδα ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Σοπὲν, ὁμοίως τοῦ Σοῦμαν, τὴν 25ετηρίδα τοῦ Κλαρετῆ ὡς διευθυντοῦ τῆς Γαλλ. Κωμῳδίας, τὴν 99ὴν ἐπέτειον τοῦ Ἄγγλου γελοιογράφου Τένιελ, τὴν 70 τοῦ διασημοτάτου τῶν γλυπτῶν Ροντέν.

Διαλέξεις ἐγένοντο ἐν Ἀθήναις αἱ τῆς Βυζαντιολογικῆς ἑταιρείας, τοῦ «Παρνασσοῦ» καὶ ἐκ τῶν ἰδιωτικῶν ἀξιοσημείωτοι εἶνε αἱ τῶν κ. κ. Σβορώνου περὶ τῆς κόρης τοῦ Ἀντίου καὶ τοῦ Ἱππίου Κολωνοῦ, καὶ Ἀνδρούτσου περὶ Τολστόη. Ἐκ τῶν ξένων διαλέξεων θορυβωδεστάτη καὶ ἐκκεντρικὴ ἡ κατὰ τοῦ Ρακίνα ἐπίθεσις τοῦ Φωσουᾶ ἐν Παρισίοις.

Διαγωνισμοὶ παρ' ἡμῖν ἐτελέσθησαν ὁ Σεβαστοπούλειος γλωσσικὸς (βραβευθέντος ἑνὸς φοιτητοῦ), ὁ ὕστατος Λασσάνειος (βραβευθέντος τοῦ κ. Καζαντζάκη) ὁ Ἀβερώφειος τοῦ Πολυτεχνείου (ἀποσταλέντων δύο ἀποφοίτων τῆς ζωγραφικῆς εἰς Εὐρώπην), ὁ Ἀβερώφειος δραματικὸς τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν, ἐν δὲ Κ)πόλει ὁ τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου δραματικὸς (οὐδενὸς βραβευθένιος). Προεκηρύχθη πρὸς τούτοις καὶ διεθνὴς διαγωνισμὸς ἀρχιτεκτονικὸς διὰ τὸ μέγαρον τῶν ἐν Ἀθήναις Δικαστηρίων.

Αἱ Καλαὶ Τέχναι ἠρίθμησαν πολλὰς καλλιτεχνικὰς ἐκθέσεις, ὧν σπουδαιότεραι εἶνε τὰ δύο Σαλὸν τῶν Παρισίων, ἐαρινὸν καὶ φθινοπωρινὸν, αἱ ἐκθέσεις Βενετίας, Φλωρεντίας, Μονάχου, Βρυξελλῶν, Λιέγης τῶν διαφημίσεων, Ἀμβούργου τῶν νέων Γερμανῶν ζωγράφων, Βερολίνου τῆς Γαλλικῆς τέχνης τοῦ ΙΗ' αἰῶνος, Παρισίων γελοιογραφιῶν, Καΐρου, ἡ ἐν τῷ Ζαππείῳ τῆς Καλλιτεχνικῆς Ἑταιρίας, ἡ τοῦ Θ. Θωμοπούλου ἐν Ἀθήναις, Ἠπ. Θωμοπούλου ἐν Πάτραις, Β. Μποκατσάμπη ἐν Ἀθήναις, Κ. Μαλέα ἐν Κωσταντινουπόλει καὶ Β. Ἰθακησίου ἐν Σμύρνῃ.

Ἡ ἀπόσπασις ἐκ τῆς διευθύνσεως τοῦ Πολυτεχνείου τῆς Καλλιτεχνικῆς Σχολῆς, ὁ διορισμὸς ὡς καθηγητοῦ ἐν αὐτῇ τοῦ κ. Ροΐλοῦ, ἡ ἵδρυσις «Συνδέσμου Ἑλλήνων Καλλιτεχνῶν», τὸ πρατήριον τοῦ ἰδίου Συνδέσμου, ἡ βράβευσις τοῦ γλύπτου Κωνσταντίνου Δημητριάδου ἐν Παρισίοις καὶ ἐν Ἀργεντινῇ, ἡ ἵδρυσις τῆς προτομῆς τοῦ Παύλου Μελᾶ ἐν τῷ Ζαππείῳ εἶνε τὰ σπουδαιότερα σημεῖα τῆς καλλιτεχνικῆς κινήσεως. Αἱ ἐν Ἀθήναις τάξεις τῶν ζωγράφων ἐστερήθησαν τοῦ κ. Ἀριστέως ἀπελθόντος εἰς Μόναχον, ἀλλ'

Πάλμα τοῦ νεωτέρου. **Ἀφροδίτη καὶ Ἔρως.**

ἐπανέκτησαν τὸν κ. Ὀθωναῖον. Ἡ Ἐθν. Πινακοθήκη κλειστὴ καὶ κατὰ τὸ 1910...

Ἐν Εὐρώπῃ ἡ ἵδρυσις ἀνδριάντων καὶ μνημείων ἀδιάκοπος, ἰδίως ἐν Γαλλίᾳ.

Τὸ Θέατρον ἀνεστατώθη ἀπὸ τὸ ὀξὺ λάλημα τοῦ Σαντεκλέρ. Ἐκ τῶν ἄλλων νέων ἔργων ἐπιτυχίαν ἐσημείωσεν ἡ «Μωρὰ Παρθένος» τοῦ Μπατάϊγ.

Ἐν Ἑλλάδι ἐδόθησαν πρωτότυπα ἔργα τὰ ἑξῆς: Ἀτμόσφαιρα—Ἀδελφὴ—Ἰόνη—ὁ Ἄνθρωπός μας—Ὁ κομήτης τοῦ Χάλεϋ—Μαρία Πενταγιώτισσα—Μποϋκοτὰζ—Πειρασμὸς — Τὰ μάτια τοῦ παπποῦ—Ἀπόκληροι—Λίνα Δράκα—Νέα Παναθήναια—Νέος Κινηματογράφος—Ἀγγέλω—τὰ μονόπρακτα τῶν κ.κ. Κολοκοτρώνη, Ἐ νγίνου, δεσπ. Ζωγράφου,—οἱ Σκλάβοι—Ἁμαρτίαι γονέων—Διὰ τὸ χρῆμα—Εὔα Μαρία κλπ.—Φιλάρεσκος—Τὸ καινούργιο σπῆτι — Τὸ ξερρίζωμα—Ὁ Βασιλιᾶς Ἀνήλιαγος, — Ὑπεράνω τοῦ κόσμου τούτου — Ὁ ξένος. Ἐκ τούτων ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Ἀβερωφείου ἐχειροτόνησεν ὡς τὰ σχετικῶς καλλίτερα τέσσαρα, ἀσπλάγχνως διομελήσασα τὸ ἔπαθλον. Ἐκ τῶν ἄλλων παραστάσεων δέον νὰ μνημονευθῇ ἡ «Λυσιστράτη» κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ.... Γαλλικοῦ, ἡ ἐμφάνισις ὡς Ἀντιγόνης τῆς κ Κιβέλης, ἡ παράστασις τοῦ «Κυρίου Ἐπιθεωρητοῦ» ὑπὸ ἐρασιτεχνῶν ὑπὲρ τοῦ Φθισιατρείου, εἰς τὸ ὁποῖον ὀφείλομεν καὶ τὰς τὸ πρῶτον εἰσαγομένας παρ' ἡμῖν πλαστικὰς εἰκόνας, ἡ ἐμφάνισις τῆς μιμογράφου καὶ χορευτρίας Θέσπιδος, ὁμοίως τῆς ὑψιφώνου κ. Ρεβέκκας ἐν τῷ Ἑλλ. μελοδράματι. Ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐν Τριπόλει Μαλλιαροπουλείου θεάτρου καὶ ἀνεκαινίσθη τελείως τὸ Δημοτικὸν τῶν Ἀθηνῶν. Ξένοι θίασοι ἦλθον εἰς Ἀθήνας οἱ τοῦ Λομπάρδο, τοῦ Καστελάνο καὶ Γαλλικὴ ὀπερέττα Ἡ ἔλευσις τῆς Ντόμαρ, τῆς Τέρρεν, τῆς Τουταίν, τῆς Πουζέ, τῆς Παρνῦ, τῆς Μπωζὲ, τῆς Ρεζὰν καὶ τῆς Γκαλβάνυ ἐσημείωσαν ἐπιτυχίας ἐξαιρετικάς. Συχνὴ ἡ παράστασις ἀρχαίων ἔργων ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐν Ἀμερικῇ. Ἀναφέρομεν τὴν παράστασιν τοῦ «Οἰδίποδος Τυράννου» ἐν Βερολίνῳ, τῆς «Λυσιστράτης» ἐν Λονδίνῳ εἰς τὸ κτισθὲν ἀριστοκρατικὸν θέατρον τῆς Κῆγκστον καὶ τῆς «Ἠλέκτρας» ἐν Λονδίνῳ.

Δεύν νὰ ἐξαρθῶσιν αἱ παραστάσεις τοῦ Θ. Οἰκονόμου, ὡς καθαρῶς φιλολογικαί.

Εἰς Παρισίους παρεστάθη καὶ ἓν ἔργον Ἑλλην.ὑποθέσεως. Ἡ «Κατάκτησις τῶν Ἀθηνῶν» τοῦ de Bois.

Ἡ Μουσικὴ κίνησις ἐν γένει τείνει εἰς νέαν ὅλως ἀκμήν. Ὁ «Ἱππότης τῶν Ρόδων» τοῦ Στράους, ἡ «Ἰζαμπῶ» τοῦ Μασκάνη, ἡ «Κὸρη τῆς Δύσεως» τοῦ Πουτσίνι, ἡ «Σεμίραμις» τοῦ Ρεσπίγγι ἐπευφημήθησαν ζωηρότατα.

Ἐν Ἀθήναις τὰ δύο Ὠδεῖα φιλοτίμως εἰργάσθησαν. Αἱ συμφωνικαὶ συναυλίαι τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν ἀπετέλεσαν ἐκλεκτὴν μουσικὴν ἀπόλαυσιν· εἰς τὸ Ὠδεῖον Λόττνερ ἐδόθη τὸ ὀρατόριον «Παράδεισος καὶ ψυχὴ» τοῦ Σοῦμανν. Πρωτότυποι συνθέσεις τοῦ Μάρσικ καὶ τοῦ Καλομοίρη ἐξετελέσθησαν, διῆλθον δὲ ἐξ Ἀθηνῶν ὁ Φλόριζελ, ὁ φλαουτίστας Λέεβεν, ὁ βιολιστὴς Λούδλωφ, τὸ κουαρτέτο τῶν ἀρχαίων ὀργάνων, τὸ κουαρτέτο Φίτσνερ.

Μουσικὰ γεγονότα ἄλλα εἶνε ἡ πρόσληψις τοῦ Καραβία εἰς τὸ θέατρον τοῦ Τουρίνου, τῆς Καλογεροπούλου εἰς τὸ Κονσέρ Λαρουμέ, τῆς Στυλιανίδου εἰς Γερμανικὸν θέατρον, τοῦ Καμηλιέρη εἰς τὸ Κόβεν Γκάρντεν τοῦ Λονδίνου, αἱ συνθέσεις τοῦ κ. Βάρβογλη, ἡ βράβευσις τῆς Ἀθηναϊκῆς Μανδολινάτας ἐν Κρεμόνῃ, ἡ ἄφιξις τοῦ καθηγητοῦ Σαΐφερ, ἡ ἵδρυσις Ὠδείου ἐν Κων)πόλει, τὸ Ἀθηναϊκὸν Κουαρτέτο καὶ τὸ ἐξαιρετικὸν φαινόμενον τῆς αὐτομάτου συνθέσεως παρὰ τῷ μικρῷ Γιαννακοπούλῳ.

Οἱ Μελλοντισταὶ νέα ἐξέδωκαν μανιφέστα, εἰσπηδήσαντες ἤδη εἰς τὴν ζωγραφικὴν καὶ τὴν μουσικήν.

Ἡ γυναικεία κατάκτησις εἰς τὸν κόσμον τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν γραμμάτων καιὰ τὸ λῆξαν ἔτος ὑπῆρξε θαραλέα. Ἡ ὑποψηφιότης τῆς κ. Curie διὰ τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν, ἡ εἴσοδος τῆς Ἰουδὶθ Γκωτιὲ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Γκογκούρ, ἡ ἐπιτυχία τῆς μυθιστοριογράφου Μαργαρίτας Ὠντὸν, ἡ νέα δραματικὴ συγγραφεὺς Λενερῦ εἶνε λίαν ἐνθαρρυντικὰ τεκμήρια τῆς γυναικείας πνευματικῆς δυνάμεως.

Ὁ Θάνατος κατὰ τὸ 1910 ἐθέρισεν οὐκ ὀλίγας κορυφάς. Ἀπέθαναν ὁ διάσημος Κόχ, οἱ μυθιστοριογράφοι Baabe, Λάσβιτς, Καζανόβα, Μπωσενάρ, Μαντεγάτσα, Ρὸδ, Τομπλὲρ, Χεῖμπεργκ, οἱ ποιηταὶ Μίκστατ, Ζέρχσρτ, ὁ θεατρικὸς συγγραφεὺς Ρενάρ, ὁ σύμοριστὴς Τουαίν, οἱ Γάλλοι Ἀκαδημαϊκοὶ Μελχιὸρ δὲ Βογκέ, Μπαρμπόν, Βανδάλ, ὁ ἱερακῆρυξ Ὀλιβιέ, ὁ κριτικὸς Gagnant, ὁ φυσιοδίφης Mosso, ἡ ἱδρύτρια τῆς Χριστιανικῆς ἐπιστήμης Ἐδδυ, ὁ δραματικὸς συγγραφεὺς Μπγιόρνσον, ὁ φιλόσοφος Τολστόη, οἱ συγγραφεῖς Χέϋς, Χάουπτμαν, Μπιερμπαὺμ, Χεβέζι, ἡ κυρία Μαρνῦ, Πίζα, Ροβέττα, οἱ μουσικοὶ Colonne Ducoutray, Χοστένσκυ, Χάρτμαν, Λούση, οἱ ζωγράφοι Hunt, Φρεμιέ, Σκαρμπίνα, Λὲφτς, Πριόρ, Knüffer, Χέκιερ, Ἄσαμπαχ, Δυπρὲ, Σαὶν, Φριεδρὶχ, Κνάους, ὁ διευθυντὴς τοῦ ἀρχαιολογικοῦ μουσείου Κων)πόλεως Χαδμῆ βέης, ὁ ἀρχαιολόγος Μικαέλι, ὁ ἠθοποιὸς Καΐϊντζ, ἡ ἀοιδὸς Βιαρδῶ, ὁ ποιητὴς Μωρεᾶς. Ἐν Ἀθήναις ἀπέθαναν ὁ ἀρχαιολόγος Βυζαντινός, ὁ δημοσιογράφος Βερύκιος, ὁ ἰατρὸς Καλλιβωκᾶς, ὁ λογογράφος Περ. Γιαννόπουλος, ὁ παιδαγωγὸς Βρατσᾶνος, ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Δαμασκηνός, ὁ συγγραφεὺς Ν. Κωτσάκης καὶ οἱ ἠθοποιοὶ Ἀρνιωτάκης, Χρυσάφης, Βαρνάβας καὶ Σαγιώρ.

*

Αἱ ἐκδόσεις κατὰ τὸ 1910 πρωτοτύπων ἔργων παρ' ἡμῖν, ἂν δὲν ἦσαν πολυπληθεῖς, ὑπῆρξαν ὅμως ἐκλεκταί. Ἡ ἔλλειψις ὑποστηρίξεως ἐκ μέρους τῆς Κοινωνίας, ἡ ὁποία δὲν ἀναγινώσκει, ἀπεθάρρυνε τοὺς συγγραφεῖς καὶ αἱ ἐκδόσεις σπανίζουσι.

Αἱ θετικαὶ ἐπιστῆμαι ἀπέκτησαν δύο μελέτας, τὴν περὶ δημωδῶν φυτῶν Χελδραΐχ—Μηλιαράκη, καὶ τὴν περὶ ἐξελίξεως τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν τοῦ κ. Κ. Σαφάνου.

Ἡ Θεολογία, τὸ Λεξικὸν τῆς Καινῆς Διαθήκης τοῦ κ. Σωφρ. Εὐστρατιάδου, τὸν «Εὐαγγελιστὴν Μάρκον» τοῦ κ. Χρ. Παπαδοπούλου, τὴν μελέτην περὶ Γυναικὸς ἐν ταῖς θρησκείαις τοῦ κ. Δ. Μπαλάνου, τὸν γ' τόμον τῆς Χριστιανικῆς γραμματολογίας τοῦ κ. Δέρβου, τὴν «Ἑκατονταετηρίδα τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως» τοῦ κ. Τ. Θέμελη, τὸν «Σοσιαλισμὸν καὶ Χριστιανισμὸν» τοῦ κ. Παπαμιχαήλ.

Αἱ Πολιτικαὶ Ἐπιστῆμαι, τὴν περὶ Συντάγματος μονογραφίαν τοῦ κ. Γλαράκη, τὸν «Κοινοβουλευτισμὸν ἐν Ἑλλάδι» τοῦ κ. Καζάζη καὶ τὰς «Μελέτας τῆς διπλωματικῆς ἱστορίας» τοῦ κ. Δρόσου.

Ἡ **Ἱστορικὴ** ἐπιστήμη τὴν περὶ Βλάχων καὶ Κουτσοβλάχων μελέτην τοῦ κ. Χρυσοχόου, τὴν «Ἱστορίαν τῆς Ἠπείρου» τοῦ κ. Μέκιου, τὴν Ἱστορίαν τῆς Κύπρου τοῦ κ. Περιστιάνη, ὁμοίαν τοῦ κ. Κωνσταντινίδου, τὰς «Βυζαντινὰς σελίδας» τοῦ κ. Χασιώτου, τὰ «Ἀργυροπούλεια» τοῦ κ. Σ. Λάμπρου, τὸ α' τεῦχος τοῦ «Διπύλου» τοῦ κ. Δ. Καμπούρογλου.

Ἀρχαιολογικαὶ μελέται ἐξεδόθησαν αἱ «Νέαι ἑρμηνεῖαι ἀρχαίων ἀναγλύφων» τοῦ κ. Σβορώνου, τοῦ κ. Βερσάκη δύο μονογραφίαι (ἡ «Περὶ Διονυσιακοῦ θεάτρου» καὶ ἡ «Περὶ τοῦ περιβόλου τοῦ Ὀλυμπιείου»), ἡ περὶ «Θεμιστοκλείου» τοῦ κ. Δραγάτση, αἱ «Ναυτικαὶ καὶ Ἀρχαιολογικαὶ μελέται» τοῦ κ. Ράδου. Γεωγραφικὴν ἔκδοσιν μίαν εἴχομεν, τὸν «Χάρτην τῆς Κύπρου» τοῦ κ. Χατζηγεώργη.

Φιλολογικὰ ἔργα ἠρίθμησε τὸ λῆξαν ἔτος ὀλίγα. Τρεῖς μονογραφίας τοῦ κ. Χατζηδάκη, δύο τοῦ κ. Α. Μπούτουρα (τὴν «Φιλολογίαν καὶ Ἐκπαίδευσιν» καὶ τὰ «Ὀνόματα τῶν μηνῶν»), τὰ πορίσματα ἐκ τῆς Ἰλιάδος τοῦ κ. Λουμάκη, τὴν «Φιλοσοφίαν τοῦ Πλάτωνος» τοῦ κ. Ἰ. Ὀλυμπίου, δέον δὲ ν' ἀναφερθῇ ὡς σημαντικὸν βῆμα ἐκδοτικῆς προόδου ἡ ἔκδοσις ὑπὸ τοῦ κ. Φέξη τῆς «Φιλοσοφικῆς βιβλιοθήκης» καὶ τῆς Μεταφράσεως τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων.

Ποιητικὰς μελέτας ἀπεκτήσαμεν τὴν περὶ Βύρωνος τοῦ κ. Δασκαλάκη καὶ τὴν περὶ Καρδοῦτσι τοῦ κ. Μπασιᾶ.

Διηγημάτων τόμοι ἐξεδόθησαν οἱ ἑξῆς: «Ναυτικὰ διηγήματα» Κ. Ράδου—«Στὸ Ἄλμπουρο» Κ. Παροῖτου—«Μακεδονικαὶ ραψῳδίαι» Α. Τανάγρα—«Ἀγάπη στὸ χωριὸ» Κ. Χατζοπούλου—«Παραμῦθι χωρὶς ὄνομα» Π. Δέλτα.

Φιλοσοφικὰ διηγήματα: Οἱ Γίγαντες Μ. Παπαστρατηγάκη.—Βρυκολάκων συμπόσιον Β. Ἠλιοπούλου.

Ἐντυπώσεις ταξειδιωτικαὶ ἐξεδόθησαν αἱ «Ἐντυπώσεις ἀπὸ τὸ Παρίσι» τοῦ κ. Σιγούρου, αἱ «Εἰκόνες Ἀθηνῶν καὶ Κωνσταντινουπόλεως» τοῦ κ. Ν. Βασιλειάδου καὶ τρία ξένα περὶ Ἑλλάδος βιβλία, αἱ «Ἑλληνικαὶ χῶραι» τοῦ Γκρῆνφιλδ, ὁ «Βίος ἐν Ἑλλάδι» τοῦ Ντῶκετ Φέριμαν καὶ τὸ μυθιστόρημα «Τὰ λουτρὰ τοῦ Φαλήρου» τοῦ Μπεστράν.

Θεατρικὰ ἔργα ἐξεδόθησαν: «Θέατρο καὶ πρόζα» καὶ «Τσιγγανόθεοι» τοῦ κ. Σκίπη, «Ὁ Βασιλιᾶς Ἀνήλιαγος» τοῦ κ. Πολέμη, ὁ «Πρωτομάστορας» τοῦ κ. Ψηλορείτου.

Αἱ Καλαὶ Τέχναι ἐπλουτίσθησαν μὲ τρεῖς ἐκδόσεις: Τὸ «Ἥρῳον τοῦ Ἀγῶνος» τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκδοτικῆς Ἑταιρίας, τὴν «Ἱστορίαν τῶν Καλῶν Τεχνῶν τοῦ κ. Κ. Ζησίου καὶ τὴν περὶ «Καλοῦ καὶ Τέχνης» μελέτην τοῦ κ. Κυπαρίσση.

Αἱ ποιητικαὶ συλλογαί, παρὰ τὴν στιχοπλημμύραν, τὴν ἐκχυνομένην διαρκῶς εἰς ἐφημερίδας, περιοδικὰ καὶ ἡμερολόγια, δὲν ἔφθασαν οὔτε τὰς δέκα. Εἶνε δὲ αἱ ἑξῆς: «Λήκυθος» Π. Ζητουνιάτου—«Μικρὰ τραγούδια» Μαράνου—«Καινούργια Λύρα» Δόγη—«Δειλινὰ» Ἑλένης Σβορώνου—«Θρῦλοι» Χ. Βαρλέντη—«Νησιώτικα τραγούδια» Γ. Ζερβοῦ—«Ἡλύσια» Τ. Βιτούρη—«Τρόπαια στὴν τρικυμία» Σ. Σκίπη—«Ἡ φλογέρα τοῦ Βασιλιᾶ» Κ. Παλαμᾶ. Εἰς ταῦτα δέον νὰ προστεθῇ καὶ ἡ Γαλλιστὶ ἐκδοθεῖσα «Δημώδης νεοελληνικὴ ἀνθολογία» τοῦ κ. Περνώ.

Μουσικαὶ συνθέσεις ἐδημοσιεύθησαν: Τρεῖς τοῦ κ. Τ. Ξανθοπούλου, δύο τοῦ κ. Καλομοίρη (Κομμάτια πιάνου—Τραγούδια γιὰ μιὰ φωνὴ) καὶ τέσσαρα βιβλία: Ἡ Κριτικὴ κατὰ τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Ἀξιώτη, ἡ περὶ Κρητικῆς μουσικῆς καὶ ὀρχήσεως τοῦ ἐν Ἡρακλείῳ κ. Γ. Χατζηδάκη, τὰ «Δημώδη

ᾄσματα» τοῦ Κ. Ψάχου καὶ ὁ «Ἀπόλλων μουσηγέτης» τοῦ κ. Παχτίκου.

Ἄλλαι ἐκδόσεις: Δ' τόμος Ρητορικῶν λόγων τοῦ κ. Μιστριώτη, τὰ «Ἔμμετρα καὶ πεζὰ» τοῦ Τυμφρηστοῦ (Παπαδοπούλου).

Ἡμερολόγια ἐξεδόθησαν 11. Τὸ Μακεδονικόν, Ἑπτανησιακόν, Σπαρτιατικόν, Ἠπειρωτικόν, Μικρασιατικόν, τοῦ Σκόκου, Ἐγκυκλοπαιδικόν, Κρητικὴ Στοά, «Φιλοκάλου Πηνελόπης», «Ἐπιστημονικῆς Ἠχοῦς» καὶ Σατὰν (Κωνσταντινουπόλεως).

Ἐφημερίδες νέαι ἐξεδόθησαν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος αἱ ἑξῆς: «Ἐφημερὶς» (Κάϊρον), «La Nouvelle Grèce» (Παρίσιοι), «Les Nouvelles de Grèce», «Δαναΐς», «Φρουρὸς», «Σατυρικὴ ἐπιθεώρησις», «Σατυρικὴ ἐφημερὶς» (Ἀθῆναι), «Καιροὶ» (Σμύρνη).

Ἐκ τῶν ξένων νέων ἐφημερίδων τὸ «Exelsior» ἔσχε ἔκτακτον ἐπιτυχίαν.

Περιοδικά: «Ἑλικών» (Λεμησσὸς), «Φιλολογικὴ Ἐπιθεώρησις» (Κων)πόλεως), «Ἐπιθεώρησις» (Τραπεζοῦς), «Graecia» (Παρίσιοι), «Μηνιαία εἰκονογραφημένη Ἀτλαντὶς» (Νέα Ὑόρκη), «Ἀσπὶς» (Χανία), «Ἅρπα» (Ἄργος), «Ἱπποκράτης» (Κων)πολις), «Χαραυγὴ» (Πειραιεύς), «Ἀπ' ὅλα» (Κωνπολις), «Ἐρανιστὴς» (Σμύρνη), «Φιλία» (Σάμος), «Ἑρμῆς» (Λευκωσία), «Φιλελεύθερος» (Σῦρος), «Νεότης» (Σμύρνη).

Ἐν Ἀθήναις περιοδικὰ νέα ἐξεδόθησαν ὁ «Καλλιτέχνης», ὁ «Κοινωνισμὸς», «Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι», «Ὅμηρος», «Ἀράχνη», «Νεωτερισμός».

Διεκόπη ἡ ἔκδοσις τῆς «Ψυχῆς», τῆς «Ἀνεμώνης», τῆς «Ἐπιθεωρήσεως», τῆς «Ἐθνικῆς Μούσης», τῆς «Λάφνης», τοῦ «Ριζοσπάστου», τοῦ «Σεραπίου» Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς «Ἀνατολῆς» τῆς Νέας Ὑόρκης.

Ὡς φιλολογικὰ γεγονότα δέον ν' ἀναφερθῶσιν ἡ ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ ὑποβολὴ προτάσεως πρὸς λῆψιν μέτρων κατὰ τῶν χυδαϊστῶν καὶ αἱ εἰς τὰς αἰθούσας τῆς «Πινακοθήκης» φιλολογικαὶ καὶ καλλιτεχνικαὶ προεσπερίδες.

Σύλλογοι νέοι ἱδρύθησαν ἐν Ἀθήναις ὁ τῶν «Φίλων τῆς ἱστορίας», ἡ «Φοιτητικὴ Συντροφιά», ὁ «Λογοτεχνικὸς Σύνδεσμος», ἐν Ζακύνθῳ ὁ «Κατὰ τῶν δημοτικιστῶν», διελύθη δὲ ὁ «Σύνδεσμος τῶν συνταχτῶν ἐφημερίδων» καὶ ἄλλα μικρότερα σωματεῖα, ζήσαντα ἐν σιγῇ.

ΔΙΚ.

Ο ΚΥΚΛΑΔΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΡΟΣΕΧΩΣ ἡ Ἀγγλικὴ Ἀρχαιολογικὴ Σχολὴ ἐπαναλαμβάνει τὰς ἀνασκαφάς της εἰς τὸ σημεῖον Φυλακοπὴ τῆς βορειοανατολικῆς ἀκτῆς τῆς Μήλου, ὅπου αἱ προηγούμεναι ἐργασίαι της, αἱ διεξαχθεῖσαι κατὰ τὰ ἔτη 1896—99, εἶχον ἀποδώσει ἄριστα ἀποτελέσματα.

Ἡ Φυλακοπὴ εἶχε ἀναμφιβόλως τὸ σπουδαιότερον τῶν προϊστορικῶν σημείων τῶν Κυκλάδων. Αἱ παρὰ τῆς Ἀγγλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς ἀναληφθεῖσαι ἐργασίαι ἔφερον εἰς φῶς τρεῖς πόλεις. Ἡ πρώτη ἐξ αὐτῶν ἀνήκει εἰς τὴν ἀρχαιοτέραν περίοδον τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ Αἰγαίου, ἡ δὲ τελευταία ἐγκατελείφθη παρὰ τῶν κατοίκων της κατὰ τὴν Μυκηναϊκὴν ἐποχήν. Ἡ αἰτία τῆς ἐγκαταλείψεως ταύτης θὰ παραμείνῃ πιθανῶς ἄγνωστος διὰ παντός· φαίνεται ὅμως, ὅτι εἶχε λάβει χώραν κάποια αἰφνιδία καταστροφή, ἡ ὁποία ἔθηκε τέρμα εἰς κοινωνίαν, ἀναπτύξασαν εἰς τὸ ἀκρότατον ὅριον τὸν πολιτισμὸν τῆς ἐποχῆς της.

Τὰ αἴτια τῆς καταστροφῆς ταύτης ματαίως ἤθελέ τις ἀναζητήσῃ σήμερον. Ἡ ἀξίνη τοῦ ἀρχαιολόγου μᾶς φέρει ἀντιμετώπους πρὸς τὰ λείψανα κάποιου τραγικοῦ δράματος, διαδραματισθέντος εἰς ἐποχὴν κειμένην πέραν τῆς σφαίρας τῆς ἱστορίας.

*

Ἡ πρώτη πόλις, ἡ ἀνευρεθεῖσα εἰς τὴν Φυλακοπὴν, εἶνε προμυκηναϊκή, ἡ δευτέρα ἀνήκει εἰς τὴν παλαιοτέραν Μυκηναϊκὴν ἐποχὴν, συμπίπτουσα μὲ τὴν περίοδον τῆς δωδεκάτης Δυναστείας τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς μέσης Μινώας περιόδου τῆς Κρήτης.

Τοιουτοτρόπως ἐξ ὅλων τῶν Κυκλάδων μόνον ἡ Μῆλος κατέχει μίαν τοποθεσίαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας εὑρίσκονται ἐπὶ τὸ αὐτὸ τ' ἀποτυπώματα ὅλων τῶν περιόδων τοῦ Κυκλαδικοῦ πολιτισμοῦ, ἀπὸ παιδικῆς του ἡλικίας μέχρι τῆς παρακμῆς του.

Ὁ Κυκλαδικὸς πολιτισμὸς ἔφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον ἐν Μήλῳ καὶ ἐν Κρήτῃ. Ἐκ τῶν γενομένων ἀνασκαφῶν ἐτέθη ἐκτὸς πάσης συζητήσεως τὸ γεγονὸς, ὅτι ὑφίσταται μεγάλη συνάφεια μεταξὺ τῶν δύο νήσων, ὅταν ὁ Μινῷος πολιτισμὸς εὑρίσκετο εἰς τὸ ζενίθ.

Ἡ ναυτιλία καὶ τὸ ἐμπόριον ἤκμαζον εἰς τὴν Μῆλον ἀπὸ τῆς νεολιθικῆς ἔτι ἐποχῆς καὶ ἐξηκολούθουν ἀκμάζοντα μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ χαλκοῦ, οὐδεμία δὲ ἀμφιβολία, ὅτι ὠφείλοντο εἰς τὴν ἐν Μήλῳ παρουσίαν τοῦ ὀψιανοῦ λίθου, ἐξ οὗ ἐπρομηθεύοντο ἡ Τροία, ἡ Κρήτη καὶ ἡ Αἴγυπτος.

Μάχαιραι τῆς Μήλου, ἐποχῆς νεολιθικῆς, εὑρίσκονται καὶ εἰς τὰς τρεῖς ρηθείσας χώρας, εὑρίσκονται δὲ ἐπίσης καὶ ἄγγεῖα τῆς Μήλου, νεωτέρας ὅμως ἐποχῆς, εἰς τὴν Κνωσσόν.

*

Τὰ λατομεῖα τοῦ ὀψιανοῦ λίθου εἶνε ἐσπαρμένα ἀκόμη μὲ θρύμματα καὶ τεμάχια τοῦ λίθου εὑτου, τὰ ὁποῖα ἀφέθησαν ἐκεῖ παρὰ τῶν ἐργατῶν τῶν λατομείων, οἱ ὁποῖοι ἐλάξευσαν ἐντὸς αὐτῶν τὰς πέτρας, ὅταν ἡ Μῆλος ἦτο ἡ κεντρικὴ ἀγορὰ τοῦ προϊόντος τούτου, πρὸ τοῦ ἔτους 3000 π. Χ.

Ὁ ὀρείχαλκος δὲν ἀντικατέστησε τὸ προϊὸν τοῦτο καθ' ὁλοκληρίαν, διότι ὁ ὀψιανὸς λίθος ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ κατὰ τὴν χαλκίνην ἐποχήν. Ἀντικείμενα ἐκ πυρίτου λίθου, ἐξ ὀστοῦ, ἐξ ἐλεφαντόδοντος, ἐκ μολύβδου, χαλκοῦ, μαρμάρου καὶ στεατίου, ἐπίσης δὲ καὶ ἀγαλμάτια ἐξ ὀρειχάλκου καὶ τινα ἔργα κεραμικῆς, ἐβοήθησαν κατὰ πολὺ τοὺς ἀρχαιολόγους εἰς τὸν καθορισμὸν τῶν σχέσεων τῆς Μήλου μετὰ τῶν Μυκηνῶν.

Ἐν ἐκ τῶν ἀνακαλυφθέντων ἀντικειμένων, εὑρισκόμενον ἤδη εἰς τὸ Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον, ἔχει μεγάλην ἀξίαν καλλιτεχνικήν. Εἶνε δὲ τοῦτο τεμάχιον ζωφόρου χρωματισμένον μὲ τέσσαρα χρώματα καὶ παριστῶν χελιδονόψαρα τοῦ Αἰγαίου.

Καίτοι ἡ ρυθμικὴ κίνησις τῶν ἀναπηδώντων ἰχθύων αὐτῶν παρέχει ἐμφανῶς τὴν ἀπόδειξιν ὅτι πρόκειται περὶ διακοσμήσεως, καὶ ὅτι τ' ἀνοιγμένα των πτερὰ ἔχουν κινήσεις κατὰ συνθήκην, ὁ ἀβρὸς ἐν τούτοις χρωματισμός των καὶ ἡ ἀκρίβεια τοῦ σχεδίου των ἀποδεικνύουν ὅτι ὁ ζωγράφος ἀντέγραψεν αὐτὰ ἐκ τοῦ φυσικοῦ.

Σήμερον μόνον εἰς τὴν Ἰαπωνίαν ἐκτελεῖται παρομοίας φύσεως ἐργασία. Ἡ ἐργασία δὲ τοῦ ἀρχαιοτάτου ἐκείνου τεχνίτου παρέχει δεῖγμα τῆς ἐκτάκτου φυσιολατρείας τῆς Μινῴας τέχνης τῆς Κνωσσοῦ.

Αἱ μέλλουσαι ἀνασκαφαὶ θὰ ἔχουν μεγαλειτέραν ἀκόμη σημασίαν λόγῳ τῶν προϊστορικῶν λειψάνων, τὰ ὁποῖα ἀνεκαλύφθησαν ἐσχάτως εἰς τὴν Θεσσαλίαν παρὰ μελῶν τῆς Ἀγγλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς. Ὅταν ἐγένοντο αἱ πρῶται ἀνασκαφαὶ τῆς Μήλου, κατὰ τὸ 1896, ταῦτα βεβαίως ἦσαν ἄγνωστα. Ὅπως δὲ αἱ ἐν Κρήτῃ ἀνασκαφαὶ τοῦ 1900—1903 ἀπεκάλυψαν νέους ὁρίζοντας διὰ τὴν ἐπιστήμην ὡς ἐκ τῆς συγκριτικῆς ἀντιπαραβολῆς τῶν εὑρημάτων, τοιουτοτρόπως καὶ τὰ εὑρήματα τῆς Θεσσαλίας δύνανται νὰ ὁδηγήσουν εἰς σπουδαῖα συμπεράσματα, ὅταν ἀνειπαραβληθοῦν πρὸς ὅσα θ' ἀνακαλυφθοῦν εἰς τὴν Φυλακοπήν.

Ἀλλ' οἱ ἀρχαιολόγοι δὲν θὰ περιορίσουν τὰς ἀνασκαφάς των μόνον εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο τῆς Μήλου. Ὁ διευθυντὴς τῆς Ἀγγλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς ἐπέτυχεν ἤδη τὴν ἄδειαν πρὸς ἐνέργειαν ἀνασκαφῶν ὁπουδήποτε τῆς νήσου ἤθελε κρίνει ὅτι αἱ ἐργασίαι θὰ ἐστέφοντο ὑπὸ ἐπιτυχίας. Διὰ νὰ ἐπωφεληθῇ δὲ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον ἐκ τῆς ἀδείας αὐτῆς, θὰ ἀρχίσῃ τὰς ἐργασίας του ἐκτάκτως ἐνωρὶς κατὰ τὸν Μάρτιον.

Αἱ ἀνασκαφαὶ τοῦ τρέχοντος ἔτους θὰ εἶνε ὡς ἐκ τούτου λίαν ἐνδιαφέρουσαι, πιθανῶς δὲ καὶ περιπετειώδεις.

Εἰς τὴν Μῆλον ὀφείλει ὁ κόσμος τὴν Ἀφροδίτην, ἡ ὁποία φυλάσσεται σήμερον εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Λούβρου καὶ τὸν Ποσειδῶνα τοῦ ἰδικοῦ μας Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου. Καὶ ἡ Μῆλος δύναται νὰ ἐγκλείῃ ἀκόμη καὶ ἄλλα ὑπέροχα ἔργα τῆς Ἑλληνικῆς Τέχνης. Θὰ ἦτο βεβαίως ἀνόητον νὰ προφητεύσῃ κανεὶς τὴν ἀνεύρεσιν ἀγαλμάτων μεγίστης ἀξίας. Καὶ ὅμως εἶνε δυνατὸν ν' ἀναδώσῃ εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἡ ἀξίνη κανὲν νέον ἀριστούργημα. Ἡ Ἀρχαιολογία διεκδικεῖ σήμερον θέσιν μεταξὺ τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν, καὶ ὅμως δὲν εἶνε παντελῶς ἄμοιρος ρομαντισμοῦ.

Ἡ προσοχὴ τῆς Ἀγγλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς ἐφειλκύσθη κατὰ πρῶτον ἐκ τῆς τοποθεσίας, ὅπου εὑρέθησαν καὶ τὰ δύο περίφημα ἐκεῖνα ἀγάλματα. Ἡ τοποθεσία αὐτὴ καλεῖται Κλῆμα καὶ αἱ εἰς αὐτὴν ἐργασίαι τῆς Ἀγγλικῆς Σχολῆς χρονολογοῦνται ἀπὸ τοῦ 1893.

Πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης εἶχον γείνει ἐκεῖ ἀνασκαφαί, τυχαίως ὅμως καὶ οὐχὶ ἐπιστημονικῶς, ἄνευ δὲ ἀποτελέσματος. Ὅταν ὅμως οἱ Ἄγγλοι ἀρχαιολόγοι ἤρχισαν συστηματικὰς ἐρεύνας, κατώρθωσαν μὲν νὰ διευκρινίσουν μερικὰς ἀμφιβολίας ὡς πρὸς τὴν τοπογραφίαν τῆς ἀρχαίας πόλεως, δὲν ὑπῆρξαν ὅμως εὐτυχέστεροι τῶν προκατόχων των εἰς τὴν ἀνακάλυψιν οἱουδήποτε εὑρήματος ποιᾶς τινος ἀξίας.

Ἂν ἡ Μῆλος κρύπτῃ ἀκόμη κανένα θυσαυρὸν ὅμοιον πρὸς τὴν Ἀφροδίτην, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εὑρίσκεται αὐτὸς εἰς κάποιο σημεῖον τῆς νήσου, τὸ ὁποῖον καὶ νεὶς δὲν ὑποπτεύεται. Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μόνον ἡ τύχη δύναται νὰ ὁδηγήσῃ τὴν ἀξίνην τοῦ ἀρχαιολόγου.

ΑΛΣΟΣ ΤΩΝ ΗΡΩΩΝ

ΟΙ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΤΑΙ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ—ΟΙ ΨΑΛΤΑΙ ΤΗΣ ΙΔΕΑΣ

ΠΟ τῆς 25 Μαρτίου 1821, μέχρι τῆς 25 Μαρτίου 1921, ἤτοι μετὰ μίαν περίπου δεκαετίαν συμπληροῦται ἑκατονταετία ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς γωνίας τῆς Μεγάλης πατρίδος μας, ἐθνικὸν δὲ ἔχομεν καθῆκον νὰ τελέσωμεν ἑορτὴν καὶ μεγάλην νὰ πανηγυρίσωμεν πανήγυριν. Θὰ συμπληρωθῶσιν ἑκατὸν ἔτη κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐφ' ὅτου ἠκούσθη εἰς τὴν Ἀγίαν Λαύραν, ὡς ἀπὸ σάλπιγγος ἀρχαγγέλου, ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ, τὸ πρῶτον σάλπισμα τῆς ἐξεγέρσεως τοῦ ἔθνους καὶ ἡ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις τῆς δούλης Ἑλληνικῆς φυλῆς. Πῶς θὰ πανηγυρίσωμεν οἱ Πανέλληνες τὴν τρισένδοξον ἐκείνην ἡμέραν; Πῶς θὰ ἐξάρωμεν τὸ μέγα γεγονὸς τὸ καταπλῆξαν τὸν κόσμον πρὸ ἑνὸς αἰῶνος; Πρέπει νὰ εἶνε τὸ διηνεκὲς ἐρώτημα παντὸς Ἕλληνος τοῦτο καὶ πρέπει πᾶς τις ἐξ ἡμῶν ν' ἀναλογισθῇ ὅτι ἔχει καθῆκον νὰ συμβάλῃ καὶ νὰ συντελέσῃ εἰς τὸν ἐνδοξότερον ἑορτασμὸν τῆς ἡμέρας ἐκείνης, διότι ἔθνη τὰ ὁποῖα δὲν πανηγυρίζουσιν ἐπαξίως τῶν τελεσθέντων τὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος, δὲν δικαιοῦνται νὰ ἔχωσιν ἀξιώσεις δι' ἐθνικὸν μέλλον καὶ δι' ἐθνικὰ μεγαλεῖα.

*

Τὸ ἐφ' ἡμῖν, φρονοῦσιν ὅτι ἡ ἡμέρα τῆς 25ης Μαρτίου 1921, πρέπει νὰ καταστῇ ἐπίσης ἔνδοξος καὶ μεγάλη ὡς ἐκείνη τοῦ 1821, ἐγράψαμεν καὶ ἐν τῷ «Κράτει» καὶ ἐν τῇ «Ἑστίᾳ» ὅτι ἐπάξιος πανηγυρισμὸς τῆς ἐνδόξου ἡμέρας ἤθελεν εἶσθαι ἡ προσφορὰ τιμῆς καὶ εὐλαβείας, πρῶτον πρὸς ἐκείνους οἵτινες καὶ ζωὴν καὶ περιουσίαν καὶ γυναῖκας καὶ τέκνα καταλιπόντες ἔλαβον ἀνὰ χεῖρας τὰ ὅπλα καὶ ἠγωνίσαντο μέχρις ἐλευθερίας ὑπὲρ τῆς φιλτάτης μας πατρίδος. Ὁ θαυμασμὸς δ' ἔπειτα καὶ τὰ προσήκοντα ἐγκώμια πρὸς ἐκείνους οἵτινες τὰ κλέα τῶν ἡρώων ἐκείνων ψάλλοντες, ἀνύψωσαν τὴν μικρὰν Ἑλλάδα εἰς τὸ ὕψος τῆς ἁρμοζούσης αὐτῇ δόξης μέσῳ τῶν πεπολιτισμένων κρατῶν, καὶ κατέστησαν πεπολιτισμένην καὶ ταύτην. Εἰς τοὺς πρώτους νὰ κατασκευασθῶσιν ἀνδριάντες καὶ νὰ τοποθετηθῶσιν ἐν ἱερῷ ἄλσει, μέσῳ τοῦ ὁποίου ὑπερύψηλος νὰ ἐγερθῇ ναός, *ὁ ναὸς τῆς Ἐθνικῆς Σωτηρίας*, ὡς καθώρισεν ἡ Δ'. ἐν Ἄργει Ἐθνικὴ Συνέλευσις τοῦ 1829. Εἰς τοὺς δευτέρους νὰ ἐγερθῶσιν ἀνὰ τὰ διάφορα τῆς πόλεως περίοπτα καὶ ἐπίσημα μέρη *προτομαί*, ὅπως ἐνθυμίζωσιν εἰς τοὺς παρόντας καὶ τοὺς

μεταγενεστέρους τῶν μὲν προγόνων, τὰ γιγάντια κατορθώματα καὶ ὀτρύνωσι καὶ τούτους εἰς παρόμοια ἔργα· τῶν δὲ ποιητῶν, τὰς ὑψηλὰς ἰδέας καὶ τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα, δι' ὧν οὗτοι ἔψαλλον τοὺς γιγαντομάχους. Νὰ κληθῶσι δὲ νὰ παραστῶσιν εἰς τὰ ἀποκαλυπτήρια τῶν μνημείων τούτων, τὰ ὁποῖα νὰ γίνωσιν κατὰ τὴν ἰδίαν τοῦ ἑορτασμοῦ ἡμέραν, πάντες οἱ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς ὁμογενεῖς Ἕλληνες, ὥστε τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ τῶν Ἀθηνῶν περικλεὴς πόλις νὰ μὴ ἔχῃ τὴν ὄψιν μόνον *καλλίδωλον*, ἀλλὰ καὶ πολυάνθρωπον καὶ πανελλήνιον!

*

Ποῦ ὅμως πρέπει νὰ ἱδρυθῇ τὸ «*Ἄλσος τῶν Ἡρώων*» καὶ διὰ τίνων μέσων νὰ ἐπιτευχθῇ τοῦτο; Ἡ ἁρμοδία ἐπιτροπὴ ἥτις πρέπει νὰ διορισθῇ ὅπως φέρῃ εἰς πέρας παρόμοιον ἔργον καὶ τὸν *χῶρον* θὰ ἐξεύρῃ καὶ τὰ *μέσα* θὰ ἐξοικονομήσῃ, διότι καὶ ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἔχει καθῆκον νὰ χορηγήσῃ τόπον πρὸς ἀνέγερσιν μνημείου εἰς τοὺς *ἐνδόξους νεκρούς*, καὶ οἱ ἀπανταχοῦ ὁμογενεῖς, τῆς Κυβερνήσεως συντρεχούσης, νὰ προσφέρωσι τὰ μέσα ταῦτα ἐξ ὑπερτάτης πρὸς τοὺς ἐλευθερωτάς μας ὑποχρεώσεως. Ὁ ἀείμνηστος *Βικέλας*, σκεφθεὶς ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, εἶχεν ὑποδείξῃ ὅτι ἐὰν ἐπὶ τοῦ *Λυκαβηττοῦ* ἠγείρετο τὸ *Ἡρῶον* τοῦ Ἀγῶνος, αἱ Ἀθῆναι θ' ἀπέκτων περίβλεπτον καὶ ἀντίπαλον πρὸς τὸν Παρθενῶνα νεώτερον μνημεῖον. Δὲν ἦτο ἀτυχὴς τοῦ ἀνδρὸς ἡ ἰδέα καὶ εἶνε συζητήσιμος, καί τοι ἡμεῖς ἠθέλομεν προκρίνει πρὸς τοῦτο τὸν περὶ τὴν *Πνύκα* χῶρον, ὅστις καταντικρὺ καὶ τοῦ Παρθενῶνος καὶ τῆς θαλάσσης κείμενος προσιτώτερον καὶ ἐγγὺς καὶ μακρόθεν θὰ καθίστα τοῦτον εἰς πάντας. Πλὴν τοῦτο δὲν εἶνε τὸ θέμα, ὃ δέον ν' ἀπασχολήσῃ ἡμᾶς ἤδη. Τὸ ζήτημα εἶνε νὰ ἐνστερνιθῶμεν τὴν ἰδέαν τοῦ ἐνδόξου πανηγυρισμοῦ τῆς συμπληρώσεως ἑκατονταετίας ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς παλλιγγενεσίας, καὶ νὰ ἐπιτελέσωμεν ἐπαξίως αὐτῆς ταύτην.

ΘΑΝΟΣ Γ. ΤΖΑΒΕΛΑΣ
Διευθυντὴς τῆς ἐφημ. «Τὸ Κράτος»

ΣΤΗ ΜΟΙΡΑ

Σταμάτησε νὰ ξαποστάσω λίγο
Χαλαρωσέ μου τὰ σφιχτά σου δίχτυα,
τὸ ξέρεις, δὲν μπορῶ γιὰ νὰ Σοῦ φύγω.
Μέχει ἀποκάμει—χρόνια, μερονύχτια—
ἡ δυστυχία,
μέσα στὴ πάλη
μέσα στὴ ζάλη
Ὤ, τρικυμία...

Ἐσὺ ἐνίκησες! Ἐγὼ 'μαι σκλάβα
μὰ σκλάβα—λεύθερη ποῦ δὲν φοβᾶμαι
πὰ' ἐγὼ νικῆτρα Σου, σ' αὐτὸ τὸ διάβα
ποῦ μένει ἀκόμα, ἐλπίζω νᾶμαι.
Γένηκα πέτρα
καὶ χτύπησέ με,
καὶ λάβωσέ με·
δὲν σοῦχω ἔχτρα
σ' ἔχ' ἀψηφίσῃ, σ' ἔχω νικήσῃ!

ΡΟΖΑ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΦΛΩΡΑ ΣΠΙΡΛΑ

Ἡ δραματικὴ ὑψίφωνος δεσποινὶς Φλώρα Σπίρλα, ἐσποίδασε δαπάναις τῆς ἐνθουσιώδους φίλης τῆς Ἑλλάδος καὶ φιλομούσου Αὐτοκρατείρας Φρειδερίκου, μητρὸς τῆς πριγκηπίσσης Σοφίας, ἐν Γερμανίᾳ, ἔνθα διέμεινε πλέον τῆς δεκαετίας, μεταοχοῦσα, ὡς ὑψίφωνος, πλείστων συναυλιῶν.

Ἡ Αὐτοκράτειρα Φρειδερίκου ἐγνώρισεν αὐτὴν ἐκ τῶν χορικῶν μελῶν τῆς «Ἀντιγόνης», ἅτινα ἡ δεσποινὶς Σπίρλα ἔψαλλε μετ' ἀπαραμίλλου τέχνης καὶ χάριτος, ἣν ἐπηύξανε τὸ ὡραῖον παράστημα καὶ ἡ Ἑλληνικὴ αὐτῆς κατατομή.

Τὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως αὐτῆς ἐν Βερολίνῳ εἶχον ἀνατεθῆ εἰς ἐπιτροπὴν κυριῶν, ἐκ τῶν συμβούλων τοῦ μεγάλου διδακτηρίου τοῦ Lette Uerein, *ἧς προήδρευεν ἡ κ.* Charlotte Stettiner. *Τὴν φωνητικὴν μουσικὴν, κατ' ἀπαίτησιν τῆς Αὐτοκρατείρας, ἐδιδάχθη παρὰ τῇ πρώτῃ μουσικοδιδασκάλῳ τῆς Γερμανίας, κυρίᾳ* Mathilde Mallinger, *ἀοιδῷ τῆς Βασιλικῆς Πρωσσικῆς Αὐλῆς καὶ τῷ* Dr Paul Bruns, *καθηγητῇ τῆς μονῳδίας ἐν τῷ Ὠδείῳ* Stern *τοῦ Βερολίνου καὶ συντάκτῃ τοῦ περιοδικοῦ* «Deutsche Gesangskunst», *τὴν ἀπαγγελίαν παρὰ τῷ κ.* Heine *καθηγητῇ τῆς ἀπαγγελίας καὶ ἠθοποιῷ τοῦ Βασιλικοῦ θεάτρου τοῦ Βερολίνου, τὴν ὑποκριτικὴν παρὰ τῷ κ.* Buhls *καθηγητῇ τῆς Δραματικῆς καὶ ἀοιδῷ τοῦ Μελοδράματος τῆς Βασιλικῆς Πρωσσικῆς Αὐλῆς, τὴν θεωρίαν τῆς μουσικῆς παρὰ τῷ κ.* Straus, *ἔτι δὲ ἐδιδάχθη ἱστορίαν τῆς μουσικῆς, Ἰταλικὰ, κλειδοκύμβαλον κλπ.*

Ἀτυχῶς διὰ τὴν δεσποινίδα Σπίρλα, μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν αὐτῆς ἡ Αὐτοκράτειρα Φρειδερίκου δὲν ἐπέζησεν, ἵνα ἀκούσῃ τὴν προστατευομένην ἀπὸ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Μελοδραματικοῦ Θεάτρου τοῦ Βερολίνου, καὶ ἀπονείμῃ αὐτῇ, κατὰ τὴν ἄκραν ἐπιθυμίαν Αὐτῆς, τὸν τίτλον Αὐτοκρατορικῆς ἀοιδοῦ. Ὁ Γερμανικὸς τύπος πολλάκις ἔγραψεν ἐπαινετικώτατα διὰ τὴν δεσποινίδα Σπίρλα, ἥτις ἤδη ἐγκατεστάθη εἰς Ἀθήνας.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΤΗ ΖΩΗ

Ἡ τέχνη ὅλη δὲν εἶναι παρὰ ἡ ἔκφρασις τοῦ «ἐγὼ» τοῦ καλλιτέχνου. Εἶνε κάποιος τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ὁ ποιητὴς, ἢ ὁ ζωγράφος, ἢ ὁ μουσικὸς θὰ ἐξωτερικεύσουν τὸν ἑαυτό τους. Καὶ ἡ ζωὴ εἶνε ἴδια κάποιος τρόπος ἐκφράσεως τοῦ «ἐγὼ» τοῦ καλλιτέχνου εἶνε μία τέχνη καὶ ἡ ζωή.

— Τὸ ἔργο ἑνὸς καλλιτέχνου εἶναι ἡ ἐπαλήθευσις τῆς ζωῆς του καὶ ἡ ζωή του εἶνε ἡ ἐπαλήθευσις τοῦ ἔργου του.

— Ὁ «ἀτομισμὸς» εἶνε σὰν μιὰ ἀπαλὴ σκιὰ ποῦ περνάει μέσ' ἀπ' ὅλο τὸ ἔργο καὶ μέσ' ἀπ' ὅλη τὴ ζωὴ καὶ τὰ χαρακτηρίζει.

— Σ' ἕνα ἔργον τέχνης ὅπως καὶ σὲ μιὰ ζωὴ δὲν πρέπει νὰ προσέχωμε μόνο εἰς τὸ τί ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ὑπάρχει.

— Ὁ καλλιτέχνης εἶναι ἄνθρωπος ποῦ αἰσθάνεται τὰς σκέψεις του καὶ ποῦ σκέπτεται τὰ αἰσθήματά του. Ἔτσι μόνο μπορεῖ κανεὶς νὰ ἐξωτερικεύσῃ τὸν ἑαυτόν του.

— Καὶ τὸ νὰ δείξῃ κανεὶς κάτι μὲ τὴν ἀληθινή του μορφὴ εἶναι κάποιος τρόπος δημιουργίας.

— Ὅταν ἕνας καλλιτέχνης κάνει κάποιο ἠθικὸ παράπτωμα δὲν θὰ ποῦν πῶς αὐτὸς κατεβαίνει ὡς αὐτὸ τὸ ἐπίπεδον, ἀλλὰ πῶς τὸ ἠθικὸν παράπτωμα ἀνεβαίνει ὡς τὸ ἐπίπεδον τοῦ καλλιτέχνου.

— Γιὰ παραδοξολογίες δὲν μιλοῦν παρὰ μόνον οἱ ἀκαλλιέργητοι ἄνθρωποι· γιὰ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ πνεύματος δὲν ὑπάρχουν παρὰ λογικὰ καὶ παράλογα πράγματα. Ἡ ἀλήθειες ποῦ παρουσιάζονται στὸ πλῆθος γιὰ πρώτην φορὰν ὀνομάζονται συνήθως παράδοξα.

— Ἡ ποίησις εἶναι «ζωγραφιὰ ποῦ μιλεῖ» μὲ τὴν μουσικὴν τῶν λέξεων.

— Ἕνα ποίημα δὲν εἶνε παρὰ τὸ ξεχείλισμα τοῦ αισθήματος τοῦ ποιητοῦ.

— Ἡ σχέσις ποῦ ὑπάρχει μεταξὺ ζωῆς καὶ τέχνης ὑπάρχει καὶ μεταξὺ τέχνης καὶ κριτικῆς.

— Οἱ κριτικοὶ ξεχνοῦν συνήθως πῶς δὲν βλέπει κανεὶς ὅ,τι δὲν νοιώθει.

ΜΑΝ. ΜΑΓΚΑΚΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Διετυπώθη πρότασις ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Σ. Λάμπρου, ὅπως πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς 100τηρίδος ἀπὸ τῆς ἐλευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος ἀναγράφεται ἐτησίως ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ποσὸν 30,000, ἵνα μετὰ δεκαετίαν συμπληρωμένων 300,000 κατορθωθῇ εἰς ἀντάξιος πανηγυρισμός, ὄχι μόνον διὰ λόγων, ἀλλὰ καὶ διὰ μνημείων. Ἡ ἰδέα τῆς ἀπὸ τοῦδε ἐργασίας πρὸς πανηγυρισμόν, ἥτις ὀφείλεται εἰς τὸν Βέλγον κ. Plomdeur, *διὰ τῆς «Πινακοθήκης» πρὸ τετραετίας προτείναντα τὴν ἔγκαιρον προπαρασκευὴν, ἐνισχύεται οὕτω σημαντικῶς. Κατὰ τὸν κ. Λάμπρον ἐπὶ τῷ Ἰωβιλαίῳ δέον νὰ ἀνεγερθῇ ἐν Ἀθήναις μεγαλοπρεπὲς Ἡρῷον, περιλαμβάνον τὸς προτομὰς τῶν κυριωτέρων μορφῶν τοῦ Ἀγῶνος. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀποπεράτωσις τοῦ πλήρους Λεξικοῦ τῆς Ἑλλην. γλώσσης ἐπιβάλλεται, ὡς καὶ ἡ ἔκδοσις βιβλιογραφίας πάντων τῶν ἑλληνιστὶ ἀπὸ τῆς Ἀνεξαρτησίας καὶ ἐντεῦθεν ἐκδοθέντων βιβλίων.*

*

Ἐκ Ρώμης.

Ἡ Διεθνὴς ἔκθεσις τῆς Ρώμης ὥρισεν ὡς τελευταίαν ἡμέραν παραδόσεως ἔργων τὴν 20ὴν Φεβρ. ἀντὶ τῆς 31ης Ἰανουαρίου ἕνεκα ὀπισθοδρομήσεως τῶν ἐργασιῶν τοῦ Μεγάρου τῆς ἐκθέσεως ὡς ἐκ τῶν τελευταίων βροχερῶν καιρῶν· προμηνύεται πληθώρα ἔργων τοιούτη ὥστε ὁ ὑπάρχων χῶρος δὲν ἀναλογεῖ οὔτε δι' ἓν ἔργον ἑκάστου καλλιτέχνου, ἐξ οὗ καὶ συζητεῖται ἡ προσθήκη δύο ἔτι αἰθουσῶν. Τὰ διάφορα περίπτερα δραστηρίως ἑτοιμάζονται· ἰδίως ἡ Ἀγγλία καὶ Οὐγγαρία ἐπιδεικνύουσι ζῆλον ἀξιοπαρατήρητον.

Τὸ Βατικανὸν παντὶ σθένει καταγίνεται εἰς τὴν ματαίωσιν τῶν ἑορτῶν, ἐπιφέρον προσκόμματα ἐπὶ προσκομμάτων· ἠπείλησε τελευταίως καὶ τὸ κλείσιμον τῶν Μουσείων του εἰς τὸ κοινὸν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἑορτῶν· ἀλλὰ τὸ κομιτᾶτον ὑπέδειξε εἰς τὴν αὐτοῦ Ἁγιότητα, ὅτι τὰ Μουσεῖα δὲν εἶναι ἰδιωτικοὶ θησαυροὶ αὐτοῦ, ἀλλ' εἶνε Ἰταλικὸς πλοῦτος καὶ συνεπῶς εἶναι δικαίωμα τοῦ Ἔθνους πανηγυρίζοντος ν' ἀνοίξῃ τὸς πύλας τῶν ἀριστουργημάτων του εἰς πάντας ἀδιακρίτως.

Αἱ προόδοι τῆς ὑδατογραφίας ἐν Ρώμῃ. Δὲν συνεπληρώθη εἰσέτι τὸ τρίτον ἔτος καθ' ὃ ἡ ἐπιτροπὴ τῆς ἐνιαυσίου ἐκθέσεως τῆς Ρώμης ἀπέρριπτε τὴν ὑδατογραφίαν ὡς κλάδον μὴ ἀνταποκινούμενον εἰς τὰς ἀξιώσεις μιᾶς σοβαρᾶς Ἐκθέσεως. Ἡ αὐστηρὰ αὕτη ἀπόφασις τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς πολὺ μακρὰν οὖσα τοῦ νὰ πιστεύῃ σοβαρῶς τοιοῦτον σκοπὸν, κυρίως ἤθελε νὰ πατάξῃ τοὺς ἐρασιτέχνας καὶ μικροκαλλιτέχνας ἐξευτελίσαντας δι' ἀτέχνων ὑδατογραφιῶν, καὶ χάριν συμφεροντολογικοῦ σκοποῦ τὴν λεπτοτάτην αὐτὴν Τέχνην... Οἱ νέοι acquarellisti *οἱ σοβαρῶς καταγινόμενοι εἰς τὴν ὑδατογραφίαν βαθὺ συνηθάνθησαν τὸ τραῦμα, ἀνέλαβον ὅθεν σοβαρὸν καὶ εὐγενῆ ἀγῶνα τῆς ἀναστηλώσεως τοῦ κλάδου αὐτοῦ τῆς τέχνης, ὑποδεικνύοντες διὰ τῶν ἔργων των τὴν διαφορὰν τὴν ἐνυπάρχουσαν μεταξὺ τῶν καπήλων τῆς τέχνης καὶ τῶν σοβαρῶν καλλιτεχνῶν, καὶ οἱ κόποι των ἐστέφθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας διότι θὰ ἀνοιχθῶσι εἰς τὴν σοβαρὰν ὑδατογραφίαν αἱ πύλαι τῆς Διεθνοῦς Ἐκθέσεως. Δὲν παρουσιάζει πλέον ἡ Τέχνη αὕτη, μόνον τὸ λεπτόν, διαφανὲς καὶ ἁπαλὸν τῶν γραμμῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν δύναμιν τοῦ χρωματισμοῦ καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἐκτελέσεως· δὲν θωπεύει μόνον τὸν ὀφθαλμὸν, ἀλλὰ ἐπιβάλλεται διὰ τοῦ κλασικισμοῦ. Ἡ* campagnia Romana *ἀναπαρίσταται μ' ὅλην τὴν φυσικὴν καὶ ἱστορικὴν αἴγλην της εἰς ἐρασίας ὑδατογραφίας μεγέθους ἑνὸς μέτρου καὶ περιπλέον. Ὁ κ.* Carlandi *κατ' ἐξοχὴν ὑδατογράφος, γνωστὸς εἰς ἅπαντα τὸν καλλιτεχνικὸν κόσμον, ἐξῆρε τὴν ὑδατογραφίαν εἰς ὕψη οὐράνια. Οἱ θαυμάσιοι πίνακές του ἐπὶ τριακονταετίαν ἤδη κοσμοῦσι τὰς διαφόρους Ἐκθέσεις· ἐν Ἀγγλίᾳ ἰδίως, ἔνθα τὸ ἥμισυ τοῦ ἔτους διέρχεται περίπου ὁ κ.* Carlandi, *χαίρει φήμην ἐξόχου καλλιτέχνου. Ἔσχον τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἐπισκεφθῶ τὸ* studio *τοῦ κ.* Carlandi. *Εὐγενὴς καὶ χαρίεις, μοὶ ἐπέτρεψε, ἐφ' ὅσον ἤθελον, νὰ θαυμάσω τὰ ἀριστουργήματά του, παρέχων*

μοι τὰς δεούσας ἐξηγήσεις δι' ἓν ἕκαστον, τοὺς καταβληθέντας κόπους καὶ τὰ ὄνειρά του περὶ τῆς Ἰταλικῆς Τέχνης. Ὀνειρεύεται νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ ἀπεικονίσῃ τὰς ἀρχαιότητάς της, ἀλλὰ κακῶς πληροφορημένος δυστυχῶς ὁμιλεῖ περὶ τῆς κόνεως καὶ λάσπης τῶν Ἀθηνῶν, ὡς περὶ πληγῶν τοῦ Φαραώ. Προσεπάθησα νὰ τὸν ἐξαγάγω τῆς ἀπάτης, καὶ ἐφάνη εὐχαριστημένος λίαν. Μ' ὑπεσχέθη φωτογραφίας τῶν τελευταίων ἔργων του, ἀγορασθέντων ὑπὸ τοῦ Μουσείου Λουξεμβούργου ἐκ τῆς τελευταίας ἐν Βενετίᾳ ἐκθέσεως. Εὐχαρίστως θὰ τὰς στείλω πρὸς δημοσίευσιν ἐν τῇ «Πινακοθήκῃ», ὅπως οἱ φιλότεχνοι δυνηθῶσι νὰ θαυμάσωσι καὶ ἐκτιμήσωσι τὰς προόδους τῆς ὑδατογραφίας ἐν Ρώμῃ.

Μαρία Ἰγγλέση

*

Ὑπὸ τῶν κληρονόμων τοῦ μακαρίτου πρώην ὑπουργοῦ Β. Βουδούρη ἐγερθήσεται πολυτελὲς μνημεῖον, οὗ ἡ δαπάνη προϋπολογίσθη εἰς 20,000 δρ. Ἡ ἐργασία θὰ γίνῃ κατόπιν διαγωνισμοῦ μεταξὺ γλυπτῶν.

*

Εἰς ἡλικίαν 81 ἔτους ἀπέθανεν ἐν Βερολίνῳ ὁ Γερμανὸς ζωγράφος Λουδοβίκος Κνάους. Ἐκ τῶν ἔργων του ἐξέχει ὁ πίναξ «Χρυσοῖ Γάμοι». Ὁ Κνάους διεκρίθη διὰ τὴν δύναμιν τοῦ χρωστῆρος, τὴν ἀκρίβειαν τοῦ σχεδίου, τὴν εἰλικρίνειαν τῆς ἐκφράσεως καὶ διὰ τὴν τέχνην εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν αἰσθημάτων.

*

Ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου ὅπως πανηγυρισθῇ τὸν Μάϊον τοῦ 1912 ἡ 75ετηρὶς τοῦ Ἀνωτάτου ἱδρύματος. Ὡρίσθη ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν κ. κ. Λάμπρου καὶ Σακελλαροπούλου, ὅπως συσκεφθῇ.

*

Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.

Ἔκθεσις Κ. Μαλέα. — Ἔκλεισεν ἐν Πέρᾳ Κων)πόλιως ἡ ἔκθεσις τῶν καλλιτεχνικῶν ἔργων τοῦ ζωγράφου Κ. Μαλέα, διαρκέσασα ἐπὶ ἕνα μῆνα. Τὰ ἔργα ἦσαν περὶ τὰ 300. Τὰ πλεῖστα ὑπαίθριοι μελέται τοπείων τοῦ Λιβάνου, τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Κων)πόλεως, λεπτῆς ἐπεξεργασίας. Ὑπῆρχον ἐπίσης θαλασσογραφίαι ἐπιτυχεῖς, ἰδίᾳ δύο εἰκονίζουσαι καράβια διὰ μέσου ὁμίχλης, σκίτσα Βεδουΐνων καὶ Ἀράβων λίαν χαρακτηριστικά, νεκροὶ φύσεις, σκίτσα ἀναπαραστάσεως ἰδεῶν, ἅπερ θὰ χρησιμεύσουν δι' ἔργα, τὰ ὁποῖα ὁ καλλιτέχνης μελετᾷ ἀκόμη καὶ τὸ σπουδαιότερον, τρεῖς μεγάλαι συνθέσεις ἀληθῶς ἐπιβαλλόμεναι καὶ ὡς ἰδέα καὶ ὡς χρῶμα καὶ ὡς ἐκτέλεσις. Αἱ συνθέσεις αὐτοῦ φέρονται ὑπὸ τοὺς τίτλους: «Τὸ σκιόφως τῆς ζωῆς», «Ἐπὶ τῶν κλειστῶν τάφων» καὶ «Πρὸς τὸ ἰδανικόν». Ὅ,τι διακρίνει τὸν κ. Μαλέαν εἴτε τὸ αἴσθημα τοῦ χρώματος. Τὰ ἔργα του μικρὰ ἢ μεγάλα ἔχουν πολλὴν ψυχήν. Εἶνε ἐμπρεσιονιστής, μαθητὴς προσφιλὴς τοῦ πολλοῦ Martin. Πολλὰ τῶν ἔργων του ἠγοράσθησαν ἀπὸ τοὺς φιλοτέχνους τῆς πόλεώς μας. Ἐπωλήθησαν ἐν συνόλῳ ἔργα ἀντιπροσωπεύοντα ἀξίαν 2500 χιλιάδων φράγκων. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὄχι ἀπὸ ἀπόψεως ὑποκειμενικῆς κέρδους διὰ τὸν διακεκριμένον καλλιτέχνην, ἀλλὰ ἀντικειμενικῶς, ὡς καταδηλοῦν ποιάν τινα πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν καλλιτεχνικὴν τῶν Κων)πολιτῶν, οἱ ὁποῖοι μέχρι τινὸς ὀλίγον συνεκινοῦντο ἀπὸ τὴν καλλιτεχνίαν.

Ἔκθεσις δο: Ἀσπριώτου.— Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Φεβρουαρίου θὰ ἀνοίξῃ ἡ ἔκθεσις τῆς δο: Κλεονίκης Ἀσπριώτου, ἡ ὁποία ἔχει ἀπὸ δύο ἐτῶν ἐγκατασταθῆναι τὸ ἀτελιέ της ἐν Πέρᾳ—Cité d'Alep, No 2. Ἡ ἔκθεσις τῆς διαπρεποῦς καλλιτέχνιδος προμηνύεται πολλῆς σημασίας. Διότι πλὴν τῶν συνθετικῶν της ἔργων, ἡ καλλιτέχνις ἐξετέλεσε τὰς προσωπογραφίας τῶν γνωστοτέρων καὶ ὡραιοτέρων ἀριστοκρατίδων μας, ὅπως καὶ πολλῶν διακεκριμένων προσώπων τῆς ὁμογενοῦς καὶ τῆς ξένης ἐν Κων)πόλει παροικίας. Αἱ προσωπογραφίαι αὗται εἶνε φυσικοῦ μεγέθους. Ὑπερέχει ὅλων κατὰ γενικὴν κρίσιν ἡ τῆς ὡραίας Βιεννέζας κυρίας Σουκρῆ πασᾶ καὶ ἡ τῆς ἐπίσης θελκτικῆς κυρίας Σμαράγδας Σινιόγλου, τοῦ κ. Ἐπαμεινώνδα Ρίζου, διευθ. τῶν μεταλλείων Μπάλιας, ἡ τῆς κ. Ρωξ. Περσινάκη, τοῦ ἱστοροῦ Ποπαδοπούλου καὶ ἄλλαι.

Συναυλία δεσποινίδων Τίτης καὶ Ἴριδος Χέλμη.—Νεώτεραι ἀλλὰ καλλιτέχνιδες ἀδιαφιλονείκητου ταλάντου αἱ δύο θελκτικαὶ ἀδελφαὶ Χέλμη ἔδρεψαν τὰς δικαιοτέρας δάφνας. Ἡ ἐς Τίτη, περὶ ἧς καὶ ἄλλοτε ἡ «Πινακοθήκη» ἔγραψε, εἶνε διπλωματοῦχος τοῦ Ὠδείου τῆς Βιέννης εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον, τιμημένη διὰ μεταλλίου, διωρισμένη ἤδη καθηγήτρια εἰς ἡλικίαν μόλις 22 ἐτῶν ἐν τῷ ἀριστουστάτῳ Ὠδείῳ Κων)πόλεως. Διακρίνεται διὰ τὴν ἄψογον ἑρμηνείαν ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν δυσκολωτέρων τεμαχίων, ὡς τοῦ Concert τοῦ Lizst, καὶ τὴν τελείαν αὐτῶν ἀπόδοσιν.

Ἡ μικροτέρα δὶς Ἴρις, μαθήτρια διατελοῦσα ἔτι τοῦ αὐτοῦ Ὠδείου καὶ ὑπὸ τὸν πολὺν Σέφτσικ τελειοποιουμένη εἰς τὸ βιολί, σαγηνεύει τὸν ἀκροατὴν μὲ τὸ βαθὺ αἴσθημα, μὲ τὸ ὁποῖον παίζει. Βλέπων τις αὐτὸ τὸ ἀφελὲς καὶ ὡραῖο παιδί,—ἤδη ἄγει τὸ 17ον ἔτος τῆς ἡλικίας της—ἀδυνατεῖ νὰ πιστεύσῃ τὰ ὦτα του! Τόση εἶνε ἡ τέχνη, ἡ ἀκτινοβολία τῆς ἰδιοφυΐας της. Ἡ συναυλία τῶν δων Χέλμη ἐστέφθη ὑπὸ ἐπιτυχίας πρωτοφανοῦς διὰ τὰ καλλιτεχνικὰ χρονικὰ τῆς πόλεώς μας.

Ἐξετελέσθησαν ἐκτὸς ἄλλων τὸ Perpetium Mobile τοῦ Ries δυσκολώτατον εἰς τὴν διερμηνείαν, ἡ Ἱσπανικὴ συμφωνία τοῦ Lalo καὶ ἡ Ballade et Polonaise τοῦ Vieutemps.

Σίβυλλα

*

Κατ' εἰδήσεις ἐκ Δόρτμουνδ τῆς Γερμανίας, νέους θριάμβους κατήγαγεν ἡ ἐν τῇ ἐκεῖ Ὄπερα ἀπὸ διετίας ἐργαζομένη Ἑλληνὶς μεσόφωνος δεσποινὶς Ἑλένη Στυλιανίδου, ὑποδυθεῖσα εἰς τὸν «Ὀρφέα» τοῦ Γλοὺκ τὴν Εὐρυδίκην.

Αἱ ἐκεῖ ἐκδιδόμεναι ἐφημερίδες εἶνε πλήρεις ἐπαινετικῶν κρίσεων διὰ τὴν Ἑλληνίδα ἀοιδόν.

*

Ἀφικνεῖται ἐκ Βιέννης ἡ δεινὴ κλειδοκυμβαλίστρια δεσποινὶς Ἀγλαΐα Βυζάντη ἐκ τῆς πατριωτικωτάτης καὶ σημαινούσης οἰκογενείας Ζ. Βυζάντη ἐγκαιεσημένης ἐν Βεσαραβίᾳ καὶ πολλὰς ὑπηρεσίας παρασχούσης ἑκάστοτε εἰς τοὺς ἐκεῖσε μεταβαίνοντας ὁμοεθνεῖς. Μετ' ἐπιτυχεῖς σπουδὰς ἐν τῷ Ὠδείῳ τῶν Παρισίων ὑπὸ τὴν καθηγεσίαν τοῦ Δρος Delaborde, μεταβᾶσα εἰς Βιέννην καὶ μαθητεύσασα εἰς τὸ αὐτόθι Ὠδεῖον ὑπὸ τὴν καθηγεσίαν τοῦ Δρος Reinhold ἐξῆλθεν ἀριστοῦχος. Ἐξηκολούθησε τὰς μουσικὰς αὐτῆς σπουδὰς ἐπὶ διετίαν παρὰ τῷ ἀριστοκράτῃ καὶ ἐζόχῳ μουσικῷ Paul Weigarten καὶ παρὰ τῷ καθηγητῇ τῆς Orgue καὶ ἀρχιμουσικῷ τῆς αὐτοκρατορικῆς ἐκκλησίας De Bhôm. Ἡ δεσπ. Βυζάντη θὰ δώσῃ ἐν συναυλίᾳ προσεχῶς δείγματα τῆς ἐξόχου αὐτῆς ἱκανότητος.

*

Ἡ Βασιλικὴ Ἀρχαιολογικὴ Ἀκαδημία τῆς Νεαπόλεως δημοσιεύει ἐν τῷ τελευταίῳ τόμῳ τῶν Πρακτικῶν αὐτῆς ἀριστοτεχνικὴν μετάφρασιν ὑπὸ τοῦ κ. Simone τῆς περὶ τοῦ αἰνίγματος τοῦ διαβοήτου ἀγάλματος τῆς Κόρης τοῦ Ἀντίου γνωστῆς μελέτης τοῦ κ. Σβορώνου, τῆς δημοσιευθείσης τὸ πρῶτον Ἑλληνιστὶ ἐν τῇ Διευθυνεῖ Ἐφημερίδι τῆς Νομισματικῆς Ἀρχαιολογίας.

*

Σεβαστὴ Καλλισπέρη

Μετὰ τριετῆ ἀπουσίαν ἐξ Ἀθηνῶν ἐπανῆλθεν ἐξ Ἀμερικῆς ἡ διακεκριμένη φιλόλογος δεσποινὶς Σεβαστὴ Καλλισπέρη, ἡ μετὰ ζήλου καὶ παρρησίας ἀγωνισθεῖσα πάντοτε ὑπὲρ τῆς ὑγιοῦς διαπαιδαγωγήσεως καὶ τοῦ ἐθνικοῦ μέλλοντος.

Ἡ δεσπ. Καλλισπέρη μετέσχε εἰς τὸ μέγα ἐν Βοστώνῃ Λιεθνὲς συνέδριον ὑπὲρ τῆς ἐγκρατείας, εἰς τὸ ἐν Ν. Ὑόρκῃ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, εἰς τὸ ἐν Βασιγκτῶνι τῶν μητέρων, ἐπεσκέφθη δὲ πλείστας πόλεις τῆς Ἀμερικῆς μελετῶσα τὸ ἐκπαιδευτικὸν σύστημα καὶ διενεργοῦσα διαλέξεις, τεινούσας εἰς τὴν προπαρασκευὴν πρὸς παλιγγενεσίαν τῶν ἐκεῖ Ἑλλήνων, ἅμα δὲ ἐμπεδούσας τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα.

Ἡ δεσπ. Καλλισπέρη ἀπογοητευμένη ὅμως ἐκ τοῦ ἐδῶ περιβάλλοντος σκοπεῖ καὶ πάλιν νὰ ἀπέλθῃ εἰς Ἀμερικὴν ὅπως συνεχίσῃ τὸ ἐκπολιτιστικὸν καὶ ἑλληνικώτατον ἔργον της.

*

2 ἑκατομμύρια φράγκα ἐπωλήθη κατ' αὐτὰς ἡ εἰκὼν τοῦ μεγάλου Ἱσπανοῦ ζωγράφου Βελασκὲζ, ἡ παριστῶσα τὸν Φίλιππον Δ', εἰς ἕνα πλούσιον Ἀμερικανόν.

*

Ὁ ἐν τῇ Καλλ. σχολῇ καθηγητὴς τῆς σκιαγραφίας κ. Σπ. Βικᾶτος ἀπελύθη καὶ διωρίσθη ἀντ' αὐτοῦ ὁ κ. Παῦλος Ματθιόπουλος.

Ἡ ἀπόλυσις τοῦ κ. Βικάτου ἐνεποίησε θλιβερὰν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς καλλιτεχνικοὺς κύκλους. Εὐτυχῶς ἀνεκλήθη τὸ διάταγμα, διότι τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἠδύνατο νὰ ἀπολύσῃ τὸν κ. Βικᾶτον, ἕνεκα τοῦ περὶ μονιμότητος νόμου, καὶ οὕτω ἀπεσοβήθη μία κατάφωρος ἀδικία.

*

Τὸ Ἀθηναϊκὸν κουαρτέτο κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐμφάνισιν, ἐξετέλεσε μετὰ θαυμαστῆς ἁρμονίας τὸ κουαρτέτο (op. 29) εἰς la mineur τοῦ Σοῦμπερτ, τὰς variations τοῦ κονσέρτου op. 18 τοῦ Βετόβεν καὶ τὸ κουαρτέτο εἰς re majeur τοῦ Χάϋδν. Οἱ συμπαθεῖς καλλιτέχναι θερμότατα ἐχειροκροτήθησαν.

*

Ὑπὲρ τοῦ Συνδέσμου τῶν σταθμῶν τῶν πρώτων βοηθειῶν ἐδόθη ἑσπερὶς ἐν τῷ Δημοτικῷ θεάτρῳ. Ἐπαίχθη ὑπὸ ἐρασιτεχνῶν ἡ «Βασίλισσα Σαββᾶ» μονόπρακτον δραμάτιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔδωσεν ἀρκετὴν ζωὴν ἡ κ. Ζέγγελη καὶ ἴδιως ἡ δεσπ. Λιλὴ Χατζίκου. Ἔλαβον μέρος καὶ οἱ κ.κ. Κατσογιάνης καὶ Παναγόπουλος. Εἰς τὸ μουσικὸν μέρος διεκρίθη ἡ ἀρπίστρια κ. Βασενχόβεν, ἔψαλε δὲ μετ' ἐκτάκτου ἐπιτυχίας ἡ διακεκριμένη καθηγήτρια κ. Τασία Λυμπεροπούλου. Ἐπαίχθη ἐν τέλει Γαλλιστὶ τοῦ Ἀλεβῦ τὸ «Αὐτόγραφον», εἰς ὃ διεκρίθησαν αἱ δεσποινίδες Δομαλᾶ, Μπαῖρα καὶ ὁ κ. Ζωλτός.

*

— Εἰς τὸ Ὠδεῖον Ἀθηνῶν ἐδόθη συνουσία ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ κλειδοκυμβάλου κ. Ἀλ. Λογγομπάρδι, συμπράττοντος τοῦ κ. Σοῦλτσε.

— Ὑπὸ τῆς δ. Μελπ. Κολυβᾶ ἱδρύθη νέα ἑλλην. ὀπερέττα, μὲ ὑψιφώνους τοὺς κ.κ. Βενιζέλον, Χοφινιώτην, Βολάνην καὶ βαρύτονον τὸν κ. Βεκαρέλην. Θὰ παίξουν εἰς τὸ «Πολυθέσμα».

*

— Τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον θὰ ἑορτασθῇ ἐν Χριστιανίᾳ ἡ 100ετηρὶς τοῦ ἐκεῖ Πανεπιστημίου. Ἐκλήθη νὰ ἀντιπροσωπευθῇ καὶ τὸ ἡμέτερον Πανεπιστήμιον.

— Εἰς τὴν κενὴν θέσιν ἣν κατεῖχεν ὁ Μαθιὲ ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ ἐξελέγη ὁ ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς καρδινάλιος Λουδοβίκος Δουχέσν.

*

Ἡ δημοφιλὴς Μίλα Τέρεν, ἡ πεταχτὴ καὶ χαρίεσσα Βιεννέζα ὑψιφωνος, μὲ τὸν καλῶς κατηρτισμένον θίασον της, ἔδωσε δέκα παρασάσεις εἰς τὸ Δημοτικόν, ἐν αἷς καὶ τὴν νέαν ὀπερέττα «Ἀγνὴ Σωσσάνη» ἥτις ἐνεθουσίασε τοὺς Βιεννναίους, ἀλλ' ὄχι καὶ τοὺς Ἀθηναίους. Ἐκ τοῦ θιάσου ἰδιαιτέρως δέον νὰ ἐξαρθῇ ἡ θαυμασία ὑπόκρισις τοῦ κωμικοῦ κ. Γκούτμαν.

*

Ἡ τρίτη συναυλία τοῦ Ὠδείου ἦτο ἀπὸ τὰς ἀρίστας. Ἐξετελέσθη ἡ συμφωνία op. 64 τοῦ Schubert ἥτις εἶνε τὸ κύκνειον ἔργον τοῦ παραγωγικωτάτου μουσουργοῦ, γράψαντος 800 συνθέσεις. Ἡ συμφωνία αὕτη εἶνε ἀριστούργημα χάριτος καὶ αἰσθηματικότητος. Δύο μόνον μέρη ἐπρόφθασε νὰ γράψῃ, ἐξ αὐτῶν δὲ ἐννοεῖ τις ποία ὑπῆρξεν ἡ ἀπώλεια τῆς τέχνης, ἀφοῦ ἀπέθανεν ὁ Σούβερτ, ὃν ὁ Βετόβεν ἀπεκάλεσε δαιμόνιον, ἐν ἡλικίᾳ 31 ἔτους.

Τὸ κονσέρτο εἰς μὶ ἔλασσον τοῦ Μένδελσον ἀπεδόθη ἀριστοτεχνικῶς ὑπὸ τοῦ κ. Μπουστιντούϊ, συνοδευούσης τῆς ὀρχήστρας, ἡ δὲ δεσποινὶς Ἀντωνοπούλου ἐξετέλεσε μετὰ πολλῆς εὐχερείας τὸ concerto εἰς μὶ μεῖζον τοῦ Λίστ. Μετέσχε καὶ ἡ δεσποινὶς Γεννάδη τραγουδήσασα μονωδίαν τῶν «Οὐγενότων» (air du Page). Ὁ μικτὸς μόνον χορὸς ὑπελείφθη, αἰσθητὴ δὲ ἡ ἔλλειψις καλοῦ ὑψιφώνου.

*

Ὁ Βικέντιος Τζέμιτο, ἐκ τῶν μεγαλειτέρων γλυπτῶν τῆς Ἰταλίας, ὁ πρὸ εἰκοσαετίας γενόμενος ὀνομαστὸς διὰ τὸ ἔργον του «Ὁ μικρὸς ἁλιεύς», ἐξηφανίσθη εὐθὺς ἀμέσως ἔκτοτε, παθὼν διατάραξιν τῶν φρενῶν ἕνεκα ἀτυχοῦς ἔρωτος πρός τινα κυρίαν τῆς αὐλῆς. Ἐσχάτως ἐθεραπεύθη καὶ πρό τινος ἐξῆλθε διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ εἰκοσαετίας ἐκ τῆς ἐν Νεαπόλει οἰκίας του. Ἤδη εἰργάσθη νέον ἔργον τὸν «Ποσειδῶνα», περὶ οὗ ἐνθουσιώδεις ἐγράφησαν κρίσεις.

*

Εἰς τὴν ἐν Ρώμῃ Β. Ἀκαδημίαν τοῦ Λέντσεϊ ὁ πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας παρουσίασεν εἰς τινα συνεδρίασιν μελέτην τοῦ κ. Σ. Μπροῦβερ περὶ τοῦ ἔργου τοῦ ποιητοῦ κ. Σ. Μαρτζώκη. Ἡ μελέτη θὰ δημοσιευθῇ

εἰς τὸ περιοδικὸν τῶν ἐπισήμων πρακτικῶν τῆς Ἀκαδημίας.

*

Τὸ Συνέδριον τῶν Ἀνατολιστῶν θὰ συγκροτηθῇ ἐν Ἀθήναις τὴν 25ην Μαρτίου 1912.

Μέχρι τοῦδε ἔχουν ληφθῇ καταφατικαὶ ἀπαντήσεις συμμετοχῆς ἐκ μέρους τῶν σοφῶν πάσης γῆς 100.

Ὑπολογίζεται ὅτι θὰ συγκεντρωθῶσιν ἐν Ἀθήναις διὰ τὸ Συνέδριον 800 ξένοι ἑταῖροι.

Τὸ Συνέδριον θέλει διαρκέσει 7 ἡμέρας, διαιρούμενον εἰς δώδεκα τμήματα. Ἕδραι δὲ τῶν τμημάτων τούτων θὰ εἶνε τὸ Πανεπιστήμιον, ἡ Ἀκαδημία, ἡ Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη, ὁ «Παρνασσὸς», ἡ Γερμανικὴ καὶ ἡ Γαλλικὴ Σχολή.

Ἀμέσως μετὰ τὸ πέρας τοῦ συνεδρίου μέγα μέρος τῶν συνέδρων θὰ ἐπιχειρήσῃ ἀρχαιολογικὰ ταξείδια ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς Ἑλληνικὰς χώρας ἐπὶ ἰδίου μεγάλου ἀτμοπλοίου.

*

Ἡ νεαρὰ καὶ πτωχὴ μοδίστα Μαργαρίτα Ὠντὸν, ἥτις ἐβραβεύθη διὰ τὸ μυθιστόρημα αὐτῆς «Μαρία Κλαίρη» ὅπερ εἶνε ὡσεὶ ἡ αὐτοβιογραφία της, ὡσαύτως ἐβραβεύθη καὶ εἰς ἄλλον φιλολογικὸν κύκλον διὰ τὴν ἰδιοφυΐαν της καὶ τὴν ἐγκαρτέρησίν της. Τῇ ἀπενεμήθη τὸ ἐκ 5000 φρ. βραβεῖον τοῦ περιοδικοῦ «Vie Heureuse» κατόπιν ψηφοφορίας ἐπιτροπῆς ἐξ εἴκοσι κυριῶν λογίων, ὧν αἱ 11 ἐψήφισαν ὑπὲρ τῆς Ὠντόν.

*

Κατὰ τὸν προσεχῆ Ἀπρίλιον διενεργεῖται ἐν Ρώμῃ Διεθνὲς Συνέδριον Μουσικῆς, εἰς ὃ ἐκλήθη νὰ λάβῃ μέρος καὶ ἡ Ἑλλάς.

*

Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον τῆς Ρώμης προεκήρυξε διεθνῆ διαγωνισμὸν στιχουργίας εἰς τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Ἰταλίας εἰς βασίλειον.

*

Affranchis (Ξεσκλαβωμένοι). Εἶνε ὁ τίτλος τοῦ μᾶλλον ἀξιοσημειώτου ἐκ τῶν ἐφετεινῶν δραμάτων ὅπερ ἐπαίχθη εἰς τὸ Παρίσι. Πρόκειται περὶ τῶν μὴ ἀκολουθούντων τὴν τρέχουσαν ἠθικὴν, ἀλλὰ ζώντων μὲ τὴν ἰδίαν φιλοσοφικὴν των ἀντίληψιν. Συγγραφεὺς ἡ κωφάλαλος κυρία Λενερῦ.

*

Ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 67 ἐτῶν ὁ Charles van der Stappen, καθηγητὴς τῆς γλυπτικῆς εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν καλῶν τεχνῶν ἐν Βρυξέλλαις, ὁ γονιμώτερος τῶν Βέλγων γλυπτῶν. Ἦτο ἀπὸ εἰκοσαετίας μέλος ὅλων τῶν ἑλληνοδικῶν ἐν Λιέγῃ. Ἐπὶ μακρὸν διέμεινεν ἐν Ἰταλίᾳ. Ἐκ τῶν ἔργων του γνωστότερα εἶνε: Ὁ καλλωπισμὸς τοῦ Φαύνου, ὁ Ἄνθρωπος μὲ τὸ ξίφος, ἡ Διδασκαλία τῶν Καλῶν Τεχνῶν, (ἥτις κοσμεῖ τὴν πρόσοψιν τοῦ Μουσείου τῶν Βρυξελλῶν,) τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἀγ. Μιχαὴλ καὶ πληθὺς προτομῶν. Τὸ τελευταῖον ἔργον του, τὸ συγκεφαλαιοῦν ὅλην του τὴν ζωήν, εἶνε τὸ Μνημεῖον τῆς Ἐργασίας. Οἱ μαθηταί του, οἵτινες εἶνε πολυπληθεῖς, ἀπεφάσισαν ν' ἀνεγείρουν μνημεῖον πρὸς τιμήν του.

*

Ἀπὸ τοῦ λήξαντος μηνὸς παρεπιδημεῖ ἐν Ἀθήναις ὁ νεαρώτατος ἀλλὰ καὶ ἱκανώτατος Ἀμερικανὸς ζωγράφος κ. Paul Swan διακρινόμενος διὰ τὴν μεγάλην πρωτοτυπίαν του καὶ τὴν καλλιτεχνικὴν αἰσθητικήν. Ὁ κ. Σουὰν ἀπέστειλεν ἡμῖν τὴν ἑξῆς ἐπιστολὴν, ἀναγγέλλων τὴν ἔκθεσιν τῶν ἔργων του, διὰ τὰ ὁποῖα ἡ ἐκλεκτὴ ἡμῶν συνεργάτις κ. Εἰρήνη Δημητρακοπούλου θὰ γράψῃ εἰδικὴν κριτικὴν διὰ τὴν «Πινακοθήκην».

Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ συμπαθοῦς ζωγράφου ἔχει ὡς ἑξῆς.

Ἀξιότιμε κ. Διευθυντὰ,

Πολλοὶ φίλοι μου μὲ παρεκάλεσαν νὰ ἐκθέσω τὰ ἔργα μου εἰς κοινὴν θέαν. Ἐσκέφθην ὅμως ὅτι θὰ ἦτο

Παῦλος Σουὰν

καὶ δι' ἐμὲ καὶ διὰ τοὺς φίλους μου καλλίτερον νὰ δεχθῶ εἰς τὸ δωμάτιόν μου ὅλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἀγαποῦν τὴν τέχνην καὶ τὴν ἔκφρασιν μιᾶς ψυχῆς.

Κατοικῶ εἰς τὸ 3ον πάτωμα τῆς «Pension Mac-Tagart» εἰς τὴν ὁδὸν Σταδίου ἀρ. 10 καὶ δέχομαι ὥραν 4—5 μ. μ., ἐπειδὴ δὲ πρέπει κανεὶς ν' ὀναβῇ μίαν ἀρκετὰ ὑψηλὴν σκάλαν, νομίζω ὅτι ὅσοι πάσχουν ἀπὸ τὴν καρδιά τους δὲν πρέπει νὰ διοκινδυνεύσουν τὴν ζωήν τους πετῶντες εἰς τὰ ὕψη. Ὁποωσδήποτε αἱ δύο δραχμαὶ αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸν τρόπον αὐτὸν ἐξοικονομῶ ἠμποροῦν νὰ κάμουν εὐτυχῆ ἕνα ἄνθρωπον.

Ἡ θεωρία μου εἶνε ὅτι ὁ καλλιτέχνης πρέπει νὰ ἔχῃ μέσα του τὴν ἰδέαν τῆς εὐμορφιᾶς, ἡ ὁποία γεννᾶται ἀπὸ πολλὰς παρεξηγήσεις τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ θλίψεις, καὶ ἐὰν ἔχῃ τὴν καλλιτεχνικὴν προδιάθεσιν, (ἥτις εἶνε μία ἄλλη ἔκφρασις τοῦ «θείου πυρὸς»,) θὰ ἐκφράσῃ καὶ θὰ δημιουργήσῃ ὡραῖα πράγματα. Ἐν τούτοις, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον συχνὰ γύρω μας ἀκούομεν «γεννημένος καλλιτέχνης» δὲν ἔχει καμμίαν ὑπόστασιν· γεννᾶται μόνον κανεὶς μὲ τὸ ὑλικὸν τὸ χρήσιμον διὰ τὸ ἐσωτερικὸν πῦρ. Πρέπει νὰ ἔχῃ ὅμως ἀγωγὴν καὶ φιλοσοφικὴν διαπαιδαγώγησιν καὶ γνῶσιν τοῦ «ἐγώ» του πρὶν δώσῃ εἰς τὰ ὅ ειρά του τὴν ὑλικὴν μορφὴν καὶ τὰ παραδώσῃ εἰς τὸν κόσμον. Ἐπίσης καμμίαν σημασίαν δὲν ἔχει ἡ ἔκφρασις: «Ἀρκετὰ καλὸς καλλιτέχνης», ἐὰν δὲν ἀπετελείωσε κανεὶς τὸ ἔργον του. Ἀηλ. ἂν κανεὶς δὲν ἐξέφρασε μέχρι τέλους τὰς ἰδέας του εἶνε μόνον ἐργάτης, ἴσως τυφλός, ὁ ὁποῖος ζητεῖ ὁδηγόν. Δύο ἰδιότητες χρειάζονται ἀπολύτως εἰς τὸν καλλιτέχνην· λεπτότης καὶ δύναμις. Τὸ πρῶτον εἶνε γυναικεῖον καὶ τὸ δεύτερον ἀνδρικόν. Τὰ δύο αὐτὰ στοιχεῖα εἶνε ἀνάγκη νὰ κλείσῃ κανεὶς εἰς τὴν ψυχήν του, διότι κατ' ἄλλον τρόπον δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ δημιουργήσῃ πρωτοτύπως. Συχνὰ βλέπομεν λεπτότητα αἰσθήματος εἰς ἔργον τέχνης χωρὶς τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀνδρικότητα καὶ τότε μένομεν ἀδιάφοροι ἀπέναντι του· ἂν ὅμως καὶ τὸ ἕτερον στοιχεῖον ὑπῆρχε, τότε θὰ ἔλεγε τὴν ἱστορίαν τὴν ὁποίαν τώρα μόλις μᾶς κάμνει νὰ ὑποπτεύωμεν. Ἄλλοτε πάλιν βλέπομεν μίαν εἰκόνα μὲ δύναμιν μόνον ἀγρίαν καὶ ἀνεξημέρωτον, καὶ

τότε μᾶς γεννᾷ κάποιον αἴσθημα φόβου τὸ ὁποῖον μᾶς κάμνει νὰ εἴπωμεν:

«Ὦ, ἂν εἶχε μόνον ὀλίγην ἡσυχῆ λεπτότητα». Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μία εἰκὼν ἡ ὁποία ἔχει τὰ δύο αὐτὰ στοιχεῖα, καμωμένα ἀπὸ ἕνα καλλιεργημένον ἄνθρωπον, δὲν εἶνε δυνατὸν παρὰ νὰ φθάσῃ εἰς ὅ,τι προωρίσθη. Ὥστε ἡ τέχνη εἶνε ἡ πραγματοποίησις μιᾶς ἰδέας, παρουσιαζομένης δι' ἑνὸς μέσου τὸ ὁποῖον τὴν δημιουργεῖ. Κάθε καλλιτέχνης πρέπει νὰ ἔχῃ μίαν ἰδέαν διὰ τὸ ἔργον του, καὶ εἰς τὴν ἔκφρασίν του ποτὲ δὲν ἠμπορεῖ νὰ μιμῆται τίποτε.

Ἡ μίμησις εἶνε ἡ αὐτοκτονία τοῦ καλλιτέχνου. Ὁ καλλιτέχνης πρέπει νὰ γνωρίζῃ κάτι ἀπὸ τὸ κάθε τι καὶ κάθε τι ἀπὸ τὸ κᾶτι, πρέπει νὰ μὴν ἀποκλείῃ κανένα τρόπον ἐκφράσεως καὶ ὅταν ἀκόμη μόνον ἕνα μεταχειρίζεται. Ὁ καλλιτέχνης ὁ ὁποῖος μεταχειρίζεται μόνον ἕνα τρόπον ἐκφράσεως εἶνε στενός. Ὁ καλλιτέχνης πρέπει νὰ αἰσθάνεται ὅτι εἶνε ὁ παγκόσμιος ὁμιλητὴς εἰς ἕνα βωβὸν κόσμον. Πρέπει νὰ αἰσθάνεται ὅτι εἶνε ὁ ἀδελφὸς τοῦ κάθε διεφθαρμένου ἀνθρώπου καὶ ὅμως νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἔχει τὸ «θεῖον πῦρ».

Πρέπει πρῶτον καὶ τελευταῖον νὰ γνωρίζῃ ὅτι εἶνε «ἕνας μικρὸς ἐκτελεστὴς μιᾶς μεγάλης ὑπηρεσίας». Ἡ εὐτυχία εἶνε σκοπὸς κάθε ἀνθρώπου· ἂν δὲν εἶνε, ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἀσθενής. Ἐγνώρισα ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι ἦσαν εὐτυχέστατοι ὅταν ἦσαν περισσότερον δυστυχεῖς. Αὐτὸ εἶνε μία διαστροφή. Διαστροφὴ εἶνε τὸ νὰ βλέπῃ κανεὶς τὰ πράγματα μέσῳ μιᾶς γάζας, ὁπότε τὰ συγχίζει ἕνεκα τοῦ ὀλιγωτέρου φωτὸς τὸ ὁποῖον δέχεται· ἐπίσης δὲ καὶ κρύπτει τὴν εὐμορφιά των. Μία ψυχὴ ποτὲ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εἶνε διεφθαρμένη ἐφ' ὅσον ἠμπορεῖ νὰ βλέπῃ ἢ νὰ ἐκφράζῃ τὴν εὐμορφιά, καὶ ὑπάρχει κάποια ὠμορφιὰ σὲ κάθε ψυχή. Τὰ λερωμένα νερὰ θὰ ἔμειναν πάντα ἥσυχα, ἂν ὅλοι οἱ ἀναμάρτητοι ἔρριπτον τὸν πρῶτον λίθον.

Τί σχέσιν ἔχει αὐτὸ μὲ τὴν Τέχνην;

Ἕνας καλλιτέχνης εἶνε ἱκανὸς νὰ ἀποδείξῃ αὐτὰ εἰς ἓν ἀληθινὸ πορτραῖτο του. Κανεὶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐξιδανικεύῃ. Ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ μίαν προσωπογραφίαν καὶ ὁ κόσμος βλέπων αὐτὴν θὰ εἴπῃ. «Εἶνε πολὺ ἐξιδανικευμένη.» Καὶ ὁ φιλόσοφος βλέπων αὐτὴν θὰ εἴπῃ: «Τῆς λείπει ἡ δύναμις».

Οὕτω, ἡ ἑρμηνεία τὴν ὁποίαν ἀποδίδει ὁ καλλιτέχνης εἰς τὸ μοντέλο του, εἶνε ὁ τρόπος διὰ τοῦ ὁποίου δεικνύει εἰς τὸν κόσμον καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον πολλάκις ὅτι ἡ εἰλικρίνεια καὶ φιλευσπλαγχνία καὶ ἡ ἀγάπη καὶ ἡ αὐτοθυσία εἶνε πάντοτε ὦ. ἔνστικτα εἰς τὸ βάθος τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας. Μὲ πίστιν διὰ τὴν ὠμορφιὰ καὶ μὲ τὰ μάτια πρὸς τὰ αἰάνια ἄστρα.

Ἀθῆναι

Ἰδικός σας

Παῦλος Σουὰν

*

Ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Πανεπιστημίου ὁ καθηγητὴς ἐν αὐτῷ κ. Γ. Μιστριώτης ἐξεφώνησε δριμὺν Φιλιππικὸν ἐναντίον τῶν χυδαϊστῶν, οὓς ἀπεκάλεσε προδότας τῆς πατρίδος. Ἡ αἴθουσα ἦτο κατάμεστος, διεκρίνοντο δὲ οἱ τὰ πρῶτα φέροντες ἐν τῇ πολιτικῇ, τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τοῖς γράμμασι. Μετὰ τὴν ὁμιλίαν συνώδευσαν τὸν κ καθηγητὴν μέχρι τῆς οἰκίας του πλεῖστοι καθηγηταὶ καὶ φοιτηταί.

Ὁ κ. Μιστριώτης ἐνέφερεν ἐν τῷ λόγῳ του ὅτι καὶ ὁ Οἰκ. Πατριάρχης καὶ ὁ Βασιλεὺς ἀποδοκιμάζουσι τοὺς προσπαθοῦντας νὰ διαστρεβλώσωσι τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

*

Μελετᾶται ἡ ἵδρυσις Ἐθνικοῦ θεάτρου, ἤρχισε δὲ νὰ ψιθυρίζεται καὶ τὸ ὄνομα τοῦ κ. Παλαμᾶ ὡς μέλλοντος διευθυντοῦ. Καίτοι ὅλα εἶνε πρόωρα, πολλὴ ἀντίδρασις ἐξεδηλώθη κατὰ τοῦ εἰρημένου προσώπου, διότι ἡ διεύθυνσις Ἐθνικοῦ θεάτρου ἀπαιτεῖ διοικητικὸν πνεῦμα—οἱ δὲ ποιηταὶ εἶνε πάντοτε ποιηταὶ—καὶ πρόσωπον ὑπέρτερον πάσης διαμάχης, ὁ δὲ κ. Παλαμᾶς εἶνε ἀρχηγὸς τῶν μαλλιαρῶν, ἀλλοίμονον δὲ ἐὰν τὸ Ἐθν. θέατρον μολυνθῇ μὲ τὸ ἄγος τῆς μαλλιαροσύνης.

*

Διακεκριμένος δημοσιογράφος, ὁ Γεώργιος Γιαλδάσης ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις. Εἰργάσθη ἐπὶ μακρὸν ὡς ἀρχισυντάκτης τῶν «Καιρῶν», ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως δὲ τῆς «Ἀστραπῆς» διεκρίθη ὡς πολιτικὸς αὐτῆς ἀρθρογράφος.

*

Οἱ ἕλλην. θίασοι περιοδεύουν. Ἡ Κυβέλη μετὰ τὸν Βόλον, θὰ μεταβῇ εἰς Σύρον. Ὁ Ταβουλάρης παίζει εἰς τὸ Καΐρον. Ὁ θίασος Φύρστ-Νίκα εἶνε ἤδη εἰς Μανσούραν, κατόπιν δὲ θὰ μεταβῇ εἰς Σμύρνην. Ἡ ὀπερέττα τοῦ Παπαϊωάννου παίζει εἰς τὴν Ρουμανίαν, εἰς Πάτρας δὲ μετέβη ὁ θίασος Σταυροπούλου-Λαζαρίδου.

*

Ἐν τῷ δραματικῷ διαγωνισμῷ τοῦ Ἑλλην. φιλολογικοῦ συλλόγου Κων)πόλεως, μεταξὺ 4 ὑποβληθέντων ἔργων, ἐβραβεύθη παμψηφεὶ ἡ «Ἀνθοῦλα» τοῦ κ. Θ. Θωμᾶ. Εἰσηγητὴς ἦτο ὁ κ. Γ. Ἀποστολίδης.

*

Ὁ ἐν Παρισίοις κριτικὸς κ. Lebesque μεταφράζει Γαλλιστὶ τῇ συνεργασίᾳ ἐντεῦθεν τοῦ κ. Πολυβ. Δημητρακοπούλου τὸν «Ἐρωτόκριτον» εἰς ἐλευθέρους στίχους. Τὸν πρόλογον θὰ γράψῃ ὁ κ. Λ. Καμπούρογλος.

*

Κατὰ τὰς πληροφορίας τῶν Βιενναίων ἐφημερίδων ἐκ Πετρουπόλεως τὸ καλλιτεχνικὸν θέατρον τῆς Μόσχας ἠγόρασεν ὅλα τὰ ἀνέκδοτα δράματα τοῦ Τολστόη, τὰ πλεῖστα τῶν ὁποίων εἶνε ἀτελῆ, καὶ ὡς φαίνεται θὰ συμπληρωθοῦν κατὰ τὴν ἐπελθοῦσαν συμφωνίαν παρ' ἐπιτροπῆς δραματογράφων. Ἓν ἐκ τῶν ὀλίγων πλήρων δραμάτων εἶνε τὸ «Ζῶν πτῶμα», ὅπερ θὰ παρασταθῇ προσεχῶς.

*

Κάποιος εἰκοσιτριετὴς Ὁλλανδὸς, ὀνόματι Σίγκριστ, ἔχων, ὡς διετείνετο, ἀφορμὰς παραπόνων κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία τὸν ἠδίκησεν ἀπορρίψασα τὴν αἴτησίν του περὶ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς θητείας, ἐπῆγεν εἰς τὸ Κυβερνητικὸν Μουσεῖον τοῦ Ἀμστερδαμ καὶ κατέσχισε μὲ τὸν σουγιᾶ του ἓν ἀπὸ τὰ ἀριστουργήματα τοῦ Ρέμπραντ, τὸν «Νυκτοσκοπόν».

Ὁ νεαρὸς Κανίβαλος ἐπρόφθασε νὰ σύρῃ μόνον τρεῖς μαχαιριὲς ἐπὶ τῆς ὀθόνης, διότι συνελήφθη ἀμέσως παρὰ τῶν φυλάκων καὶ παρεδόθη εἰς τὴν ἀστυνομίαν. Ἡ ζημία τῆς εἰκόνος εὐτυχῶς εἶνε εὔκολον νὰ διορθωθῇ.

Ὁ πίναξ αὐτὸς εἶνε τὸ μόνον ἔργον τοῦ μεγάλου καλλιτέχνου, εἰς τὸ ὁποῖον προσεπάθησεν οὗτος νὰ ἐκφύγῃ τῆς συνήθους τεχνοτροπίας του καὶ νὰ ζωγραφίσῃ σκηνὴν στρατιωτικὴν φωτιζομένην ἀπλέτως ὑπὸ τοῦ ἡλίου, παρὰ τὸν νυκτερινόν της τίτλον. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς εὑρίσκεται εἰς ἰδιαίτερον δωμάτιον τοῦ Μουσείου, ὅπου οὐδεμία ἄλλη εἰκὼν ὑπάρχει ἀνηρτημένη.

*

Ἐσχάτως ἐπωλήθη ἐν Λονδίνῳ ἡ περίφημος βιβλιοθήκη τοῦ τραπεζίτου Χοὺθ, μία ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων βιβλιοθηκῶν μεγίστης φιλολογικῆς ἀξίας. Ἡ κολοσσιαία αὐτὴ βιβλιοθήκη, τὴν ὁποίαν χρειάζεταί τις διὰ νὰ μελετήσῃ 30 ἔτη, ἐπωλήθη ἀντὶ τοῦ ποσοῦ 400,000 λιρῶν στερλινῶν. Ἐκ τῶν βιβλίων ἄλλα μὲν εἶνε μοναδικὰ, ἄλλα δὲ σπανιώτατα. Ἔχει δύο ἀνείτυπα τῆς Ἁγίας Γραφῆς τὸ μὲν τοῦ ἔτους 1450, τὸ δὲ τοῦ 1469. Ὑπάρχει ἐπίσης πλήρης συλλογὴ τῶν περιφημοτέρων

ἐκδόσεων τῶν ἔργων τοῦ Σαιξπήρου, καὶ πολύτιμος συλλογὴ ἐγγράφων καὶ ἐπιστολῶν.

*

Εἰς τοὺς καλλιτεχνικοὺς κύκλους θέμα συζητήσεως ἐγένετο ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Βασιλικοῦ θεάτρου καὶ ἡ ἐπακολουθήσασα συνομιλία τοῦ Ἄνακτος μὲ τὴν Κυβέλην κατὰ τὴν προτελευταίαν παράστασίν της.

— Μοῦ ἶχον εἰπῆ τὰ παιδιά μου, εἶπεν ὁ Βασιλεὺς πρὸς τὴν Κυβέλην, ὅτι εἶσαι πολὺ καλὴ ἠθοποιός. Καὶ πραγματικῶς ἔμεινα καὶ ἐγὼ εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸ παίξιμόν σου. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ξέρῃς ὅτι εἰς τὸ Παρίσι οἱ ἠθοποιοὶ μαθαίνουν εἰς τὰ ἔργα ὀλίγα τοὺς ρόλους των ἀπ' ἔξω.

— Ἔχουν ἄλλα μέσα ὅμως ἐκεῖ, Μεγαλειότατε, διέκοψεν ἡ Κυβέλη.

— Τὰ ξέρω αὐτὰ καὶ ἀπὸ τὸν ἰδικόν μας θίασον, ἐξηκολούθησεν ἡ Α. Μεγαλειότης, ἐννοῶν τὸν θίασον τοῦ πρὸ τετραετίας διαλυθέντος Βασιλικοῦ θεάτρου. Ἔμαθα ὅμως ὅτι θὰ παίξῃς τὸν «Ρωμαῖον καὶ τὴν Ἰουλιέτταν;» ἠρώτησεν ὁ Βασιλεύς.

— Μάλιστα Μεγαλειότατε! ἀπήντησεν ἡ Κυβέλη.

— Νὰ μὴν τὸν παίξῃς, διότι δὲν θὰ σὲ βοηθήσῃ καθόλου ὁ θίασός σου. Ἐγὼ εὐτυχῶς δὲν θὰ... ἔλθω, ἂν τὸν παίξετε. Σὲ συμβουλεύω δὲ νὰ μὴν τὸ κάνετε αὐτό!

Οἱ λόγοι αὐτοὶ τῆς Α. Μεγαλειότητος πρὸς τὴν Κυβέλην, διαφωνοῦντος ριζικῶς μὲ τοὺς διαφόρους κριτικούς, ἔκαμαν αἰσθησιν.

*

Εἰς τινα ἐκκλησίαν τοῦ χωρίου Καμπανιάνο, κειμένου εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς Ρώμης, ἀνευρέθη μία εἰκὼν Παναγίας, ἥτις κρίνεται ἐκ τῶν ἀρίστων ἔργων τῆς βυζαντινῆς τέχνης.

Παριστᾷ τὴν Παναγίαν κρατοῦσαν εἰς τὴν ἀγκάλην της τὸν Χριστὸν καὶ κατὰ τὴν γνώμην τοῦ καθηγητοῦ Κανταλαμέσσα, ὅστις ἐκλήθη νὰ τὴν ἐξετάσῃ, πρόκειται περὶ ἔργου χρονολογουμένου ἀπὸ τὸ ἔτος 1000. Ἡ εἰκὼν ἦτο ἠμελημένη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὡς οὐχὶ καλλιτεχνικὸν ἔργον, καὶ διὰ τοῦτο εἶχεν ὑποστῇ ἀλλοίωσιν. Τὸ ἔργον παρεδόθη εἰς τὸν ζωγράφον Μπαρτολούτσι, ἵνα καθαρίσῃ αὐτό.

*

Ἡ Σάρα Μπερνὰρ ὑπεδύθη ἰσχάτως ἐν Ἀμερικῇ τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰούδα Ἰσκαριώτη εἰς ἓν τρίπρακτον παράδοξον δρᾶμα τοῦ Ἄγγλου Δὲ Μάϋ, μεταφρασμένον εἰς τὴν γαλλικήν.

Ἡ τραγῳδία δὲν ἀκολουθεῖ πιστῶς τὴν εὐαγγελικὴν διήγησιν. Παρουσιάζει τὸν Ἰούδαν ὡς ἐρωτευμένον μὲ τὴν Μαρίαν Μαγδαληνὴν, προδίδοντα δὲ τὸν Χριστὸν χάριν ἐκδικήσεως καὶ ὄχι πρὸς κερδοσκοπίαν.

Τὸ Ἀμερικανικὸν κοινόν, τὸ πολὺ αὐστηρὸν καθόσον ἀφορᾷ τὴν θρησκείαν, ἐσυγχώρησεν εὐχαρίστως εἰς τὴν Σάραν Μπερνὰρ τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ ἱστορικοῦ προσώπου τοῦ Ἰούδα, εἰς τὸ τέλος δὲ τῆς τραγῳδίας ἐκάλεσε 14 φορὰς ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὴν καλλιτέχνιδα.

Ἡ Μπερνὰρ ἠναγκάσθη νὰ ἐπαναλάβῃ δίς τὸ λογίδριον ὅπερ συνειθίζεται εἰς τὰ ἀγγλοσαξωνικὰ θέατρα πρὸς ἐπεξήγησιν ἑνὸς νέου ἔργου κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ παράστασιν.

*

Ἡ κόμησσα Ἀλεξάνδρα Τολστόη, θυγάτηρ καὶ κληρονόμος τοῦ ἀποθανόντος φιλοσόφου, ἀπεφάσισε νὰ δημοσιεύσῃ τὸν προσεχῆ Μάϊον τὰ ἀνέκδοτα ἔργα τοῦ πατρός της, ἅτινα φυλάσσονται ἐν χειρογράφοις κατατεθειμένα εἴς τινα Τράπεζαν. Θὰ ἀποτελέσουν δύο τόμους ὀγδόου σχήματος ἐξ 600 σελίδων ἕκαστον, καὶ θὰ πωλοῦνται ἀντὶ 16 φράγκων. Ἡ δημοσίευσις θὰ γίνῃ ταὐτοχρόνως εἰς ρωσσικὴν γλῶσσαν καὶ εἰς ξένας ἐν μεταφράσει. Οἱ τίτλοι τῶν ἔργων τούτων εἶνε οἱ ἑξῆς:

Χατζῆ Κυράντ. Ὁ πάτερ Σέργιος. Μετὰ τὸν χορόν. Ὁ διάβολος. Τὸ πτῶμα. Εἷς ψευδοεγελωτοποιός. Τὸ ἡμερολόγιον ἑνὸς τρελλοῦ. Τὸ φῶς λάμπει εἰς τὰ σκότη. Εἷς νεκρὸς Τσάρος. Τὸ μεταθανάτιον ἡμερολόγιον τοῦ Θεοδώρου Κεζμίτς. Τίς ἔχει δίκαιον; Ἡ ἱστορία μιᾶς κυψέλης. Ἀλιόκα Γκόρτχωφ. Τί εἶδα ἐν ὀνείρῳ. Ἔχει ὅλας τὰς ἀρετάς. Τύχων καὶ Μελανία. Τὸ ἡμερολόγιον μιᾶς μητρός. Δὲν εἴμεθα ἔνοχοι. Τίς ἐφόνευσεν; Ἡ ποιδικὴ σοφία. Κατὰ τύχην. Ἡ ἱστορία ἑνὸς «ντουχομπόρ». Ὁ νεώτερος σοσιαλισμός.

Τὰ ἔργα τοῦτα εἶνε διηγήματα, μυθιστορήματα, ἀφηγήσεις, δραμάτια κλπ. Πλὴν αὐτῶν ὅμως θὰ συνεκδοθῶσι καὶ 17 ἱστορικαὶ καὶ κοινωνιολογικαὶ μελέται καὶ μία κωμῳδία ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ σοφή». Βραδύτερον θὰ δημοσιευθῇ καὶ τὸ ἡμερολόγιον τοῦ Τολστόη τὸ ὁποῖον ἤρχισε γράφων εἰς ἡλικίαν 25 ἐτῶν καὶ τὸ ὁποῖον θὰ ἀποτελεσθῇ ἐκ 30 καὶ πλέον τόμων.

*

Τὸ μνημεῖον Μπλεριώ, προορισμένον νὰ διαιωνίσῃ τὴν μνήμην τῆς ἱστορικῆς διαβάσεως τῆς Μάγχης δι' ἀεροπλάνου ὑπὸ τοῦ διασήμου ἀεροπόρου, ἐτοποθετήθη ἐν Λούβρῳ ἀκριβῶς εἰς τὸ σημεῖον ἔνθα κατῆλθε τὸ ἀεροπλάνον.

Τὸ μνημεῖον παριστάνει τὴν σιλουέτταν χαρίεντος μοναπλάνου, γεγλυμμένου εἰς λευκὸν γρανίτην. Ἀφήγησις σύντομος τῆς διαβάσεως εἶνε κεχαραγμένη ἐπὶ τοῦ βάθρου.

*

Εἰς τὸ θέατρον τῆς «Ἀναγεννήσεως» ἐν Παρισίοις ἐδόθη νέον δρᾶμα τοῦ Γεωργίου Πόρτο ντὲ Ρὶς, ὅστις θεωρεῖται ὡς ὁ ἀρχηγὸς τῆς ψυχολογικῆς σχολῆς, καὶ ὅστις εἶνε περίφημος διὰ τὰ δύο θαυμάσια προηγούμενα ἔργα του, τὸ «Παρελθὸν» καὶ ἡ «Ἐρωτευμένη». Τὸ νέον τοῦτο δρᾶμα κρίνεται ὡς ἀριστούργημα ψυχολογικῆς ἀντιλήψεως καὶ δεξιότητος, μὲ τὴν ὀξυτάτην ἀντιμετώπισιν μεταξὺ αἰσθημάτων καὶ χαρακτήρων, ἥτις ζωηροτάτη καὶ συγκινοῦσα ἐμφανίζεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Κύρια πρόσωπα τοῦ δράματος εἶνε εἷς τυλογράφος 40ετὴς περίπου, «ὁ γηραιὸς ἄνθρωπος», ὅπως εἶνε ὁ τίτλος τοῦ ἔργου, ὅστις δὲν κατώρθωσε ποτὲ νὰ μείνῃ πιστὸς εἰς τὴν γυναῖκα του, ἥτις ἐν τούτοις ἐν τῇ ἀγαθοτητί της οὐδὲν ὑποπτεύεται. Ἀλλὰ ἐκ τῆς πλάνης της τὴν ἐξάγει ἡ ἄφιξις μιᾶς ζωηρᾶς καὶ πταχτῆς Παρισινῆς, ἥτις σαγηνεύει τὸν «γηραιὸν ἄνθρωπον». Ταυτοχρόνως ἡ χάρις τῆς Παρισινῆς θέλγει καὶ αἰχμαλωτίζει καὶ τὸν υἱὸν τοῦ τυπογράφου διὰ πρώτην φορὰν δοκιμάζοντα τὰ ἡδονικὰ συμπτώματα τῶν ἐρωτικῶν βελῶν. Ἀλλ' ὅταν ὁ υἱὸς μανθάνῃ ὅτι ἐγένετο ἀντεραστὴς τοῦ πατρός, αἰσθάνεται εἰς τὴν παρθενικήν του ψυχὴν συγκλονισμὸν τρομερὸν καὶ αὐτοκτονεῖ.

*

Μία μεγάλη ἀπώλεια τῆς τέχνης συνέβη εἰς τὴν Ἀμβέρσαν. Ὁ πλούσιος συλλέκτης πινάκων ζωγραφικῆς κ. Μέν θέτων ἐπιγραφὰς ἐπὶ κιβωτίου ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἶχε τοποθετήσῃ ἓν ἔργον τοῦ Ρουμπενς, ἓν ἔργον τοῦ Βὰν Δύκ καὶ ἓν ἔργον τοῦ Τενιὲ τὰς ἐπεκόλλα διὰ σφραγιδοκηροῦ. Προστρίβει ἐν πυρετῷ, ἀλλὰ τὸ ἄκρον τούτου ἀναφλεγὲν πίπτει ἐντὸς τοῦ κιβωτίου, μεταδίδει τὸ πῦρ εἰς τὰ ροκανίδια καὶ κατακαίει τὸν πίνακα τοῦ Ρουμπενς ὡς καὶ τὸν πίνακα τοῦ Βὰν Δὺκ καὶ τοῦ Τενιέ. Ἡ ζημία ἀνέρχεται εἰς διακοσίας πεντήκοντα χιλιάδας φράγκων.

*

Ἐκ Βερολίνου ἀγγέλλεται ὅτι ἐτιμήθησαν διὰ τοῦ παρασήμου τῆς Ἀξίας τῶν Καλῶν Τεχνῶν ὁ φυσικομαθηματικὸς Γουλιέλμος Ρέντγγεν, ὁ τοπειογράφος Σενλέβερ, ὁ ἀνδριαντοποιὸς Ὄττο Λέσσιγγ, ὁ ἀνατόμος τῆς Στοκχόλμης Γουσταῦος Ρέτζιους καὶ ὁ ἐν Κοπεγχάγῃ χημικὸς Ἰούλιος Τόμσων.

*

Ἰωάννης Σαῖφερ

Ἡ ὑπὸ τῶν καθηγητῶν τοῦ Ὠδείου Λόϊτνερ δοθεῖσα συναυλία ἦτο μία ἀληθινὴ ἐντύφησις. Οἱ κ.κ. Σαῖφερ (βιολί), Μπέμπερ (βιολοντσέλλον) καὶ ἡ κ. Λόϊτνερ (πιάνο) ἐξετέλεσαν ἀψόγως καὶ ἁρμονικώτατα ἓν Trio τοῦ Brahms. Ἡ δεσποινὶς Κρέμερ ἔψαλλε τρία ἄσματα (Σοῦμπερτ καὶ Σιοῦμαν), ὁ δὲ κ. Μπέμερ ἐξετέλεσαν ἀριστοτεχνικῶς ἐπὶ τῆς βαρβίτου μία σονάταν τοῦ Saint-Saëns, ἓν Pruludium τοῦ Σοπὲν κατὰ παράφρασιν τοῦ Goltermann καὶ κυριολεκτικῶς ἐγοήτευσε μὲ τὸ περιποιθέστατον Spinnlied, τὴν χαριτωμένην σπουδὴν τοῦ Popper.

Κατὰ τὴν συναυλίαν ταύτην ἐξετιμήθη ἐπίσης καὶ ἡ τεχνικὴ ἐκτέλεσις τοῦ κ. Σαῖφερ, ὅστις δικαίως θεωρεῖται ὡς ἐξέχουσα προσωπικότης εἰς τὸν μουσικὸν κόσμον.

*

Ὁ Σιρ Λάουρενς Ἄλμα Ταδέμα ἐώρτασε πρό τινος ἐν Λονδίνῳ τὴν 75ην ἐπέτειον τῶν γενεθλίων του. Τὰ ἔργα τοῦ μεγάλου τούτου ζωγράφου κατατάσσουν τὸν καλλιτέχνην μεταξὺ τῶν ἀρίστων ἐκ τῶν συγχρόνων. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐζωγράφησεν εἰκόνας θεμάτων Ἑλληνορωμαϊκῶν. Γεννηθεὶς ἐν Ὀλλανδίᾳ κατὰ τὸ 1836 ἤρχισε τὴν σειρὰν τῶν ἔργων του κατὰ τὸ 1863, καὶ μὲ θαυμασίαν παραγωγικότητα ἐζωγράφησε τὸν «Κάτουλλον καὶ τὴν Ἀσβίαν» τὸν «Ρωμαϊκὸν χορόν», τὴν «Ἀγριππίναν καὶ τὸν Γερμανικὸν» ἔργα τὰ ὁποῖα ἐν τῇ ἀναπαραστάσει τῶν μαρμάρων, τῶν ὑφασμάτων, τῶν χαλκῶν, τῶν μωσαϊκῶν, τῶν ἀρχαίων πρωτοτύπων μαρτυροῦν τὴν μεγάλην μελέτην τοῦ καλλιτέχνου. Κατὰ τὸ 1870 ἀνεχώρησεν ἐκ Βρυξελλῶν, ὅπου διέμενε, καὶ ἐγκατεστάθη εἰς τὸ Λονδῖνον, συνεχίσας ἐκεῖ τὴν λαμπρὰν ἐργασίαν του. Μεταξὺ τῶν ἄλλων περιφημότερα εἶνε τὰ ἔργα του ὑπὸ τὸν τίτλον «Ρωμαϊκὸς κῆπος», «Ἡ ἀναγνωσις τοῦ Ὁμήρου», «Μία ἀκρόασις παρὰ τῷ Ἀγρίππᾳ», «Ὁ Αὐτοκράτωρ Κλαύδιος», «Σαπφώ», «Σκλάβα εἰς Ρωμαϊκὸν λουτρόν». Μερικαὶ ἐκ τῶν εἰκόνων του ἐπληρώθησαν κολοσσαῖα ποσά. Διὰ τὴν «Ἀφιέρωσιν εἰς τὸν Βάκχον» ἔλαβε 150,000 φρ. Δι' ἕνα πίνακα παριστῶντα «Ἄνοιξιν» ἐπληρώθη 112,000 φρ. Καὶ γέρων ἔτι ἐξακολουθεῖ ἀκόμη ἐργαζόμενος. Ζωγράφοι ἐπίσης εἶνε ἡ σύζυγός του καὶ ἡ κόρη του Ἄννα.

*

Ὁ Ἐρνέστος Ρενὼ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐγκώμιον τοῦ Ζὰν Μωρεὶς» ἐξέδωσε τομίδιον σονκέτων, εἰς τὰ ὁποῖα ἐξυμνεῖ τὸν ποιητὴν τῶν «Στροφῶν». Ὁ Ροστὰν, ἀφοῦ ἐδιάβασε τὸ «Ἐγκώμιον» ἔστειλε πρὸς τὸν Ρενὼ τὸ ἀκόλουθον πεντάστιχον, τὸ ὁποῖον μεταφραζόμενον ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Σ' ἀγαπῶ ποῦ λατρεύεις τὴν ὑψηλὴν αὐτὴν μνήμην,
Γιατὶ ξέρω τὶ ψίθυρος καὶ τὶ δόξα
Ἦρθε ἀπὸ μίαν Ἑλληνικὴ μέλισσα στὴν παλμὰ Γαλλικὴ κυψέλη,
Καὶ ἀπὸ τὴ χοῦφτα ἑνὸς φωτεινοῦ χεριοῦ, ξέρω
Ὅτι λίγος Εὐρώτας ἔπεσε στὸν Λίγηρα».

*

Ἤνοιξε ἐν Φλωρεντίᾳ (Via det Rocidi 25) ἡ ἕκτη Καλλιτεχνικὴ Ἔκθεσις τῆς Ἑταιρείας τῶν Ἰταλῶν Καλλιτεχνῶν. Ἔλαβον μέρος ἐν αὐτῇ οἱ ὀνομαστότεροι καλλιτέχναι τῆς Ἰταλίας καὶ διακεκριμένοι τοιοῦτοι τῆς Ἱσπανίας, Γαλλίας, Βελγίου, Ὀλλανδίας, Ἀγγλίας, Ρωσσίας, Γερμανίας, Αὐστρίας κλπ.

Μεγάλη συρροὴ ἐπισκεπτῶν καὶ ἀπὸ τοῦδε πολυάριθμοι πωλήσεις ἐπραγματοποιήθησαν. Ἡ ἔκθεσις θὰ κλείσῃ τὴν 30 Ἰουνίου 1911.

*

Ἐν Boscotrecase ἀπεβίωσεν ἀιφνιδίως ὁ διάσημος ἀρχιτέκτων μηχανικὸς Ραφαὴλ Χαρῖτος, ὁ σχεδιάσας καὶ κτίσας τῇ ἐντολῇ τῆς Αὐτοκρατείρας Ἐλισσάβετ τὸ Ἀχίλλειον. Ἀργότερον ὁ Αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος εἶχεν ἀναθέσει εἰς τὸν ἴδιον Χαρῖτον τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων νεωτερισμῶν εἰς τὸ Ἀχίλλειον.

*

Ἐν Ἀμβέρσῃ θὰ δοθῇ προσεχῶς ἓν δρᾶμα, τοῦ ὁποίου συγγραφεὺς εἶνε ἡ δεκαεξάετις Μαργαρίτα Τζόλλερν, ἥτις εἶνε καὶ καλλίστη ποιήτρια. Τὸ δρᾶμα ἐπιγράφεται «Γιούττα Σάντεν».

*

Ὁ κ. Καλομοίρης ἔδωσε καὶ δευτέραν συναυλίαν ἔργων του, ἥτις δὲν εἶχε τὴν τεχνικὴν σημασίαν τῆς πρώτης ἀλλ' ἦτο ποικιλωτέρα. Ἐπαίχθη ὑπὸ τοῦ συνθέτου ἡ Σονάτα διὸ πιάνο μὲ μοτίβα ἑλλην. χορῶν εἰς τέσσαρα μέρη, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ τελευταῖον (γοργὸν) ἦτο τὸ καλλίτερον. Τὰ τραγούδια τὰ ὁποῖα ἔψαλεν ὁ κ. Βεκαρέλης καὶ κατόπιν ὁ χορὸς εἶχον ἑλληνικώτατον ὕφος. Ἐπίσης ἦλαν ἐπιτυχῆ ἦσαν ἡ «Κατάρα» ἡ ἐμπνευσθεῖσα καὶ ἀναπτυχθεῖσα ἐκ τοῦ γνωστοῦ δημοτικοῦ ἄσματος, καὶ τὴν ὁποίαν ἐτραγούδησε πολὺ ἐπιτυχῶς ἡ κ. Φωκᾶ καὶ ὁ «Φανταστικὸς χορὸς» σύνθεσις διὰ κλειδοκύμβαλον.

*

Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις ἡ ἠθοποιὸς Ἑλένη Ἀργιωτάκη, ἡ μετὰ τοῦ μακαρίτου συζύγου της πρωταγωνιστήσασα εἰς τὸ παλαιὸν δραματολόγιον τοῦ Ἕλλην θεάτρου. Ἡ τελευταία ἐμφάνισις της, ὡς κυρίας Ἄλβιγκ εἰς τοὺς «Βρυκόλακας» ἦτο καὶ ἡ ἐπιτυχεστέρα. Ἀπό τινων ἐτῶν εἶχεν ἀποσυρθῇ τῆς σκηνῆς.

*

Ὁ γραμματεὺς τῆς Γερμανικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς κ. Ἀδ. Struck ἐξέδωκε βιβλίον περὶ Μυσορᾶ, προορισμένον διὰ τὸν εὐρὺν κύκλον τῶν λογίων. Ὁ συγγραφεὺς ἐρευνᾷ πλεῖστα ἐπιστημονικὰ ζητήματα ἐπιτυχῶς.

*

Ἐλπὶς Καλογεροπούλου

Ἀφιχθεῖσα ἐξ Ἀλεξανδρείας ἐνθα ἐκ Παρισίων πρὸ μηνὸς εἶχε μεταβῇ ἡ διακεκριμένη Ἑλληνὶς ἀοιδὸς δεσποινὶς Ἐλπὶς Καλογεροπούλου, ἡ γνωστοτάτη ἐν Γαλλίᾳ ὡς Speranza Calo, ἔμεινεν ἐν Ἀθήναις ἐπὶ δεκαπενθήμερον.

Ἡ δεσποινὶς Καλογεροπούλου μετὰ τὴν πρὸ τετραετίας περίπου διέλευσίν της ἐξ Ἀθηνῶν [1]) ἀνεδείχθη ἐπὶ μᾶλλον, σήμερον δὲ θεωρεῖται ἐν Παρισίοις ὡς ἡ κορυφαία concertiste. Προσληφθεῖσα εἰς τὰ Concerts Lamoureux κατέκτησε ἐπίφθονον θέσιν εἰς τὸν ἐκεῖ μουσικὸν κόσμον.

Πρὸ δύο μηνῶν ἐπεχείρησε περιοδείαν ἀνὰ τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Γαλλίας μετὰ τοῦ ἐπίσης δεινοῦ κλειδοκυμβαλιστοῦ κ. Cortot, ἐγράφησαν δ' ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ κολακευτικώταται κρίσεις διὰ τὴν δεσπ. Καλογεροπούλου.

Ὁ διευθυντὴς τοῦ «Μουσικοῦ Κόσμου» τῶν Παρισίων κ. A. Mangeot δι' ἐνθουσιώδους ἄρθρου του πλέκει χαρακτηριστικὸν τὸ ἐγκώμιον τῆς καλλιτεχνικῆς ἰδιοφυΐας της.

Τοῦ ὡραίου τούτου ἄρθρου παρέχομεν τὰς μᾶλλον ἐνδιαφερούσας περικοπάς.

«Πρὸ ἑνὸς περίπου ἔτους—γράφει ὁ κ. Mangeot—ἐνεφανίσθη εἰς τὰ γραφεῖα μας μία νεᾶνις, ἥτις μᾶς παρακάλεσε νὰ τὴν ἀκούσωμεν. Δὲν ἔφερε καμμίαν πρὸς ἡμᾶς σύστασιν. Ἔλεγεν ὅτι ἦτον Ἑλληνίς, ὅτι ὠνομάζετο δ. Καλογεροπούλου καὶ ὅτι δὲν εἶχε ποτὲ τραγουδήσει ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ. Ἐπεδώκαμεν εἰς τὴν ἐπιθυμίαν της, ἡ νεᾶνις αὕτη κατ' ἀληθείαν μας διηρμήνευσε τότε μερικὰς δημώδεις τῆς πατρίδος της μελῳδίας. Διὰ τῆς ὡραιότητος τῆς φωνῆς της, μιᾶς φωνῆς καθαρῶς μεταλλικῆς ἐξελισσομένης εἰς ἰσχυροὺς τόνους, φωνῆς μᾶλλον ἐξεζητημένης τρυφερότητος, μᾶς ἐκθουσίασεν αἴφνης καὶ ἀνεκάλεσε συγχρόνως ἐνώπιόν μας ὅλην τὴν ἀγνὴν καὶ ἔνδοξον Ἑλλάδα. Ἐσχηματίσαμεν τότε τὴν πεποίθησιν ὅτι εὑρισκόμεθα πρὸ μιᾶς ἀληθοῦς καλλιτέχνιδος, μιᾶς ἀοιδοῦ μεγαλοπρεποῦς.

«Δέκα πέντε ἡμέρας βραδύτερον κατωρθώσαμεν νὰ ἐμφανισθῇ δημοσίᾳ τὸ πρῶτον ἡ Δις Καλὸ εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ «Μουσικοῦ Κόσμου» ὀργανουμένας συγκεντρώσεις πρὸς ἐκτίμησιν τῆς ξένης μουσικῆς. Τὰ ἑλληνικά της ἄσματα παρέσχον τὴν γενικὴν ἐντύπωσιν μιᾶς ἀποκαλύψεως.

«Ἡ ἄγνωστος νεᾶνις ἐνεποίησεν αἴσθησιν ζωηρὰν καὶ ὁ κ. Καμίλλος Chevillard, ὅστις τὴν ἤκουσε μετά τινα χρόνον, τὴν προσεκάλεσεν εἰς τὰς συναυλίας Lamoureux καὶ μετ' ὀλίγον θ' ἀπέλθῃ εἰς περιοδείαν συναυλιῶν ἀνὰ τὴν Γαλλίαν (Douai, Limoges, Lille, de Mans, Rouen etc.) μετὰ τοῦ διασήμου κλειδοκυμβαλιστοῦ κ. Ἀλφέδρου Cortot. Θὰ ἐμφανισθῇ τέλος κατὰ τὰ μέσα τοῦ Φεβρουαρίου εἰς τὸ θέατρον τῆς Γενεύης προσκληθεῖσα παρ' αὐτοῦ διά τινα, παραστάσεις τοῦ Βερθέρου, ἵνα ἐκτελέσῃ τὸ μέρος τῆς Καρλότας.

«Ἰδοὺ λοιπὸν ὑπέροχον στάδιον, τὸ ὁποῖον αἰφνιδίως διεγράφη καὶ ἐντός τινων μηνῶν τελείως ἐξησφαλίσθη. Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τις δὲν ἔχει ἀνάγκην οὔτε τίτλων, οὔτε συστάσεων, οὔτε σχέσεων. Ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ τάλαντον. Τοῦτο ἐπιβάλλεται μόνον...»

Παρακολουθῶν εἶτα ὁ κ. Mangeot τὴν καλλιτεχνικὴν ἐξέλιξίν της ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ἀναφέρει τοὺς Ἰταλοὺς καὶ Γάλλους διδασκάλους τοῦ ἄσματος καὶ τῆς ὑποκρίσεως παρ' οἷς ἐμαθήτευσε, τὴν εἰς τὰς παραδόσεις τῆς Σορβόνης τακτικήν της φοίτησιν, τὴν εἰς τὴν φιλολογικὴν καὶ ποιητικὴν ἰδίως κίνησιν προσήλωσίν της καὶ τὴν βαθεῖαν μελέτην της πρὸς πᾶν ὅ,τι ἅπτεται τῆς τέχνης ἐν πάσῃ χώρᾳ καὶ ἐποχῇ ἐξαίρων οὕτω τὸν σπάνιον ἀληθῶς καταρτισμόν της.

«Δὲν εἶνε ἑπομένως οὐδόλως παράδοξον—συμπεραίνων ἐπιλέγει ὁ κ. Mangeot—ὅτι ἡ ὑποποιὶς Καλὸ ἐν τῇ διερμηνεύσει τῶν ρόλων τοὺς ὁποίους ὑποδύεται προβαίνει μετὰ πεποιθήσεως, τὴν ὁποίαν ἔχουσιν ἐκεῖνοι οἵτινες κατακτῶνται ἀπὸ τὸ ἀντικείμενον τῆς λατρείας των. Κατέχεται ὑπὸ τοῦ δαιμονίου τῆς μουσικῆς ὡς εἰλικρινὴς ἱερεὺς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ του, καὶ ἐκ τῆς προσαρμογῆς της εἰς τὸ ἔργον τῆς τέχνης ἀπεκόμισε δύναμιν ἐκφράσεως, ἥτις ἀνυψώνει αὐτὴν ὑπεράνω τῶν ἑρμηνέων—τόσον φεῦ! πολυπληθῶν—οἵτινες παρέχουσι τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ἐπιπολαίως καὶ ἀκροθιγῶς ἤγαντο τοῦ ἔργου χωρὶς νὰ κατορθώνωσι νὰ εἰσδύνωσιν εἰς τὸ πνεῦμα του.

«Δὲν γνωρίζομεν ποῖον θὰ εἶνε τὸ μέλλον τῆς Δος Καλὸ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου, ἀλλὰ πιστεύομεν, ὅτι ἐπ' αὐτῆς θὰ εὐδοκιμήσῃ περισσότερον ἢ εἰς τὴν συναυλίαν. Ἐκεῖ θὰ δείξῃ τὸ ἀληθὲς μέτρον τοῦ δραματικοῦ χαρακτῆρος της καὶ θὰ μεταδώσῃ πᾶν ὅ,τι ἡ μόρφωσίς της προσέθεσεν εἰς τὰς φυσικὰς ἀρετάς της».

Ἐν Ἀθήναις ἔδωσε συναυλίαν ἐν τῷ Δημ. θεάτρῳ, τὴν ὁποίαν καίτοι ἐπὶ δίωρον διαρκέσασαν διεξήγαγε μόνη, τραγουδήσασα, χωρὶς καθόλου νὰ κουρασθῇ, δώδεκα τεμάχια. Ἡ συναυλία ἦτο ἀληθινὴ ἀποκάλυψις διὰ τὴν ταχυτάτην καὶ θαυμασίαν ἐξέλιξιν τῆς φωνῆς της. Κατεγοήτευσε τὸ ἐκλεκτότατον ἀκροατήριον· αἱ κρίσεις τῶν παρ' ἡμῖν μουσικῶν ὑπῆρξαν ἀνεπιφύλακτοι.

Ἐτραγούδησε τρεῖς ἄριες τοῦ ΙΣΤ' καὶ ΙΖ' αἰῶνος, τῶν μουσουργῶν Pergolese, Scarlatti καὶ Caldara, ἐξ ὧν ἡ δευτέρα ἦτο γοητευτική. Ἔψαλε ἔπειτα τὴν ὡραίαν σύνθεσιν «Socie» τοῦ Schubert μὲ μοναδικὴν τελειότητα, ὡς καὶ δύο ἄλλας τοῦ ἰδίου. Ἐπίσης τὸ air d' Ottone τοῦ Händel διηρμηνεύθη ἀριστοτεχνικῶς, ὡς καὶ ἡ σύνθεσις τοῦ Schumann «Ὁ ἔρως καὶ ἡ ζωὴ μιᾶς γυναικὸς» ἀποτελουμένη ἐξ ὀκτὼ μικρῶν μελῳδιῶν, αἵτινες εἰκονίζουσι τὰς φ σεις τῆς ζωῆς καὶ τὰς ψυχικὰς καταστάσεις μιᾶς γυναικός, ἀπὸ τοῦ πρώτου ρίγους τοῦ ἔρωτος μέχρι τῆς ὀδύνης ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἐρασταῦ. Αἱ χαραὶ καὶ αἱ θλίψεις ἀποτελοῦν οὕτω μίαν χαρακτηριστικὴν ἀντίθεσιν. Ἡ ἔμπνευσις αὕτη τοῦ Σιοῦμαν κρίνεται ὡς ἀριστούργημα. Ἔψαλε κατόπιν ἀπὸ τοῦ «Γάμους τοῦ Φίγαρο» τοῦ Μόζαρτ μίαν μονῳδίαν τῆς Σωσάννης, τοῦ Μπετόβεν δύο ἄσματα, ὧν περιπαθέστατον τὸ ἀρχόμενον διὰ τῶν λέξεων «In questa tomba oscura» καὶ ἔληξεν ἡ συναυλία μὲ τὸ ὑπέροχον εἰς ἔκρηξιν ὀργῆς ἀλλὰ καὶ ἄπειρον θλῖψιν «Μοιρολόγι τῆς Πολωνίας» τοῦ Chopin.

Ἡ δεσποινὶς Καλογεροπούλου ἀνέπτυξεν εἰς τὴν συναυλίαν της ὅλα τὰ ὄντως σπάνια χαρίσματα τοῦ ταλάντου της. Ἡ φωνή της πολὺ τεχνικὴ εἶνε φυσικὴ ἐν ταυτῷ. Δὲν καταφεύγει εἰς τρίλλιες διὰ νὰ δημοκοπήσῃ, ἀλλὰ κάθε τόνος, μετρημένος, αἰσθητός, σταθερός, ἀβίαστος, ἐντὸς τῶν αὐστηρῶν ὁρίων τῆς τέχνης, εἶνε ὑπόδειγμα πραγματικῆς μουσικῆς, ἡ ὁποία εἰσδύει βαθειὰ εἰς τὴν ψυχήν. Ἡ δεσπ. Καλογεροπούλου πρὸς τούτοις ἔχει μεγάλην ἔκφρασιν εἰς τὴν φωνήν της, ἣν ὑποβοηθοῦν τὰ ὡραῖα μάτια της καὶ αἱ ἁρμονικαὶ κινήσεις. Διότι ψάλλουσα ἡ δεσποινὶς Καλογεροπούλου αἰσθάνεται καὶ κατορθώνει νὰ μεταδίδῃ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους τὴν αἰσθηματικότητα αὐτήν. Εἶνε ἄμεμπτος εἰς τὴν ἀκριβῆ ἀπόδοσιν τοῦ μέλους, τὸ ὁποῖον εἰς τὰ χείλη της οἰονεὶ ἐνσαρκοῦται καὶ πτερυγίζει μεταδίδον ὅ,τι ὁ μουσουργὸς ἐμπνεόμενος ἠσθάνετο.

Ὅταν, ἐπανειλημμένως κληθεῖσα ἐπὶ σκηνῆς, ἡ συμπαθεστάτη ἀοιδὸς ἔψαλε δύο Ἑλληνικὰ δημοτικὰ ἄσματα, τὸ θέατρον ἐδονήθη ἀπὸ τὰ ἐνθουσιωδέστερα χειροκροτήματα. Πρώτην φορὰν τὰ ἀθάνατα δημοτικά μας τραγούδια διηρμηνεύθησαν τόσον τεχνικά, τόσον παθητικά, τόσον μεγαλοπρεπῶς. Ἐνόμιζέ τις ὅτι δὲν ἦταν λαϊκαὶ ἀπηχήσεις, ἀλλὰ μουσουργήματα μεγάλων Διδασκάλων. Ἡ δεσπ. Καλογεροπούλου τὰ ἔψαλε μὲ στοργήν, τὴν ὁποίαν ὑπηγόρευεν ὁ ἁγνὸς πατριωτισμός της. Διότι εἰς τὰς συναυλίας της ἐν Εὐρώπῃ δὲν παραλείπει νὰ ψάλλῃ πάντοτε Ἑλληνικὰ τραγούδια, τὰ ὁποῖα πανταχοῦ προκαλοῦν ζωηροτάτην ἐντύπωσιν.

Ἡ δευτέρα συναυλία τῆς δεσπ. Καλογεροπούλου ἐδόθη ὑπὲρ τῆς Πολυκλινικῆς Ἀθηνῶν, τοῦ εὐεργετικωτάτου τούτου ἱδρύματος, ἐν τῷ ὁποίῳ εὑρίσκουν δωρεὰν πρόχειρον νοσηλείαν ἀπειροάριθμοι ἀσθενεῖς. Παριστάμενον τοῦ Βασιλέως, τοῦ Διαδόχου, τῶν πριγκηπισσῶν καὶ πριγκήπων ἡ δεσποινὶς Καλογεροπούλου ἐξετέλεσε νέον ὅλως πρόγραμμα, μετὰ τῆς αὐτῆς τέχνης καὶ θαυμασίας αἰσθητικότητος. Ἐκ τῶν ἀσμάτων ἄτινα ἔψαλε κατεθέλξε ἐν ἀσμάτιον τοῦ ΙΖ'. αἰῶνος ἡ «Zingarella» μὲ τοὺς ἐλαφροὺς κυματοειδεῖς τόνους της, τὴν θελκτικὴν χάριν. Ἀντιθέτως ἔδειξε ὅλην τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς της εἰς τὴν ἀρρενωπὴν μελῳδίαν τοῦ Händel Air d' Alcina, μεταπτώσεις ἀπαραμίλλους καὶ δραματικὰς εἰς τὸν Roi des Aulnes τοῦ Σοῦμπερτ, καὶ εἰς ἓν Rondo τοῦ Dvorak εὐστροφίαν καὶ ταχύτητα καταπληκτικήν. Ὅλα ἐξετελέσθησαν ἀμέμπτως, ἐπακριβῶς, παραστατικώτατα, ἀλλ' ὑπερβῆ πᾶσαν προσδοκίαν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ποιητικῆς «Ἀδελοῖδος» τοῦ Μπετόβεν, καὶ εἰς τὰ δύο μέρη τῆς «Ἰφιγενείας» τοῦ Γλοὺκ τῆς ἀρχαιοπρεποῦς καὶ δυσκόλου αὐτῆς μουσικῆς, ἣν διακρίνει μεγαλεῖον ἁρμονίας. Εἰς τὴν «Ἰφιγένειαν» ἡ δεσπ. Καλογεροπούλου ἐφάνη μεγάλη ὄντως καλλιτέχνις. Ὅταν κατόπιν ἐπονειλημμένων χειροκροτημάτων, τῶν ὁποίων τὸ σύνθημα ἔδιδεν ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεύς, εἶπε τὸ κλέφτικο τραγούδι «Ἐσεῖς πουλιὰ τοῦ κάμπου» καὶ τὴν «Παναγιὰ», ἡ Ἑλληνὶς καλλιτέχνις συνήρπασε καὶ συνεκίνησε βαθύτατα.

Ὁ Βασιλεὺς ἐπεσκέφθη τὴν δεσπ. Καλογεροπούλου εἰς τὰ παρασκήνια, συγχαρεῖς αὐτήν. Τῆς εἶπεν ὅτι δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ὑπάρχει Ἑλληνὶς νὰ τραγουδῇ τόσον τέλεια καὶ τὴν προέτρεψε νὰ μείνῃ εἰς Ἀθήνας, προσλαμβανομένη εἰς τὸ Ὠδεῖον. Ἐπίσης ὁ Διάδοχος τὴν συνεχάρη θερμότατα, ἀποφανθεὶς ὅτι εἶνε ἐφάμιλλος τῶν πρώτων τῆς Εὐρώπης ἀοιδῶν.

Διὰ τὴν δεσπ. Καλογεροπούλου οἱ καθηγηταὶ τοῦ Ὠδείου ἐξεφράσθησαν μετ' ἀνεπιφυλάκτου ἐνθουσιασμοῦ. Αὐτοὶ πρὸ παντὸς ἠδύναντο νὰ τὴν ἐνοήσουν, διότι τὰ ἐκτελεσθέντα τεμάχια δὲν ἦσαν διὰ τὸν πολὺν κόσμον.

Ἡ δεσποινὶς Καλογεροπούλου, προσκλήσει τοῦ Ὠδείου, ἐπανέλαβε τὸ ἐν τῷ Δημ. θεάτρῳ ἐκτελεσθὲν πρόγραμμά της χάριν τῶν μαθητῶν. Ἐτραγούδησε μὲ τὴν αὐτὴν τέχνην, ἀλλὰ καὶ μὲ περισσοτέραν συγκίνησιν. Οἰκειοτέρα πρὸς τὸ ἀκροατήριον, μᾶς ἔδωσε βαθυτέρας ἐντυπώσεις. Τὰ ἐπίμονα καὶ ἐνθουσιώδη καὶ εἰλικρινῆ χειροκροτήματα τὴν εἶχαν συγκινήσῃ πολύ, ὅταν δὲ ὅλοι ὄρθιοι, εἰς τὸ τέλος, ἤκουσαν ἓν κλέφτικο τραγοῦδι νὰ ζωντανεύῃ εἰς τὰ χείλη της, ἡ αἴθουσα ἐπληρώθη ἀπὸ ἐπευφημίας ἀκρατήτους. Καὶ ὅλοι ἔσπευσαν εἰς τὸν προθάλαμον καὶ ἐσχηματίσθη μία διαδήλωσις ὑπὲρ αὐτῆς. Ὅλοι τῆς ἐφιλοῦσαν τὸ χέρι· ἡ καλλιτέχνις δὲν ἦτο δυνατὸν ν' ἀνθέξῃ πλέον. Ἕνας λυγμὸς τὴν ἔπνιξε καὶ ἔπεσε κλαίουσα εἰς ἓν κάθισμα. Ἡ σκηνὴ αὐτή, ἡ μοναδικὴ εἰς τὰ μουσικὰ χρονικὰ τῶν Ἀθηνῶν, ὑπῆρξεν ὁ ἀληθινὸς θρίαμβος τῆς Ἐλπίδος Καλογεροπούλου.

Τὴν δεσπ. Καλογεροπούλου συνώδευσεν εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον δεξιώτατα ὁ διακεκριμένος καθηγητὴς κ. Βασενχόβεν.

Ἡ δεσποινὶς Καλογεροπούλου μεταβαίνουσα ἐξ Ἀθηνῶν θὰ τραγουδήσῃ εἰς τὰ «Concerts Colonne,» εἶτα θὰ μεταβῇ εἰς Γενεύην διὰ νὰ παίξῃ εἰς τὸν «Βέρθερον,» θὰ περιοδεύσῃ εἰς Βέλγιον, ἐπανερχομένη εἰς Παρισίους θὰ μετάσχῃ ὀκτάκις τῶν συναυλιῶν Lamoureux, καὶ κατόπιν μὲ τὸν Βίσλερ θὰ περιοδεύσῃ καὶ ἀργότερα μὲ τὸν Πουγνὶ εἰς Ἰσπανίαν καὶ Ἀγγλίαν. Τὸν Ὀκτώβριον θὰ δώσῃ συναυλίας εἰς Γερμανίαν. Μέχρι τοῦ θέρους εἶνε διὰ συμβολαίων ὑποχρεωμένη νὰ δώσῃ 62 συναυλίας.

Ἡ δεσποινὶς Καλογεροπούλου ἔχει καὶ τὸ χάρισμα τοῦ λογογραφεῖν. Ἡ «Πινακοθήκη» πρώτη ἐφιλοξένησε πρὸ τριετίας τὰ φιλολογικὰ ἔργα της, αἱ δημοσιευόμεναι δ' «Ἐπιστολαὶ ἐκ Βενετίας» ἔχουν γραφῆ ὑπὸ τῆς Ἐλπίδος Καλογεροπούλου, ἥτις προσεχῶς ἰδίαν ἐργασίαν ἔχει προετοιμάσῃ διὰ τὴν «Πινακοθήκην», πλήρη περιγραφὴν τοῦ πρωτοτύπου μουσείου τῆς Ἀμβέρσης.

Ἡ ἀναχώρησις τῆς συμπαθεστάτης καλλιτέχνιδος ὑπῆρξε λίαν συγκινητική. Εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν συνεκεντρώθησαν ἐκλεκτὰ μέλη τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, καθηγηταὶ τοῦ Ὠδείου καὶ συγγραφεῖς, οἱ πλεῖστοι δὲ τῆς προσέφεραν ἀναμνηστικὰ δῶρα. Τὸ βαγόνι ἐγέμισεν ἀπὸ ἄνθη καὶ βιβλία καὶ γλυκίσματα. Ὁ μουσουργὸς κ. Ξανθόπουλος καὶ ὁ μαθητὴς τοῦ Ὠδείου κ. Ἀντωνόπουλος ἔλαβον ὀλίγας στιγμὰς πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως φωτογραφίας χάριν τῆς «Πινακοθήκης».

Ἐλπὶς Καλογεροπούλου

(Κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ σιδηροδρόμου.—Φωτογραφία κ. Ἀντωνοπούλου)

Πρὶν ἐκκινήσῃ τὸ τραῖνον ἡ γόησσα καλλιτέχνις δακρύουσα ἐμοίρασεν εἰς τοὺς θαυμαστάς της μενεξέδες τοὺς ὁποίους, ὡς ἀντίδωρον τέχνης, ἔλοβον πάντες. Ὅταν δὲ ἔφυγε μὲ τὸ μανδήλι ἀνεμιζόμενον ἀπεχαιρέτα τοὺς φίλους της, οἱ ὁποῖοι ἐστάθησαν ὅλοι ἀκίνητοι, ἄφωνοι, διὰ νὰ μὴ χάσουν καὶ τὴν τελευταίαν ἀνταύγειαν τοῦ ὡραίου ὀνείρου, τὸ ὁποῖον ἐκυμάτιζεν εἰς τὰ ὑγρά, τὰ ἐμπνευσμένα μάτια τῆς Ἐλπίδος Καλογεροπούλου.

Κ.

Τὴν παραμονὴν τῆς ἀναχωρήσεως της ἐξ Ἀθηνῶν ἡ δεσπ. Ἐλπὶς Καλογεροπούλου ἔδωσε ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν τὸ ἑξῆς σημείωμα, συνοδευόμενον ὑπὸ τῆς εἰκόνος τοῦ κ. Chevillard, διευθυντοῦ τῶν Concerts Lamoureux.

[1]) Εἰκόνας της ἐδημοσίευσεν ἡ «Πινακοθήκη» εἰς τὸν Ζ'. τόμον.

Camille Chevillard

Ἀθῆναι 10 Φεβρουαρίου 1911.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΜΟΥ

Τώρα ὅτε ὅλα τὰ ἑλληνικὰ περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδες μὲ τόσην ἀγάπην ἐφιλοξένησαν τὸ ὄνομά μου καὶ εὗρον διὰ τὴν τέχνην μου τόσον ὡραῖα ἐπίθετα, νομίζω καθῆκόν μου νὰ παρουσιάσω εἰς τοὺς καλούς μου φίλους ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλω τὴν αἴγλην, τὴν ὁποίαν μοῦ ἔδωκεν ἡ τέχνη.

Πέρσυ, μίαν βροχερὴν ἡμέραν τοῦ Σεπτεμβρίου, εἰς Παρισίους ἐκαθήμην εἰς τὸ πιάνο καὶ μελετοῦσα χωρὶς μεγάλην διάθεσιν· εἶχον κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην des idees noi es, ὅπως καὶ ὁ καιρός. Ἔβλεπα ὅτι, παρ' ὅλον τὸ talent τὸ ὁποῖον ᾐσθανόμην μέσα μου, παρ' ὅλην τὴν φωνήν, δὲν θὰ ἔκαμνα τίποτε. Εἰς τὴν Opera Comique ὅπου παρουσιάσθην μοῦ ἔκαμον πόλεμον, εἰς τὰ Concerts Colonne μοῦ ζήτησαν νὰ πληρώσω 1000 φρ. διὰ νὰ τραγουδήσω... ἀπὸ μικρὸν δὲ concert καὶ θέατρον δὲν ἐννοοῦσα ν' ἀρχίσω. Καὶ ὁ καιρός μου ἐχάνετο ἐν ἀπραξίᾳ. Εἰς τὰ concerts Lamoureux δὲν τολμοῦσα νὰ παρουσιασθῶ διότι ἐκεῖ δὲν τραγουδοῦν παρὰ γνωστοὶ καὶ μεγάλοι καλλιτέχναι. Λοιπὸν τὴν βροχερὴν ἐκείνην ἡμέραν τοῦ Σεπτεμβρίου ξεφύλλιζα ἐμπρὸς εἰς τὸ piano μίαν partition, ὅτε αἴφνης μοῦ ἔρχεται μία ἰδέα... σηκώνομαι τρέχω εἰς τὸ γραφεῖον μου καὶ γράφω δύο λέξεις, εἰς ποῖον νομίζετε;.. εἰς τὸν Camille Chevillard, τὸν chef d' orchestre τῶν concerts Lamoureux, τὸν μεγάλον ἐτίσης συνθέτην καὶ διδάσκαλον τῆς Γαλλίας. Τοῦ ζητοῦσα ἕνα rendez-vous. Πέρασε μία ἑβδομάς, δύο, τρεῖς... καμμία ἀπάντησις. Εἶχα σχεδὸν ξεχάσῃ καὶ τὸ γράμμα καὶ τὰ ὄνειρά μου, ὅτε ἕνα πρωὶ λαμβάνω δύο λέξεις τοῦ Διδασκάλου, ὅστις μοῦ ἔδιδεν ἐπὶ τέλους τὸ περίφημον rendez-vous... Θυμοῦμαι ἀκόμη τί συγκινητικὴν σχεδὸν ἐντύπωσιν ποῦ μοῦ ἔκαμε τὸ γραφεῖον του, μ' ἕνα μεγάλο πιάνο εἰς τὴν γωνίαν καὶ μίαν ὡραιοτάτην εἰκόνα τοῦ Wagner εἰς τὸν τοῖχον. Καὶ θυμοῦμαι ἐπίσης ὅτι ἐτραγούδησα Beethoven καὶ Schubert καὶ ὅτι χωρὶς νὰ μοῦ κάμῃ κομπλιμέντα μὲ προσέλαβεν εἰς τὰ concerts Lamoureux. Ἔκαμα τὴν πρώτην μου ἐμφάνισιν πέρσυ, εἰς τὰς 6 Φεβρουαρίου καὶ ἔκτοτε γυρίζω ἀπὸ κέντρου εἰς κέντρον μουσικὸν δρέπω δάφνας καὶ succès παντοῦ, ἀφίνω τὴν ψυχήν μου εἰς διαφόρους ὁρίζοντας καὶ ἔγινα ἡ Mlle Speranza Calo des concerts Lamoureux de Paris.

Χωρὶς τὸν C. Chevillard, ὁ ὁποῖος πρῶτος μ' ἐνόησε, δὲν θὰ εἶχα κάμῃ ἴσως ἀκόμη τίποτε, καὶ διὰ τοῦτο σήμερον, ἐδῶ, ὑπὸ τὸν θεῖον οὐρανὸν τῆς μεγάλης μου Πατρίδος, ἠθέλησα δημοσίως καὶ ἰδιαιτέρως νὰ εὐχαριστήσω τὸν καλλίτερον τῶν φίλων μου, καὶ νὰ διαβεβαιώσω αὐτὸν περὶ τῆς λατρείας καὶ τοῦ θαυμασμοῦ μου.

Ἐλπὶς Καλογεροπούλου

*

Ἡ γνωστὴ ἀοιδὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ μελοδράματος κ. Σωτὼ Κανδύλη ἤτις ἀπῆλθεν εἰς τὴν Νεάπολιν, προσελήφθη ἅμα τῇ ἀφίξει της εἰς τὸν θίασον Γκραβίνα, ἐνεφανίσθη δὲ ἀπὸ σκηνῆς τοῦ θεάτρου Βελλίνη εἰς τὴν Γκέσαν ὡς Μιμόζα. Αἱ Ἰταλικαὶ ἐφημερίδες γράφουν εὐφήμως περὶ τῆς Ἑλληνίδος καλλιτέχνιδος.

*

Ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ βασιλέως τῆς Ἰταλίας, ὅστις εἶνε ἄριστος νομισματολόγος, ἐξεδόθη ὁ α' τόμος Δοκιμίου γενικοῦ καταλόγου τῶν μεσαιωνικῶν καὶ νεωτέρων νομισμάτων, τὰ ὁποῖα ἐκόπησαν ἐν Ἰταλίᾳ ἢ ὑπὸ Ἰταλῶν ἐν ἄλλαις χώραις. Τὸ βιβλίον ὀνομάζεται «Corpus numinorum italicorum» καὶ τιμᾶται 60 φρ.

*

Ὁ κ. Σ. Κουγέας ἐν ἀνακοινώσει του εἰς τὸ φιλολογικὸν τμῆμα τοῦ «Παρνασσοῦ» ὡμίλησε περὶ Βυζαντινῶν λογίων καὶ ἰδίᾳ περὶ τοῦ Ἐπισκόπου Ἀρέθα ζήσαντος κατὰ τὸν Θ' αἰῶνα καὶ περὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ. Ἰδίαν γνώμην ἐξήνεγκεν ὁ ὁμιλητὴ περὶ τῆς χώρας ἐξ ἧς ἐπρομηθεύετο ὁ Ἀρέθας τὰ ἀρχέτυπα τῶν κωδίκων οὓς ἀντέγραφε πρὸς διατήρησιν, ἀποδείξας ὅτι αὕτη ἦτο ἡ Αἴγυπτος.

*

Εἴχομεν ἀναγράψῃ καὶ ἡμεῖς τὸν θάνατον τοῦ Γεράρδου Χάουπτμαν, ἐξ ἄλλου περιοδικοῦ παραλαβόντες τὴν εἴδησιν. Ὁ Γερμανὸς Ἑλληνιστὴς κ. Rostalski ἀπέστειλεν ἡμῖν τὴν ἑξῆς ἐπιστολὴν, Ἑλληνιστὶ γεγραμμένην.

Myslowitz *Γερμανία, 2 Ἰανουαρίου 1911.*

Ἐρίτιμε κύριε διευθυντά,

Ἐν τῷ περιοδικῷ σας «Πινακοθήκη», (Δεκέμβριος 1910, σελ. 209) εἴτε γραμμένον, ὅτι ὁ Γεράρδος Χάουπτμαν ἀπέθανεν. Τοῦτο προέρχεται ἐκ λάθους.

Ἀπέθανεν ὁ Κάρολος Χάουπτμαν, ἀδελφὸς τοῦ Γεράρδου. Αὐτὸς ἐπίσης ἦν δραματικὸς (καὶ λυρικὸς), καὶ τὰ γνωστότερα δράματά του εἶνε «Μωϋσῆς» καὶ «Ἡ Μπράϊτε τοῦ Ἐφραΐμ», ἐκτὸς τούτου ὁ Κάρολος Χάουπτμαν ἔγραψε διηγήματα ἐκ τοῦ βίου τοῦ λαοῦ. Ὁ Γεράρδος, ὃς εἶνε πολὺ γνωστότερος ἢ ὁ νεκρὸς ἀδελφός του, ἔγραψε νεωστὶ μέγα ρομάντσο «Ὁ ἐν Χριστῷ μωρὸς Ἐμμανουὴλ Κοῦντ». Μετὰ μεγάλης ψυχολογικῆς τέχνης ὁ ποιητὴς δεικνύει, ὅτι ὁ πτωχὸς ἀνοητος Ἐμμανουὴλ Κοῦντ, κάτοικος τῶν Σιλεσιακῶν βουνῶν, κηρύττει ἐν μιᾷ πόλει· δύο ἄλλοι ἄ δρες θιασῶταί του γίνονται, κατὰ τὸ φαινόμενον ὁ Ἐμμανουὴλ γιατρεύει ἕνα ἄρρωστον, καὶ ἀγάλ' ἀγάλια ὁ Ἐμμανουὴλ νομίζει, ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ Χριστός. Ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς ἐπαρχίας οἱ θιασῶται τοῦ Ἐμμανουὴλ ποιοῦσιν μεγάλην συνάθροισιν, ἀλλὰ αὕτη ἀποτυγχάνει καὶ ὁ «μωρὸς ἐν Χριστῷ» πεθαίνει δυστυχῶς ἐν τοῖς βουνοῖς.

Μετὰ πολλῶν εὐχῶν ὑπὲρ τῆς καλῆς «Πινακοθήκης».

Ὅλως πρόθυμος

Rostalski

Καθηγητὴς τοῦ Γυμνασίου

*

Ἀπέθανον ἐν Ἀθήναις οἱ καθηγηταὶ τῆς ἰατρικῆς ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ Γ. Βάφας καὶ Ν. Πεζόπουλος.

— Ὁ παρεπιδημῶν Ἀμερικανὸς καλλιτέχνης κ. Παῦλος Σουὰν ἔκαμε διάλεξιν περὶ τέχνης, τῆς ἐξελίξεως αὐτῆς καὶ τῶν διαφόρων μορφῶν τοῦ Ρεαλισμοῦ, τοῦ Ἰδεαλισμοῦ καὶ τοῦ Ἰμπρεσιονισμοῦ.

— Ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ὠδείου ἔκαμε διάλεξιν ὁ κ. Ν. Σπανδωνῆς περὶ τοῦ Γυναικείου προβλήματος ἐν Ἀθήναις, ἀποδείξας διὰ τῆς στατιστικῆς καὶ παραδειγμάτων ὅτι ὁ βίος τῶν γυναικῶν ἐν Ἀθήναις καθίσταται ὁσημέραι προβληματικώτερος.

*

Ἡ Κρητικὴ συνέλευσις διὰ τοῦ Προέδρου αὐτῆς συνεχάρη τὸν κ. Μιστριώτην διὰ τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς καθερευούσης γλώσσης ἀγῶνας αὐτοῦ. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐνεποίησε βαθεῖαν καὶ εὐάρεστον ἐντύπωσιν.

*

Ὁ δεύτερος διευθυνὴς καὶ πραγματογνώμων τοῦ Μουσείου τῆς Βρέμης ἐν Γερμανίᾳ κ. Αἰμίλιος Βάλδμαν παρεπιδημῶν ἐνταῦθα, ὡμίλησε περὶ τῶν ἔργων τῆς ἡμετέρας Ἐθνικῆς Πινακοθήκης γαλλιστί, μετὰ προβολῶν φωτεινῶν εἰκόνων.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Τηλεγραφικῶς ἀντηγγέλθη ἐκ Βοιωτίας εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας, ὅτι παρὰ τὸ χωρίον Καρυὰ τοῦ δήμου Ὀρχομενίων ἀνευρέθη σπουδαιοτάτης ἀξίας ἀρχαιολογικὸν ἀναθηματικὸν ἀνάγλυφον. Παριστᾷ σύμπλεγμα ἐξ 8 ἀτόμων καὶ ἕνα χοῖρον ὁδηγούμενον πρὸς θυσίαν.

*

Ἐν Ἀθήναις εἰς τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν Μεγ. Ἀλεξάνδρου καὶ Θερμοπυλῶν ἀνευρέθησαν τέσσαρες τάφοι τοῦ Δ'. αἰῶνος, πλήρεις κτερισμάτων.

*

Ἐν τῇ Γερμανικῇ ἀρχαιολογικῇ σχολῇ ὁ κ. Στροὺκ ὡμίλησε περὶ τῶν Φραγκο-Βυζαντινῶν ἀνδριάντων τῆς Ἤλιδος, ὁ δὲ κ. Κάρο περὶ τῶν πρώτων Ἑλλήνων ἀποίκων εἰς τὴν Δύσιν.

—Ἐν τῇ Αὐστριακῇ ἀρχαιολογικῇ σχολῇ ὁ μὲν διευθυντὴς αὐτῆς κ. Α. Προμερστάϊν ἀνεκοίνωσε τὰ πορίσματα τῶν ἐν Ἤλιδι δοκιμαστικῶν ἀνασκαφῶν τῆς σχολῆς, ὁ δὲ κ. Saucine ἀνέγνωσε τὰς ἐκ τῆς Ἄνδρου μελέτας αὐτοῦ.

*

Εἰς τὸ χωρίον Μούσγα τῆς Κυπαρισσίας ἀνευρέθησαν κίονες ὀωρικοῦ ρυθμοῦ καὶ λίθοι ἐπεξειργασμένοι καλλιτ. ἀποτελοῦντες λείψανα μεγάλου οἰκοδομήματος. Ὁ γυμνασιάρχης κ. Λάσκαρις ἀπεφάνθη ὅτι ἀνήκουν εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, φρονεῖ δὲ ὅτι ὁ χῶρος περικλείει πολυτίμους ἀρχαιότητας, αἵτινες ἀνασκαπτόμεναι θέλουσι καθορίσῃ τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας Κυπαρισσίας καὶ τῆς ἀρχαίας Πύλου.

*

Εἰς τὴν Μαλεσίνην τῆς Ἀταλάντης ἀνευρέθη ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον ὕψους 1,48 παριστάνον νεανίαν ἐν ἱματίῳ καὶ παῖδα ἐν χλαμύδι, ἐπ' αὐτοῦ δὲ γεγραμμένα τὰ ἑξῆς: «ΛΥΚΟΣ ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ ΧΑΙΡΕ».

Ἐπίσης ἀνευρέθη ἐπίγραμμα ἐν ᾧ ἀναφέρονται ὀνόματα ἐφήβων Ρωμαϊκῶν χρόνων.

*

Οἱ νέοι ἔφοροι ἀρχαιοτήτων ἐτοποθετήθησαν ὡς ἑξῆς: Ν. Παπαδάκης εἰς Θήβας, Φ. Βερσάκης εἰς Μεσολόγγιον, Ν. Κυπαρίσσης εἰς Πάτρας.

Ἐκ τῶν παλαιῶν ἐτοποθετήθησαν Ἀρβανιτόπουλος εἰς Βόλον, Ρωμαῖος εἰς Σπάρτην, Οἰκονόμος εἰς Ναύπλιον, Σταυρόπουλος εἰς Μύκωνον.

*

Εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν ὁ κ. Π. Καββαδίας ὡμίλησε περὶ τῶν ἐν Κεφαλληνίᾳ ἀνασκαφῶν. Περὶ τῆς διαλέξεως τοῦ κ. Καββαδία ὁ Παρισινὸς τύπος ἔγραψε κολακευτικώτατα.

*

Ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἑταιρείᾳ ἤρξαντο αἱ ἀνακοινώσεις τῶν ἑταίρων. Πρῶτος ὡμίλησεν ὁ κ. Ἀρβανιτόπουλος περὶ τῶν Γόννων τῆς Θεσσαλίας, περὶ τῆς ἱστορίας τῆς παλαιᾶς πόλεως ἐπὶ Ὁμήρου, Ἡροδότου καὶ Περσέως βασιλέως τῆς Μακεδονίας, εἶτα ἀνέφερε περὶ τῶν ἀνασκαφῶν, τῆς εὑρέσεως τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς μετὰ 100 μαρμαρίνων ἐνεπιγράφων πλακῶν καὶ ἀγαλμάτων, καὶ διαφόρων μικρῶν ἀντικειμένων.

Εἶτα ὁ κ. Ι. Σβορῶνος ὡμίλησε περὶ τῆς κεφαλῆς ἐφήβου, ἣν ὁ Φουρτβαϊγκλερ ἐταύτισε πρὸς τὸν Εὐβουλεα τοῦ Πραξιτέλους, καὶ δι' ἣν ἀντίθετον ὑπεστήριξε γνώμην. Ὁ κ. Σβορῶνος φρονεῖ ὅτι εἶνε ἡ κεφαλὴ αὕτη τοῦ Ἰάκχου, τὴν γνώμην δὲ ταύτην ἐπεβεβαίωσεν ἡ ἐν Ἰταλίᾳ ἀνακάλυψις σαρκοφάγου εἰκονιζούσης τὴν Ἐλευσινιακὴν τριάδα, ἤτοι Δήμητραν, Κόρην καὶ Ἴακχον. Ὁ κ. Σβορῶνος κατέδειξεν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὁποῖαι ἦταν ἡ στάσις, τὰ ἐνδύματα καὶ ἡ ἔκφρασις τῶν τριῶν ἀγαλμάτων τοῦ διατήμου Ἐλευσινιακοῦ συμπλέγματος τοῦ Πραξιτέλους.

*

Ὡς ἀνακοινοῖ ἡμῖν ὁ ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Βερσάκης ἀνεκαλύφθη ἐν Κερκύρᾳ παρὰ τὴν λίμνην Χαλκιοπούλου σπουδαιότατον πώρινον ἀνάγλυφον μονόλιθον μετὰ τοῦ τυμπάνου ναοῦ καὶ εἰκονίζον τὸν Δία κεραυνοῦντα γίγαντα, γνωστὴν δηλ. παράστασιν τῆς γιγαντομαχίας. Τὸ ἀνάγλυφον ἀνάγεται εἰς τὰ 550 περίπου π. Χ., κατά τι δηλ. νεώτερον τῶν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ὁμοίων πωρίνων ἐναετίων τῶν ἀρχαϊκωτέρων ναῶν.

Ἡ τεχνοτροπία δηλοῖ ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ὠωρικῆς τέχνης καὶ ὁμοιάζει πρὸς τὰς μετόπας τῶν ναῶν τοῦ Σελινοῦντος ἐν Σικελίᾳ. Ἐπειδὴ ὑποτίθεται ὅτι καὶ ἄλλα πολλὰ κειμήλια θὰ εἶνε τεθαμμένα εἰς τὸ μέρος τοῦτο, θὰ γίνουν πιθανῶς ἀνασκαφαί, ἀφοῦ ἀπαλλοτριωθῇ ὁ χῶρος. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ ἔφορος κ. Βερσάκης θὰ προβῇ εἰς τὴν ταξινόμησιν τοῦ μουσείου Κερκύρας.

*

Ἐν τῇ Ἀγγλικῇ ἀρχαιολ. σχολῇ ὁ διευθυντὴς αὐτῆς ἀνήγγειλε τὸν θάνατον τοῦ δόκτορος Μποῦτσερ καὶ ἐτόνισε τὴν ἀπώλειαν ἣν ὑπέστησαν αἱ Ἑλληνικαὶ σπουδαί. Εἶτα ὁ κ. Χαλιναὶ προέβη εἰς ἀνακοίνωσιν περὶ τῆς προελεύσεως τοῦ μύθου περὶ τῆς καύσεως τοῦ Δημοφῶντος ὑπὸ τῆς Δήμητρας, τῆς ἀναφερομένης παρα τοῦ Ὁμήρου. Τοῦ μύθου τούτου δύο ὑπῆρχον ἐκδόσεις· ὅτι ὁ Δημοφῶν κατεκάη ὑπὸ τῶν φλογῶν, ἢ ὅτι ἀπώλεσεν ἁπλῶς τὴν ἀθανασίαν, ἣν τῷ εἶχεν ὑποσχεθῇ ὁ Ζεύς. Εἶτα ὁ κ. Ντῶκινς ὡμίλησε περὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς γλυπτικῆς ἐπὶ ἐλέφαντος καὶ ὀστοῦ ἐν Σπάρτῃ.

*

Ὁ διευθυντὴς τῆς Ἀγγλικῆς σχολῆς ἐπανῆλθε ἐκ ταξειδίου του ἀνὰ τὸ Αἰγαῖον, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου ἐπεσκόπησε τὴν τοποθεσίαν τοῦ Ἀκάνθου, ἐπὶ τοῦ Δωρικοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὅπου κεῖνται τὰ ἐρείπια τῆς Κνίδου.

Ὁ Ἄκανθος εὑρίσκεται πλησίον τοῦ σημερινοῦ χω-

ρίου Ντάτσα καὶ εἰς τὸ μέσον ἀκριβῶς τῆς γλωσσίδος τοῦ ἀκρωτηρίου, εἰς τὸ στενώτατον αὐτῆς σημεῖον. Ἡ τοποθεσία αὕτη θ' ἀνασκαφθῇ πιθανῶς λίαν προσεχῶς.
Ὄπισθεν τῶν Ἀνακτόρων τοῦ Διαδόχου ἐν Ἀθήναις εὑρέθη πήλινον εἰδώλιον παριστῶν γυναῖκα καθαρίζουσαν. Ἐπίσης καὶ μικρὸν χρυσοῦν ἐνώτιον ἀρίστης τέχνης.

*

Λίαν ἐνδιαφέροντα εὑρήματα ἀνεκαλύφθησαν ἐσχάτως παρὰ τὴν Μερόην, τὴν πρωτεύουσαν τοῦ ἀρχαίου Αἰθιοπικοῦ, ἱερατικοῦ καὶ ἐμπορικοῦ κράτους, ὅπου ἀπὸ ἐτῶν διεξήγοντο κατ' ἐντολὴν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Λιβερπούλης ἀνασκαφαί. Ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Γάρσταγκ ἀνεκαλύφθη ναὸς τοῦ Ἡλίου, ὅστις ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Διοδώρου.
Εἰς τὴν νοτίαν πλευρὰν τοῦ ναοῦ εὑρέθησαν παραστάσεις θυσιῶν παιδίων καὶ νέων, καὶ ἀμέσως ὑπ' αὐτὴν δωμάτιον, ὅπου ἐξετελοῦντο αἱ θυσίαι. Εὑρέθησαν λίθοι ἐφ' ὧν ἠκονίζοντο αἱ μάχαιραι καὶ δοχεῖα πλήρη ἐκ ξυλανθράκων καὶ κεκαυμένων ἀνθρωπίνων μελῶν. Ἀλλὰ καὶ ἀνάγλυφα καὶ εἰκόνες τοῦ ναοῦ καὶ πομπῶν θυσιῶν ἀνεκαλύφθησαν. Μία εἰκὼν παριστάνει, πῶς οἱ αἰχμάλωτοι ἀνεβιβάζοντο ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου: Εἷς ἐξ αὐτῶν διαπερᾶται ὑπὸ ξίφους ὑπό τινος τῶν στρατιωτῶν. Μεταξὺ τῶν αἰχμαλώτων εὑρίσκονται καὶ Ἕλληνες.

ΠΡΟΕΣΠΕΡΙΔΕΣ «ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ»

Κατὰ τὴν ὀγδόην προεσπερίδα τῆς «Πινακοθήκης» ὁ ζωγράφος κ. Βύρων Κοντόπουλος ἀνέγνωσε φανταστικόν, ἔμμετρον κατὰ τὸ πλεῖστον, διήγημά του ἐπιγραφόμενον «Κόσμοι ὀνείρων», τοῦ ὁποίου ὁ πρόλογος εἶχε δημοσιευθῇ πρό τινος εἰς τὴν «Πινακοθήκην».
Ἡ κ. Ἐλ. Γεωργαντῆ ἐτραγούδησε μίαν μονῳδίαν ἐκ τῆς «Λακμὲ» λίαν ἐπιτυχῶς.
Ἡ δεσποινὶς Ντόλη Τρικούπη ἔπαιξεν ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου μίαν Reverie τοῦ Παδερέφσκη, ὁ δὲ κ. Ναπ. Λαπαθιώτης ἀπήγγειλε τρία ἀνέκδοτα ποιήματά του.
Περὶ τὸ τέλος, εἰς τοὺς κεκλημένους διενεμήθησαν ὑπὸ τῆς μικρᾶς θυγατρὸς τοῦ Διευθυντοῦ τῆς «Πινακοθήκης» μικρὰ ἀναμνηστικὰ δῶρα ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει.

★

Κατὰ τὴν ἐννάτην προεσπερίδα ὁ κ. Θ. Τζαβέλλας διευθυντὴς τοῦ «Κράτους» ἀνέγνωσε προσωπικὰς αὐτοῦ ἐντυπώσεις ἐξ ἐπισκέψεως τοῦ Ἰορδάνου καὶ τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης.
Ὁ κ. Γ. Χωραφᾶς, καθηγητὴς τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν, ἐξετέλεσεν ἐπὶ κλειδοκυμβάλου τὴν «Σερενέταν» καὶ τὴν «Ἀνάμνησιν» τοῦ Drgla.
Ἡ ἀπό τινος ἐγκατεστᾶσα ἐν Ἀθήναις κλειδοκυμβαλίστρια κ. Hinner ἔπαιξε τὸ 15ον prélude τοῦ Chopin, ὅπερ θεωρεῖται ὡς ἓν τῶν ὡραιοτέρων.
Ὁ κ. Ν. Ζάνος, ὁ γνωστὸς διακεκριμένος ἠθοποιὸς καὶ καθηγητὴς τῆς Δραματικῆς Σχολῆς τοῦ Ὠδείου μετὰ σύντομον ὁμιλίαν περὶ ὑποκρίσεως, ἀπήγγειλε σατυρικοὺς στίχους τοῦ κ. Σουρῆ.
Ὁ κ. Πολ. Δημητρακόπουλος ἀπήγγειλε σατυρικὸν ποίημα φέρον τὸν τίτλον «Ὁ Ποιητής».

★

Κατὰ τὴν δεκάτην προεσπερίδα, ὁ κ. Δ. Καλογερόπουλος ἀνέγνωσε εὐθυμογράφημα, ὑπὸ τὸν τίτλον «Αἱ ἐπισκέψεις». Ὁ κ. Πολ. Δημητρακόπουλος ἀνέγνωσε ἐκτενὲς ἀνέκδοτον δραματικὸν ποίημά του, ὁ «Ἴκαρος». Ὁ κ. Μπονάνος ἔπαιξεν ἐπὶ κλειδοκυμβάλου μίαν σύνθεσιν τοῦ Λὶστ καὶ ἡ δεσποινὶς Ἰουλία Ἀμπελᾶ ἀπήγγειλε Γαλλιστὶ μὲν τὸ «Vase brisé» τοῦ Σουλὺ Προυδώμ, ἑλληνιστὶ δὲ τὰ «Παράξενα τραγούδια» τοῦ κ. Δημητρακοπούλου.

*

Κατὰ τὴν ἑνδεκάτην προεσπερίδα, ἡ δεσποινὶς Εὐθαλία Δ. Λέκα ἀνέγνωσε μελέτην της περὶ τῆς πνευματικῆς κινήσεως ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΔ'., ὁ κ. Ν. Μαρσέλλος ἀνέγνωσε ποιήματά του ἐκ τῆς ἀνεκδότου σειρᾶς «Πένθιμα τραγούδια». Οἱ κ. κ. Λαπαθιώτης καὶ Δημητρακόπουλος ἀνεπλήρωσαν ἐπιτυχῶς τὸν ἕνεκα ἀσθενείας κωλυθέντα νὰ προσέλθῃ ὁμιλητὴν τῆς ἑσπέρας κ. Τ. Μωραϊτίνην.
Κατὰ τὴν προεσπερίδα ταύτην παρέστη καὶ ὁ παρεπιδημῶν Ἀμερικανὸς ζωγράφος κ. Παῦλος Σουάν.

Ἡ δωδεκάτη προεσπερὶς ἐδόθη πρὸς τιμὴν τῆς παρεπιδημούσης ἐξόχου καλλιτέχνιδος δεσποινίδος Ἐλπίδος Καλογεροπούλου, ἥτις καὶ παρέστη.
Πρῶτος ὡμίλησεν ὁ διακεκριμένος γλύπτης κ. Θωμᾶς Θωμόπουλος περὶ τῆς συγχρόνου τέχνης καὶ ἰδίως τῆς ἐν Ἑλλάδι. Ἡ κυρία Εἰρήνη Δημητρακοπούλου ἀνέγνωσε κριτικὰς ἐντυπώσεις περὶ τοῦ ᾄσματος τῆς δεσποινίδος Καλογεροπούλου, ἃς ἀπεκόμισεν ἐκ τῆς συναυλίας της, ἡ δεσποινὶς Τασία Λυμπεροπούλου ἐτραγούδησεν ἓν ᾆσμα τοῦ κ. Ξανθοπούλου, ὁ κ. Λαπαθιώτης ἐξετέλεσεν ἐπὶ κλειδοκυμβάλου δυσκολωτάτην σύνθεσιν τοῦ Λὶστ, ὁ κ. Δ. Καλογερόπουλος ἀνέγνωσεν ἓν μέρος τῶν «Κωμικῶν τύπων», ἡ δεσποινὶς Ξαβερία Κανελλοπούλου ἀπήγγειλε τρία ποιήματα τοῦ κ. Ι. Πολέμη, ὁ κ. Ν. Ζᾶνος τὴν ἀφήγησιν τοῦ Μαλτέζου ἀπὸ τὸν «Κωλέττην» καὶ ὁ κ. Πολυβ. Δημητρακόπουλος τὸ «Προπατορικὸν ἁμάρτημα», ἔμμετρον σάτυραν. Ἡ προεσπερὶς ἀρξαμένη τὴν 5 ἀπογευματινὴν παρετάθη μέχρι τῆς 9 μ. μ.

*

Κατὰ τὴν δεκάτην τρίτην προεσπερίδα, καθ' ἣν παρευρέθησαν ἡ τὴν προτεραίαν ἀφιχθεῖσα ἐκ Βιέννης διπλωματοῦχος κλειδοκυμβαλίστρια δεσποινὶς Ἀγλαΐα Βυζάντη καὶ ὁ ἐκ Λονδίνου ἀφιχθεὶς πρό τινος διακεκριμμένος ὑψίφωνος κ. Ξανθόπουλος, ἀνέγνωσε ὁ κ. Ριχ. Παρίσης, συντάκτης τῆς «Ἑστίας», ἠθογραφίαν εἰλημμένην ἐκ τῆς Ἀθηναϊκῆς ζωῆς ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀσφάλεια γάμου». Ὁ κ. Ἰω. Ἰωαννίδης, ταγματάρχης τοῦ πυροβολικοῦ, ὡμίλησε περὶ τῆς δεσποινίδος Βυζάντη καὶ γενικώτερον περὶ τῆς τέχνης ἐν σχέσει πρὸς τὸν πολιτισμόν, ἡ δεσποινὶς δὲ Βυζάντη ἔδωσε δείγματα τῆς ἀληθῶς ὑπερόχου τέχνης της. Ἔπαιξε μὲ μοναδικὴν ἀκρίβειαν τρεῖς συνθέσεις. Τὴν Legende τοῦ Παδερέφσκη, μίαν étude τοῦ καθηγητοῦ της Leinbort καὶ τοῦ Legitiski τὴν «Τσοκάτα». Ἐκ τούτων τὴν étude ἐξετέλεσε καίτοι δυσκολωτάτην, διὰ μόνης τῆς ἀριστερᾶς χειρός, ἐμποιήσασα κατάπληξιν διὰ τὴν εὐχέρειαν καὶ σταθερότητα τῆς ἐκτελέσεως. Κατόπιν ὁ γνωστότατος ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Δόγης ποιητὴς κ. Ι. Βουγιουκλάκης ἀπήγγειλε τρία λυρικὰ ποιήματά του, ἐν οἷς τὴν «Βρύσιν τοῦ χωριοῦ», ὁ κ. Δ. Καλογερόπουλος ἀνέγνωσε σκαλάθυρμα ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ καλάθι τῶν ἀχρήστων», ἡ δεσποινὶς Ἀμπελᾶ ἀπήγγειλε μετὰ πολλοῦ λυρισμοῦ καὶ ἡ δεσποινὶς Ἐρασμία Ἀναστασιάδου ἔψαλλε μὲ πολὺ αἴσθημα ἐκ τῆς Manon μίαν μονῳδίαν καὶ ἓν ᾆσμα κατὰ διασκευὴν τοῦ κ. Λαμπελέτ.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, «**Σοσιαλισμὸς καὶ Χριστιανισμός**». Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ὁ κ. Γρηγόριος Παπαμιχαήλ, διευθυντὴς τοῦ «Ἐκκλησ. Φάρου» καὶ τοῦ «Πανταίνου» Ἀλεξανδρείας, ἐξέδωκεν ἐπίκαιρον μελέτην πραγματευομένην περὶ τοῦ ἀσυστάτου τοῦ Σοσιαλισμοῦ, περὶ τῆς ἀσυμφωνίας αὐτοῦ πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν καὶ περὶ τοῦ ἀνεφαρμόστου τοῦ σοσιαλισμοῦ ἐν Ἑλλάδι.

*

«L' œuvre de l' Assemblée nationale». — Ὁ πρόξενος κ. Κ. Σβορῶνος ἐξέδωκε Γαλλιστὶ σύντομον μελέτην, ἐν ᾗ θίγει σπουδαιότατα θέματα ἐν σχέσει πρὸς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν ὑποστηρίζων α) Τὴν συγχώνευσιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου β') τὴν ἵδρυσιν Ἀλβανικῆς σχολῆς πρὸς ὑποχρεωτικὴν ἐκμάθησιν τῆς γλώσσης. γ') τὴν ἵδρυσιν Μεγάλου Ἐθνικοῦ Συμβουλίου ἀντὶ τῆς Γερουσίας καὶ δ') τὴν καταδίωξιν τῶν χυδαϊστῶν, ὡς ὑπονομευτῶν τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἔθνους.
Ἡ μελέτη αὕτη εἶνε ἀπαύγασμα παρατηρήσεων καὶ ἀντιλήψεων τοῦ ἔξω Ἑλληνισμοῦ.

*

«**Χῶραι καὶ λαοὶ τῆς Εὐρώπης**», ὑπὸ Γ. Σωτηριάδου. Σύλλογος τῶν ὠφελίμων βιβλίων. Ἀκριβὴς εἰκὼν τῆς Εὐρώπης ὑπὸ γεωγραφικὴν καὶ ἐθνολογικὴν ἔποψιν, μὲ πλείστας λεπτομερείας διὰ τὸν ὑλικὸν καὶ πνευματικὸν βίον τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν. Ὕλη χρήσιμος εἰς ὕφος ἁπλοῦν.

*

«**Οἰκογένεια καὶ Πολιτεία**». Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ὁ γνωστὸς καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας κ. Χ. Ἀνδροῦτσος, ἐξέδωκε ἐπιστημονικὴν πραγματείαν, ἀνασκευάζουσαν τὴν γνωστὴν ἐπιστολήν, ἣν ὁ κ. Χαλκοκονδύλης ἀπηύθυνε τῷ πρωθυπουργῷ προτείνων τὸν μετασχηματισμὸν τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκογενείας.

*

Εἰς τὴν Βιβλιοθήκην Φέξη τῶν Ἀρχαίων συγγραφέων ἐξεδόθησαν δύο τόμοι τῶν **Ἀπάντων τοῦ Λουκιανοῦ**. Ὁ χαριέστατος καὶ γονιμώτατος σατυριστής, ὁ κομψὸς τὸ ὕφος, ὁ πυρρωνιστὴς τὴν σκέψιν, ὁ δεινὸς σκώπτης περιέλαβεν εἰς τὰς διηγήσεις του καὶ τοὺς διαλόγους του ὅλον τὸν ἀρχαῖον κόσμον. Ἡ μετάφρασις, ἀποδίδουσα τὴν χάριν τοῦ πρωτοτύπου, ἐγένετο ὑπὸ τοῦ κ. Κονδυλάκη.
Ἀπὸ τὴν σειρὰν τῶν **Πλατωνικῶν διαλόγων**, ἐξεδόθησαν μέχρι τοῦδε ὁ «Φαίδων», ὁ «Κρατύλος» καὶ ὁ «Θεαίτητος». Ὁ Φαίδων, ὅστις εἶνε τὸ Εὐαγγέλιον τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς καὶ ἐν τῷ ὁποίῳ περιγράφεται ὁ θάνατος τοῦ Σωκράτους, μετεφράσθη ὑπὸ τοῦ κ. Α. Χαροκόπου. Ὁ Κρατύλος, διάλογος ἐν ᾧ ἐξετάζεται πῶς παρήχθη ἡ γλῶσσα καὶ συνιστᾶται ἡ μουσικὴ ἐτυμολογία τῶν λέξεων ἀπεδόθη ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Ζάμπα, ὡς καὶ ὁ Θεαίτητος—ἔργον ὀψιγενὲς τοῦ Πλάτωνος—ἐν ᾧ διερευνῶνται τὰ τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως καὶ καθορίζεται ἡ ἐπιστήμη.
Ἐν τῇ Φιλοσοφικῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ αὐτοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου Φέξη ἐξεδόθη τὸ ἀριστούργημα τοῦ Οὐγκὼ «Φιλοσοφία καὶ φιλολογία» κατ' ἐπιτυχῆ μετάφρασιν τοῦ κ. Γερ. Βουτσινᾶ. Εἰς ὕφος ἐναργὲς καὶ ποιητικὸν ὁ Οὐγκὼ διερευνᾷ τὴν παγκόσμιον σκέψιν κατὰ τὴν καλλιτεχνικὴν ἰδίως ἐκδήλωσιν αὐτῆς. Ἡ ἀνάλυσις τοῦ ἔργου τοῦ Αἰσχύλου κατὰ συμπαραβολὴν μὲ τὸ ἔργον τοῦ Σαίξπηρ περιλαμβάνει ὀξυδερκῆ ἐπισκόπησιν τοῦ ἀρχαίου ἰδεώδους καὶ τοῦ νεωτέρου.

*

Τὸ ἐφετεινὸν **Ἡμερολόγιον** τοῦ κ. Σκόκου, καλλιτεχνικώτερον εἴπερ ποτέ, νέαν λάμψιν προσθέτει εἰς τὴν σειρὰν τῶν τόμων, οἱ ὁποῖοι βαθμηδὸν περιέλαβον τὰ ὡραιότερα ἔργα τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας. Περιγραφαὶ περιεργόταται, διηγήματα ἑλκυστικά, ἠθογραφίαι χαρίεσσαι, ποιήματα, εὐθυμογραφήματα ἔξυπνα, ἱστορικαὶ μελέται περιλαμβάνονται, ἐνῷ αἱ εἰκόνες ἔργων καλλιτεχνικῶν εἶνε ἀφθονώτεραι καὶ ἰδίως αἱ εἰκονογραφίαι τῶν διηγημάτων, τα ὁποῖα οὕτω προσλαμβάνουν διπλοῦν ἐνδιαφέρον. Ἐὰν αἱ παρεντιθέμεναι ἀγγελίαι, αἵτινες εἰς Ὁδηγοὺς ἀλλ' οὐχὶ καὶ εἰς φιλολογικὰ ἡμερολόγια ἁρμόζουν, ἐτίθεντο εἰς το τέλος, θὰ ἐκέρδιζεν ἀκόμη περισσότερον τὸ Ἡμερολόγιον.

*

«**Ἡ Ἤπειρος**». Λεύκωμα ἐτήσιον Ἐλπινίκης Μαυρογορδάτου. Ἐν Κων)πόλει. Ἔτος Α' σελ. 192. Περιέχει φιλολογικὴν ὕλην, πρὸς δὲ ἐντυπώσεις ἐκ Βενετίας τῆς κ. Σοφίας Σπανούδη, βιογραφίαν τοῦ φιλολόγου Α. Τάγη, ἠθογραφίας καὶ πεζὰ ποιήματα τῆς Νοΐμῆς Ζωηροῦ, τῆς Συβίλλης, μελέτην τοῦ κ. Ἰωακεὶμ Βαλαβάνη περὶ πενθερᾶς, τοῦ κ. Παχτίκου περὶ τοῦ μελοδράματος κατὰ τὴν Ἑλλ. ἀρχαιότητα.κ.λ.π.

★

Γενικὴ ἱστορία τῆς νήσου Κύπρου, ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς Ἀγγλικῆς κατοχῆς ὑπὸ Ι. Κ. Περιστιάνη. Τόμος Α'. Ἐν Λευκωσίᾳ. Σελ. 1028. Σπουδαιοτάτην ἱστορικήν, ἀρχαιολογικήν, τοπογραφικὴν καὶ ἐθνολογικὴν περιγραφὴν τῆς Κύπρου συνέγραψε ὁ κ. Περιστιάνης, μετὰ κόπους μακρούς. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ ταύτῃ ὁ φιλόπονος συγγραφεὺς ἐκτὸς ἄλλων, ἐρευνᾷ καὶ τρία σπουδαιότατα σημεῖα τῶν προϊστορικῶν χρόνων. Τὴν καταγωγὴν τῶν πρώτων κατοίκων τῆς Κύπρου, τὴν γλῶσσαν καὶ γραφὴν αὐτῶν, καὶ τὸν βίον, θρησκείαν καὶ ἐν γένει τὸν πολιτισμὸν ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν τῶν ἄλλων ἀρχαίων λαῶν. Ἡ ἱστορία τῆς Κύπρου τοῦ κ. Περιστιάνη ἀπαρτίζεται ἐκ σειρᾶς μονογραφιῶν περὶ ἑκάστης ἀρχαίας πόλεως τῆς Κύπρου, ἄρχεται δὲ ἀπὸ τῆς Κερυνείας· ὁ δεύτερος τόμος θὰ περιλάβῃ περὶ τῶν νομισμάτων τῆς Κύπρου, οἱ λοιποὶ δὲ τόμοι θὰ πραγματευθοῦν περὶ τῶν ὑπολοίπων ἐπαρχιῶν τῆς Μεγαλονήσου.

*

Ὑπὸ τοῦ Κρητὸς κ. Δ. Βουτετάκη, γνωστοῦ καὶ ἐκ προηγουμένων δημοσιευμάτων περὶ τοῦ Κρητικοῦ ζητήματος ἐξεδόθη Γαλλιστὶ ἀνασκευὴ ἀνακριβειῶν τινῶν αἵτινες διέφυγον ἐν τῇ Γαλλικῇ βουλῇ τὸν κ. Pichon, ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν, ὅστις ὡμίλησε ἄλλως τε εὐμενέστατα ὑπὲρ τῶν Κρητῶν.

*

Ὑπὸ τοῦ ἐν Κων)πόλει ἐκδιδομένου περιοδικοῦ «**Ἀπ' ὅλα**» ἐξεδόθη Εὐθυμογραφικὸν ἡμερολόγιον μὲ ὡραιοτάτας γελοιογραφίας τοῦ κ. Ρηγοπούλου. Ἡ ὕλη του εἶνε ἀξιανάγνωστος καὶ χαρίεσσα.

★

Βρυκολάκων συμπόσιον. Ὁ ἐν Πάτραις δημοσιογράφος κ. Βασ. Ἠλιόπουλος εὔχεται, ὡς ὁ ἴδιος γράφει, νὰ μὴ παρέλθῃ ἀπαρατήρητος ἡ ἔκδοσις τοῦ βιβλίου του. Τὸ εὐχόμεθα καὶ ἡμεῖς. Εἰς ὕφος φιλοσοφικὸν ἀναπτύσσει ἐκκεντρικὰς καὶ ἀνατρεπτικὰς ἰδέας, αἵτινες, παρὰ τὰς διαμαρτυρίας τοῦ συγγραφέως, θὰ ἐκληφθῶσιν ὑπὸ τῶν πολλῶν ὡς ἄθεοι· καὶ διὰ τοῦτο ὁ γράψας μόνον εἰς τοὺς ὀλίγους φαίνεται ἀπευθυνόμενος, τοὺς ἔχοντας ὑπερτέραν τινὰ αἰσθητικὴν μόρφωσιν. Εἰς τοὺς «Βρυκόλακας» ὁρμαὶ καὶ θύελλαι πνέουν, φέρουσαι τὴν καταστροφήν. Εἶνε γραμμένον τὸ βιβλίον εἰς ἄμεμπτον καθαρεύουσαν, γλαφυράν, τὴν ὁποίαν ἐν τούτοις παραδόξως προσπαθεῖ ὁ συγγραφεὺς

νὰ ὑποτιμήσῃ μὲ ἕνα πρόλογον ἠκρωτηριασμένης καθαρευούσης.

*

Οἱ Γίγαντες, ὑπὸ Μιχ. Παπαστρατηγάκη. Ὁ συγγραφεὺς ἀγωνίζεται διὰ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ ἔργον του αὐτὸ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς εἶς πρόλογος εἰς ἐκτενεστέραν ἐργασίαν ἣν ὑπόσχεται τὸ ἀπώτερον μέλλον. Εἶνε γεγραμμένοι οἱ «Γίγαντες» μὲ δύναμιν καὶ ἔκφρασιν, μὲ ἐννοίας ἐλευθέρας καὶ ἀρρενωπάς. Ἐν τῷ συνόλῳ εἶνε μία μελέτη Νιτσεϊκὴ ὑπὸ τύπον ἀφηγήσεως, ἢ μᾶλλον μονολόγου. Εἰς φράσεις ποιητικὰς ὑπεραμύνεται τῶν φυσικῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου ἀπέναντι τῶν παλαιῶν προλήψεων.

*

Le jeune homme et la vie. Τόμον ἐκλεκτῶν ποιήσεων ἐξέδωκεν ὁ Παρισινὸς ποιητὴς κ. Marcel Martinet. Ὁ δοκιμώτατος ποιητὴς γράφει ἀπὸ πενταετίας, κάμνει ὅμως τὴν ἐμφάνισιν του ἤδη τὸ πρῶτον διὰ πλήρους συλλογῆς, ἥτις δίδει τὰς ὡραιοτέρας ἐντυπώσεις. Οἱ «Ρυθμοὶ τῆς μοναξιᾶς» καὶ οἱ «Πρὸς τὸν Οὐρανὸν» στίχοι εἶνε γεμάτοι αἴσθημα καὶ ἰδέας.

*

Περίδρομος. Σατυρικὸν ἡμερολόγιον ἐκδοθὲν ἐν Κ)πόλει ὑπὸ Χρ. Ντεληχρήστου καὶ Γ. Μούσκεμμα, Ἔξυκνη ἡ συνεργασία του, αἱ δὲ γελοιογραφίαι του λίαν ἐπιτυχεῖς.

*

Ἡμερολόγιον «Φιλοκάλου Πηνελόπης» 1911. Κομψότατον μὲ περιεχόμενα λίαν χρήσιμα διὰ τὸν γυναικεῖον κόσμον.

*

Cammile Cessi. Satira e pessimismo. Μελέτη τοῦ διακεκριμένου ἐν Κατανῇ κριτικοῦ καὶ Ἑλληνιστοῦ κ. Cessi περὶ τοῦ Δημητρίου Παπαρρηγοπούλου. Τὸ ποιητικὸν ἔργον τοῦ ἐξοχωτέρου φιλοσόφου ποιητοῦ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἀναλύεται μετὰ πολλῆς ὀξυδερκείας.

*

Καὶ τέταρτος τόμος τῶν **«Ρητορικῶν λόγων»** τοῦ κ. Γ. Μιστριώτου ἐξεδόθη, περιέχων προσφωνήσεις, διαλέξεις, κρίσεις διαγωνισμῶν, Πανεπιστημιακοὺς λόγους, ἐπιστολάς, συνεντεύξεις, ὑπομνήματα κλπ. Καὶ διὰ τοῦ τόμου τούτου καταδεικνύεται ἡ ἀκαταπόνητος δρᾶσις τοῦ σεβαστοῦ καθηγητοῦ εἰς τὰ ἐθνικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ ζητήματα.

*

Ὁ ἐπιθεωρητὴς τῆς Μέσης ἐκπαιδεύσεως κ. Ἀν. Σακελλαρίου ἐφιλοπόνησε μετάφρασιν τῶν **«Στοιχείων παιδαγωγικῆς** καὶ τῶν βοηθητικῶν αὐτῆς ἐπιστημῶν», τῆς γνωστῆς συγγραφῆς τοῦ Ἑλβετοῦ παιδαγωγοῦ P. Conrad. Ἤδη ἐξέδωκε τὸν Α' τόμον, περιλαμβάνοντα τὴν Ψυχολογίαν μετ' ἐφαρμογῶν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ.

Τὸ ἔργον εἶνε χρησιμώτατον διὰ τοὺς φοιτῶντας εἰς τὰ διδασκαλεῖα καὶ παιδαγωγικὰ φροντιστήρια, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς δημοδιδασκάλους. Τὸ σύγγραμμα τοῦ Conrad ἔτυχεν εὐρυτάτης διαδόσεως ἐν Εὐρώπῃ διὰ τὴν σαφήνειαν καὶ τὸ εὐμέθοδον. Ὁ συγγραφεὺς ἀπὸ τῆς ἐξετάσεως τῶν συγκεκριμένων παραδειγμάτων βαίνει εἰς τὴν ἀφηρημένην θεωρίαν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν εἶτα τῶν ψυχολογικῶν νόμων ἐν τῇ ἀγωγῇ καθόλου. Ἡ μετάφρασις ἥτις ἐγένετο ἐκ τῆς β' ἐκδόσεως τοῦ πρωτοτύπου, εἰς ἣν ὁ συγγραφεὺς οὐσιώδεις ἐπήνεγκε μεταβολάς, διακρίνεται διὰ τὸ ὁμαλώτατον λεκτικόν· ἀλλὰ καὶ τὸ περιεχόμενον διεσκεύασεν ὁ μεταφραστὴς καὶ προσήρμοσε πρὸς Ἑλλ. κύκλους παραστάσεων καὶ οἰκειότερον ἐν γένει πρὸς ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ὁ «Ἀνεξάρτητος» Ἑβδομαδιαία πολιτική, κοινωνιολογικὴ καὶ φιλολογικὴ ἐπιθεώρησις. Διευθυντὴς Ἀλ. Καραμανλίκης. Ἀθῆναι. Τὸ πρῶτα φύλλα περιέχουν ἄρθρα τῶν κ. κ. Λάμπρου, Σφριπόλου, Ἀννινου, Μπαλάνου, Ζαλοκώστα, Κουρτίδου κλπ.

*

Ἡ «Ἔρευνα» ἐκδίδεται ἤδη καθ' ἑβδομάδα, ὡς ἐφημερίς. Εἶνε τετρασέλιδος καὶ πεντάλεπτος. Ἀποβλέπει εἰς τὴν κατάλυσιν τῆς πλουτοκρατίας διὰ τῆς ὀργανώσεως τῶν ἐργατικῶν τάξεων.

*

«Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις» Ἐξεδόθη τὸ 35ον τεῦχος τῆς «Ἑλληνικῆς Ἐπιθεωρήσεως» μὴ ὕλην καὶ εἰκόνας ἐκλεκτάς. Περιεχόμενα: Ἀπὸ τὰς ἐντυπώσεις τοῦ Λονδίνου, (Εὐγενίας Ζωγράφου). — Ρῶσσοι συγγραφεῖς κρινόμενοι ὑπὸ Ἑλλήνων.—Ἡ θέσις τῆς γυναικὸς ἐν ταῖς θρησκείαις (Δ. Μπαλάνου).—Ἐντυπώσεις καὶ ἀνομνήσεις ἐκ Κύπρου καὶ Αἰγύπτου.—«Φιλάρεσκος», δρᾶμα τοῦ κ. Ἰωσήφ.—Μουσικὴ κίνησις.—Ἀπὸ τὴν ζωὴν τοῦ μηνὸς, τῆς Διευθυντρίας.—Βιβλία, περιοδικὰ κτλ.

*

Νέον Πνεῦμα. Ἐκυκλοφόρησε μὲ ὕλην ἐκλεκτὴν καὶ εἰκόνας καλλιτεχνικὸς τὸ τεῦχος τῆς 1ης Ἰανουαρίου. Περιεχόμενα: Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον Κων)πόλεως, μελέτη ὑπὸ Ἀθ. Π. Γαϊτανοπούλου.—Τὸ θῦμα διήγημα Ε. Τσελεποδήμου.—Τὸ «τίμιο σπῆτι» δράμα Λέοντος Ἀτρέα.—Θεοφάνεια, διήγημα Χρήστου Χ. Ἰωαννου.—Περικοπὴ ἐπιστολῆς Τολστόη.—Δημοκρατία ἀνηλίκων.—Intermezzo ὑπὸ Ν. Ἀμουργιανοῦ.—Γράμματα ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, ὑπὸ Δ. Ι. Καλογεροπούλου.—Ἕνα ταξείδι στὸ χωριὸ, ὑπὸ Σταμ. Σταματίου.—Σημειώσεις τοῦ μηνὸς (Βιβλιοπωλεῖον Ἑστίας).

*

Τὸ Ἡρῷον τοῦ Ἀγῶνος. Τεῦχος 4ον. Περιέχει τετραχρωμίας τοῦ Θεοδ. Κολοκοτρώνη, τῆς καταλήψεως τῶν Πατρῶν, τοῦ Σταϊκοπούλου καὶ τῆς παραδόσεως τοῦ Νεοκαστρου.

*

«Ὅμηρος». Φιλολογικὸν περιοδικὸν μηνιαῖον ἐν Ἀθήναις. Περιέχει συνεργασίαν δημοτικιστῶν.

*

Ἡ «Ἑλληνίς». Μηνιαία εἰκονογραφημένη ἐπιθεώρησις δι' οἰκογενείας. Ἐν Ἀθήναις, ἐκδότης Γρ. Στέφανος. Περιέχει ὕλην συρμοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, χρήσιμον δια τας κυρίας.

ΑΓΓΕΛΛΟΝΤΑΙ:

Ὁ κ. Α. Σπηλιωτόπουλος ἀγγέλλει τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν δύο τόμων ἐκ σελίδων 508 ἕκαστον περὶ τῶν κρατῶν τοῦ Αἵμου ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Τὰ κράτη ταῦτα περιώδευσεν ὁ συγγραφεὺς καὶ ἐμελέτησεν ἐπιτοπίως, παρακολουθῶν παντοτε τὴν ἐξέλιξιν αὐτῶν. Ὁ α' τόμος θὰ περιλαβῇ τὴν ἐθνογραφίαν καὶ ἱστορίαν τῆς Σερβίας, ὁ δὲ β' τὴν σύγχρονον Σερβίαν. Εἰκόνες, χάρται καὶ στατιστικοὶ πίνακες θὰ συνοδεύουν τὸ κειμενον. Βραδύτερον θὰ ἐπακολουθήσουν ἕτεροι τόμοι περιλαμβάνοντες τὴν Ρωμουνίαν, τὴν Βουλγαρίαν, τὸ Μαυροβούνιον καὶ τὴν Ἑλλάδα.

*

Ἡ «Τέχνη». Εἰκονογραφημένον περιοδικὸν ἐκδοθησόμενον ἐν Ἀθήναις.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ Τυπογραφείου «Κράτους» Θάνου Τζαβέλλα Ὁδὸς Ἀριστείδου 1.